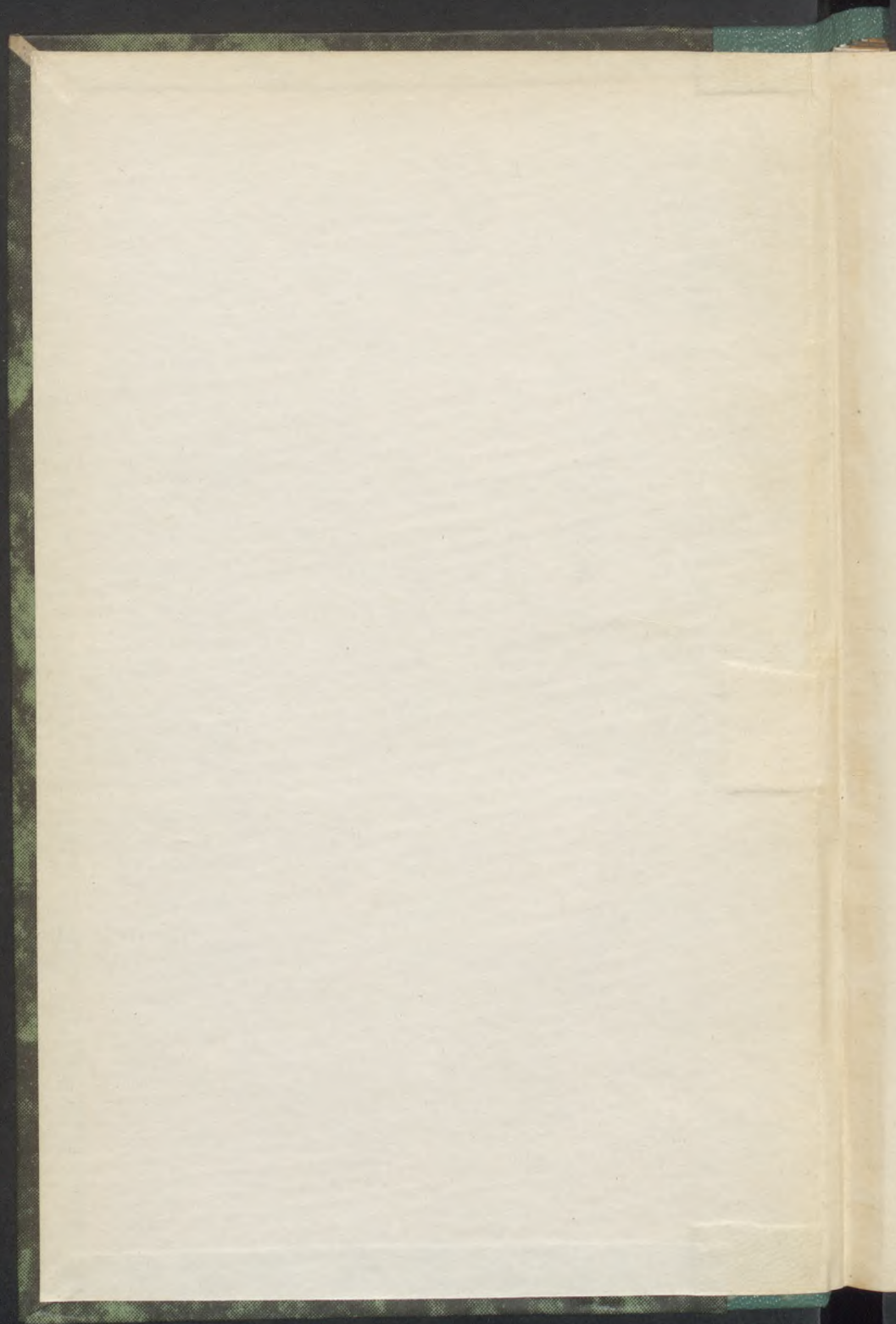
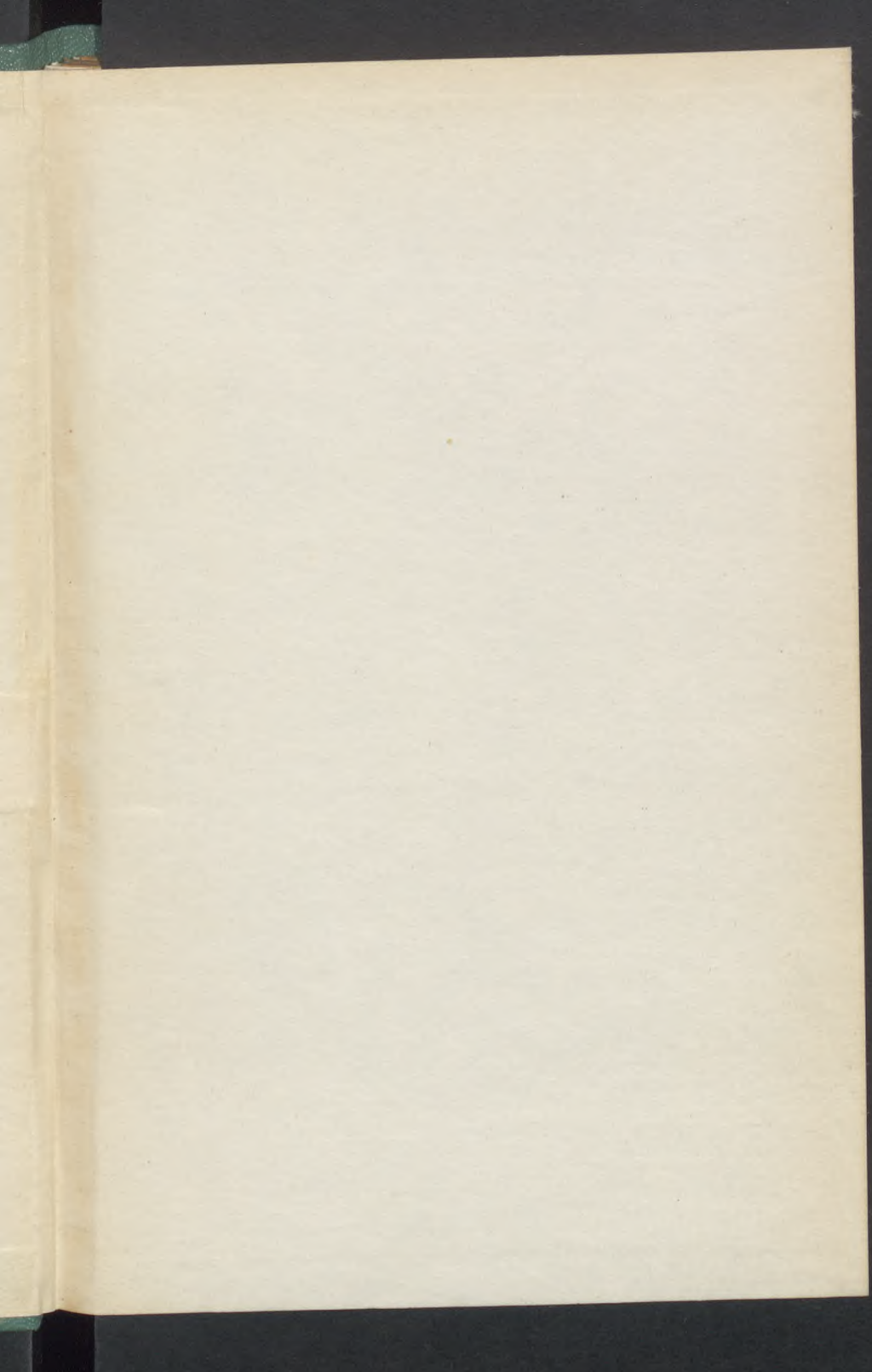
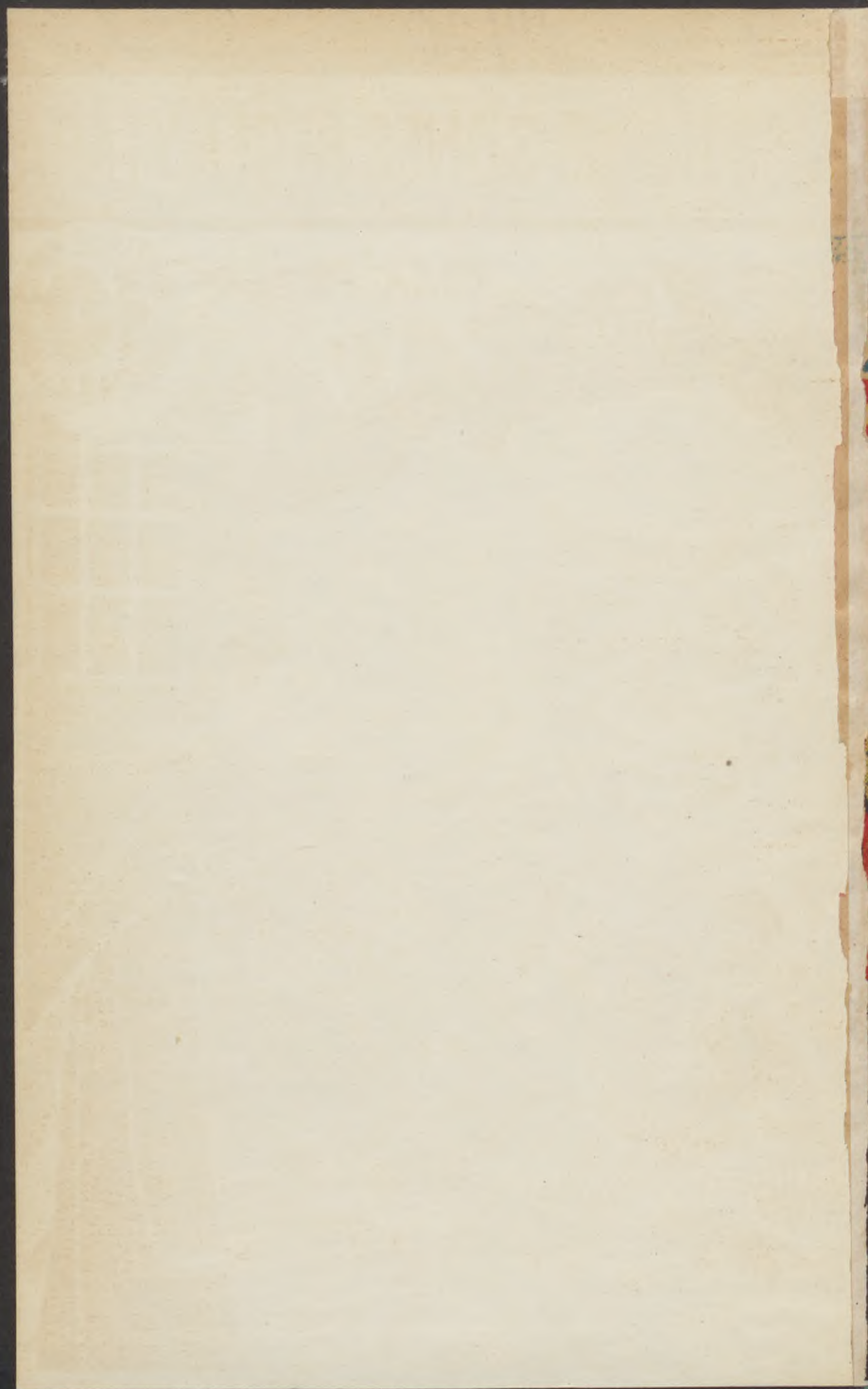

12212/
30

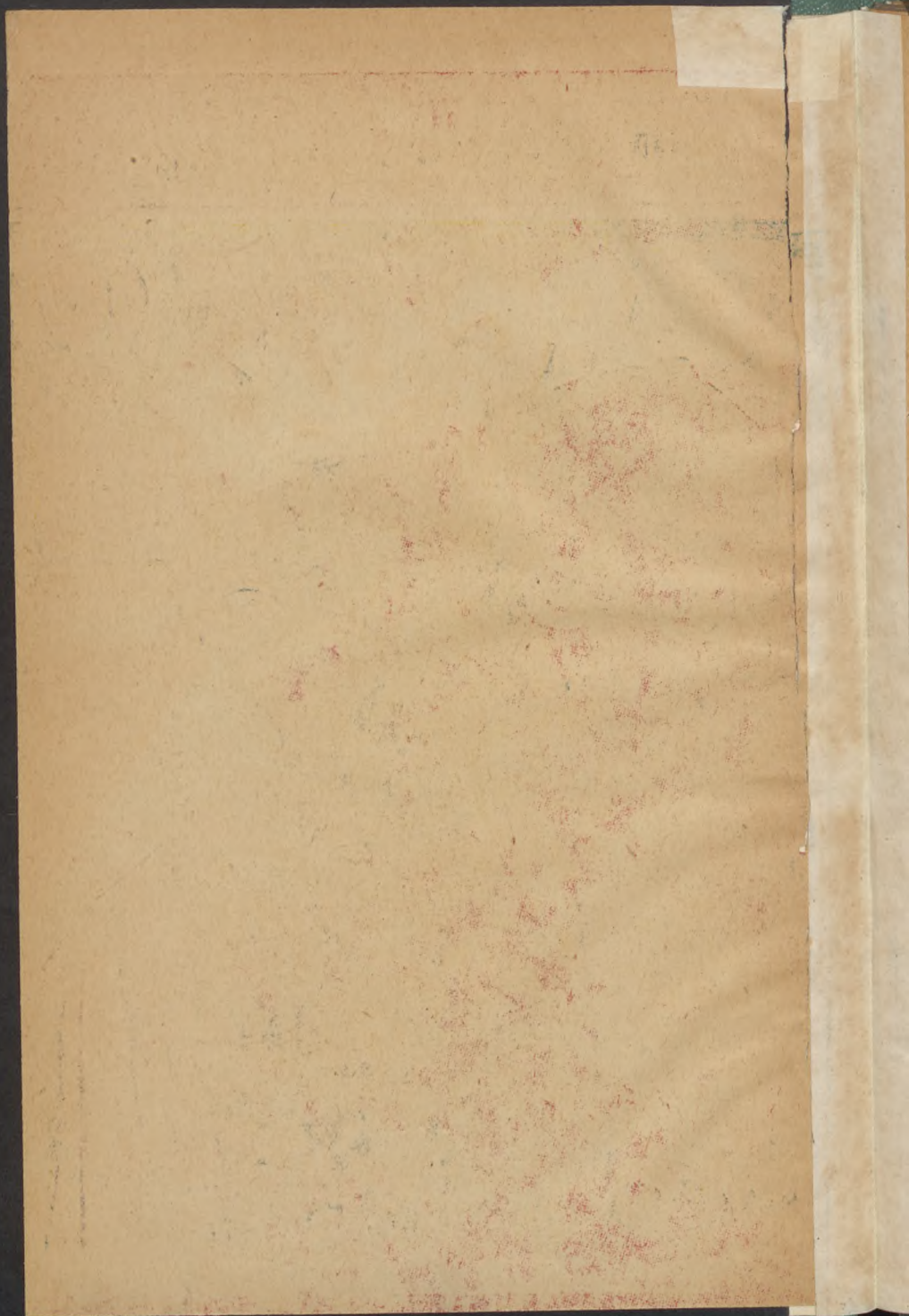

214/30 III/20 K. 212/30
RISS UJSÁG SZINES REGÉNYTÁRA

SÁRGALAZ

CSÁK PÉTER

Friss Ujság Színes Regénytára

30. sz.

SÁRGALÁZ

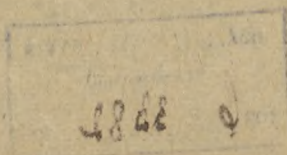
Regény

Írta:

Csák Péter

Általános Nyomda, Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság
Budapest, VI., Nagyzsűz-ú. 3. Nyomdáért felelős: Dr. Uj István

bc

Friss Ujság Színes Regénytára

Minden második csütörtökön

Az 1935. év folyamán megjelent kötetek:

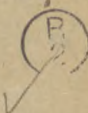
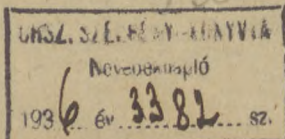
1. Segesdy László: A Bibor banda	14. Kertay Ferenc: Az elcsérélt mérэг
2. Nagy Dániel: Lopott boldogság	15. Segesdy László: Az óserdő foglyai
3. Csúrka Péter:	16. Kántor Sándor: A fekete kutya
Rab Mátyás szerelme	17. Nagymihály Sándor:
4. Lestyán Sándor:	A szegedi boszorkányok
Halálfejes pillangó	18. Csúrka Péter: A titkok királya
5. Gyenes Róza: Az alvilág illioma	19. Barát Endre: Menekülés a pokolból
6. Márton György:	20. György László:
Ember, aki másképp lát	A Larriman találmány
7. Kóródy Béla: Ferdeszemű sátán	21. Sarlay László: Az eladó herceg
8. Vécsey Leó:	22. Radvány Ernő:
Egy pilló pengős örökség	Allapota életveszélyes
9. Erdy Péter: A kurucok kincse	23. Rákóczy Kelemen: A csikágóli gyilkos
10. Z. Szabó Béla:	24. Segesdy László: A sárga sátán
1. számú közellenség	25. Sárospataky Mihály: A fehér mérэг
11. Szederkényi Anna: A vöröshajú	26. Z. Szabó Béla:
12. Moly Tamás: A zöld irattáska	Rabszolgaláncon Aduában
13. Csermely Gyula:	
Nász a vérilharban	

Az 1936. év folyamán eddig megjelent kötetek:

27. Magyar Lajos: Vértelen holttest	29. Csúrka Péter: A vízi tündér
28. Tarнай István: Kémek harca	30. Csák Péter: Sárgaláz

Előfizetés: ár: Negyedévre 50 fillér

A címlapot és rajzokat BALÁZSFY REZSŐ készítette

I. Boszorkányéjszaka.

A háncsból fonott palánk mögül sötét tekintetek meredtek a trópusi kórház udvarába.

— Hat halott! — suttogta egy rekedt hang. — Hat halott! A fehér orvosok pusztítják a szegény bennszülötteket! Elég nekik belőlünk így is, minek maradjunk annyian?

— Ne károgj, vén banya — szólt egy nyulánk fiatal bennszülött. — Engem is meggyógyítottak itt, a te kotyvasztékaidtól ugyan már rég felfalhatták volna csontjaimat a sakálok! Kevesebb aprópénz esörög a zsákodban, amióta itt a kórház, azért csipkelődsz annyit.

— Te fehérek bérence, hallgass, mert átkom ér és akkor árnyad még a tulvilágon sem lel nyugalmat! — sziszegett a vén banya s tekintete oly borzongatóan szikrázott, hogy ijedve huzódott vissza tőle mindenki.

A kórház udvarán ezalatt komor menet vonult végig. Két-két bennszülött ápoló hat hordágyat vitt, melyet barnacsikos sárga lepel takart, amilyet a halottakra szoktak borítani itt, Jáva szigetén.

— Hat halott! — csóválta fejét egy egyenruhás alak. Bennszülött volt ő is, de tisztséget viselt a hollandi fennhatóság szolgálatában: levélhordó volt, büszke szép kékhajtókás sárga öltönyére. — Hat halott — ismételte — pedig mióta az az új főorvos kezeli a betegeket nem igen haltak meg itt sokan...

— Átok a fehérekre! — sziszegte a vén boszorka és botját mégegyszer fenyegetően égnek emelve csoszogott sietve odébb, mert hirtelen a kanyarban egy autót látott feltűnni a sötétlő alkonyatban.

Az autó szirénájelére a kórházudvar kapuja kitérült. Az autó halkán gördült az udvarra; a fehér-

ruhás soffőr fürgén nyitott ajtót és egy magas, szélesvállu, őszbajuszu, szemüveges férfi szállott ki az autóból, trópusi sisakkal fején s egy kis vöröskereszt-jelvénnel gomblyukában. A kórház terraszáról egy fehér orvoscöpenyes fiatal férfi sietett elő:

— Jóestét tanár ur! — üdvözölte kissé tompa, elfogódott hangon az ujonnan érkezettet.

— Jó estét Párkány főorvos — mit jelent ez a tömeg itt a kórház előtt?

A fiatal orvos arca elborult.

— Érthetetlen, érthetetlen, tanár ur! Még nem tudom hányadán vagyok, még nem tudom mit mondjak: először életemben fordul elő ez a szörnyűség, hogy teljességgel tehetetlen vagyok a halál titokzatos hatalmával szemben...

Huysum tanár, e tartomány kórházainak főellenőre, idegenkedő csodálkozással ráncolta össze homlokát.

— Több higgadtságot, barátom. Az ön részéről nem vagyok ilyen fejvesztettséghez szokva. Mondja el nyugodtan mi történt. Egyébként — s ezzel az öreg tanár fürgé léptekkel sietett fel a terrasz lépcsőin — talán okosabb lesz, ha mindjárt beljebb kerülök.

Párkány főorvos magánszobájában leültek. A tanár letette trópusi süvegét, megtörölte homlokát és nyugodtan rágyújtott kurtaszáru pipájára.

— Tehát hat halottjuk van ma este, hat halott s egyenlő tünetek között halt meg mind a hat.

— Igen, tanár ur. És mind a hat — ez a borzasztó — már a javulás útján, a biztos javulás útján volt! — választolt izgatottan dr. Párkány.

— És betegségüket meg tudta állapítani, kolléga ur?

— Igen. Minden kétséget kizáróan. Sárgalázuk volt.

— Nos és akkor csodálkozik a halálesetek felett? Sárgaláz, a legalattomosabb, legszörnyűbb kór, ezek pusztulnak bele évenként, ezek — ha sikefűl is más ezeket sok-sok fáradtsággal és még több kininnel ki-gyógyítanunk...

— Ez az, tanár ur... Hogy megértsen, el kell mon-

danom önnek: fél év óta kétszáztizenegy sárgalázás beteget kezeltem ebben a kórházban. Kétszáztizenegyet, tanár ur! És e kétszáztizenegy közül kétszázöt meggyógyult, egészséges lett és életerősebb, mint va, laha. De ez a hat betegem, pont ez a mai hat, hirtelen és megmagyarázhatatlan módon, szörnyű kinok között meghalt! Félév óta nem volt sárgalázás halottunk és ma egyszerre hat! Érti tanár ur megdöbbenésemet, izgalmamat...

— Ez valóban furcsa, kollégám, hogy egyszerre és váratlanul hat. De még furcsábbnak kell tartanom, hogy félév alatt egyetlen sárgaláz-halottja sem volt. Kétszázöt közül egyetlenegy sem? Önnek tudnia kell, hogy a halálozási arányszám itt a dzsungelben a sárgaláznál harminc százalék! Hogy lehet az, hogy önnél egy sem és ugyanakkor a fennhatóságom alatt álló többi dzsungel-kórházban száz közül harminc?

— Hogy mindent megértsen, tanár ur, — szolt hevesen Párkány és önkénytelenül felállott székéről — én megtaláltam a sárgaláz biztos gyógyszerét!

Huysum tanár majd kiejtette pipáját fehér fogai közül és úgy nézett fiatal főorvosára, mint valakire, aki a trópusi éghajlat néha türhetetlennek tűnő, kínzó, fojtó forróságában elvesztette az esztét. Nem volt ez sem oly ritka az európai telepesek között.

— Ön most örülnék tart, Huysum tanár ur! Pedig itt vannak bizonyítékaim, minden eset pontos körtörténete, felgyógyult betegeim, oltószerem...

— Az oltószere?!

— Igen, az oltószerem, amelyet évek óta tartó kísérletek árán sikerült megalkotnom. Amikor Bataviában az Ön felügyelete alatt dolgoztam mint segédorvos a nagy központi kórházban, már akkor lényegében megvolt a felfedezésem. Éjjelenként dolgoztam rajta, alig hunyva le szemem két-három órai álmra, hogy nappal ismét elláthassam szolgálatomat. És ha szabadnapos voltam, minden időmet kis laboratóriumomban töltöttem. Nem eredménytelenül, professzor ur. Csak hallgattam felfedezésem felől, mert mindjárt kész és biztos adatokkal kívántam szolgálni. És itt,

ebben a kis kórházban, itt a dzsungelek mélyén, ahova kérésemre helyezett el professzor ur félévvel ezelőtt, itt alkalmaztam először emberen azt az oltószert, amelyet eddig csak tengeri nyulakon próbáltam volt ki...

A tanár mélyen nézett a magyar orvos szemébe. Nem, ez az ember nem tette örült benyomását. Ez az ember talán áldozata saját fanatikus tudományszomjának és segítővágyának, de nem örült!

— Igen, tanár ur! Az első, akin az oltószert hatását kiprobáltam, az én voltam. Én. Mert a sárgaláz bacillusait fecskendeztem vérembe és amikor teljes erejében kitört rájtam a szörnyű kór, oltószereimet alkalmaztam, négy adagot az új gyógyszerből. Egy hét alatt kigyógyultam. Egy hét alatt, tanár ur! És egy-egy hét alatt gyógyultak mind, mind a kétszázötten! És boldog izgalomban vártam a mai napot, hogy ön elé léphessek, tanár ur, ezzel az új oltószerral, a sárgaláz szérumával, ezrek és milliók megmentőjével. S íme, ma délután hirtelen hat halott, hat merevgörcsben fetrengő szegény kuli, hat megtört szempár, hat megbénult szív!... Érti most már, professzor ur, megdöbbenésemet, kétségbeesésemet?!

Párkány doktor íróasztalához sietett s kulccsal kinyitva annak oldalsó szekrénykékét, egy hosszú dobozt emelt ki, melyben szép sorjában állottak a kartotéka-lapok, kétszázötvenegy beteg minden személyi és kórtani adatával. E lapokon rajta állott, ki mikor került a kórházba, mily tüneteket mutatott betegsége minden kórházi nap minden napszakában, mily gyógymódot alkalmaztak velük szemben és miként változott állapotuk mind jobbra s jobbra, mint gyógyult meg kétszázöt betege a szörnyűséges sárgaláz-nak, melynek eddig tíz beteg közül három menthetetlenül áldozatul esett.

— Mint látni méltóztatik — mondta Párkány doktor, — minden egyes kartotékalap Takyo kollégám ellenőrző aláírását tünteti fel.

— Takyo, a bennszülött orvos... — mormogta Huysum tanár. — Takyo tehát bevált állásában?

— Kitünően, tanár ur. Megbízható, gyors, ügyes, roppant értelmes ember. Nem mondom, hogy valami mély emberi rokonszenv köt engem hozzá, de mint orvost és kollégát roppantul becsülöm. Nem hiába járt a szegény jávai teherhordó fia a leydeni egyetemen. A holland kormány legnagyobb dicsősége, amit ezzel a bennszülöttel és társaival tett. Hogy kitanította és az európai tudomány részesévé tette, hogy hasznára lehessen saját fájának és népének.

Huysum tanár felállt és kezét Párkány vállára tette.

— Nézze, kollégám és barátom, az ön szavahihe-tőségében nem kételkedhetem. Szintugy ezekben a kar-totékalapokban sem. De meg fogja érteni, hogy ebben a pillanatban még nem alkothatok magamnak biztos véleményt a dolog felől. Ha az ön oltószere tényleg ily csodás hatású, akkor önt az emberiség legnagyobb jótevői között fogják emlegetni. De én vén róka va-gyok már, sok mindenféle szérum s egyéb gyógymód felfedezésének voltam tanuja. A felfedező elfogult. A gyógymódnak lehetnek rejtett hibái. S a mai hat halott... Egyébként pontos vizsgálat alá vetem majd az ön oltószerét, a hat halottat pedig felboncoljuk. Természetesen nem fogom elmulasztani, hogy Takyo alorvos beszámolóját is meghallgassam.

Huysum tanár kinyújtotta kezét a magyar orvos felé, de ebben a pillanatban gyanus láрма hangzott a kórház udvara felől. Az orvosi szoba ajtaja kitarult és egy fehér főkötős ápolónő feje tűnt elő az ajtófélfá mögül. Egy csodálatos, mélytüzű szempár villogott a tanár felé, s az első pillanatban még az öreg tudós is döbbenten hátrált egy lépést.

— Tanár ur, főorvos ur — suttogta az ápolónő — valami tömeg gyűlt a kórház elé. Az őr nem tudja őket visszatartani, be akarnak rontani...!

Az ápolónőt félrelökve három bennszülött ápoló rohant a szobába:

— Százan és százan vannak itt! Ezren! A boszor-kány vezeti őket. A boszorkány azt kiabálja, hogy meg

kell kövezni a fehér orvost! A nép fellázadt a hat lott miatt!

A tanár sietve indult a terrassz felé és Párkány doktor követni akarta.

— Nem, doktor — szólta a tanár — maga csak maradjon egyelőre itt. Csak felingerelné a tömeget, ha magát meglátják!

— Tanár ur, én nem félek a bennszülöttjeimtől, engedjen engem közéjük! Én megnyugtatom őket egykettőre, én értem a nyelvüket, ismerem észjárásukat!

— Egyelőre szó sem lehet róla, azonnal menjen vissza! — parancsolta a tanár. — Nézze, ezek szétfeszítik a palánkot! A csendőr tehetetlen velük szemben. Azonnal telefonáljon a pandengi csendőrörsnek, hogy autón küldjenek erősítést, mert ebből még baj lehet!

A palánk mögött bambuszok és kurta kis bárdok, kőbalták és husángok meredtek a levegőbe. Éktelen orditozás, sikitozás zaja hangzott. Az egy szál bennszülött csendőr tárt karokkal védte a kórházudvar kapuját. A tömeg azonban nekidült a hajlékony palánknak, mely szívéosan ellenállt ugyan, de látni való volt, hogy a roppant erőnek sokáig ellenállani nem tud. Ha ez a szörnyű, megvadult barna horda keresztülgázol a védő háncsfalon... borzadály volt elgondolni!

A tanár kikapta revolverét hátsó zsebéből és kabátzsebébe dugta. A bennszülöttek nyelvén ő is tudott, de az éktelen zivajban egyetlen szavukat sem értette. Korát meghazudtoló fürgeséggel ugrott a palánkra, ott, ahol a petróleumlámpa fénye megvilágította a tolongó, lázadó tömeget. Amikor tiszteletet parancsoló öreg feje a fénykévében megjelent, a zaj hirtelen elült.

— Mi baj van, emberek? — kiáltotta a tanár jávai nyelven. — Mit zajongtok itt és zavarjátok a betegek nyugalma!

Egyszerre száz torok nyílt és öklök meredtek fejegetően feléje:

— Nem engedjük, hogy tovább mérgezzétek a sze-

gény jávai parasztnépet! El a fehér orvossal! El a fehér méregkeverővel! Halált fecskendezett a mieink vérébe! El a vérszopó európaiakkal!

— Csendet, emberek! — kiáltott a tanár — s szavára még egyszer elesitult a zajongás. — Itt vagyok én, aki mindent pontosan megvizsgálók és utánajárok annak, hogyan történt a mai szomorú tömeges haláleset. De ilyen izgatott követelődzéssel ugyse fogtok elérni semmit se!

— Félre a bennszülöttek gyilkosaival! — sivitott újra egy hang a tömegből.

— Miféle gyilkosról beszélsz te ott! — kiáltott a tanár.

— Arról a fehér gyilkosról!

— Ismered?

— Nem, de ismerik ők!

— Ki ismeri?! — kérdezte most harsányan Huysum tanár.

Mindenki hallgatott.

— Hát ti honnan valók vagytok, hogy nem ismeritek?

Egy pár falu neve hangzott el most, mely mélyen a dzsungelban rejtve huzódott meg az őserdei sötétség ölében. Kiderült, hogy a zajongó tömeg kulikból verődött össze, kik messze vidékről jöttek ide utépítő munkára és nem is ismerték a kórházat és a kórház személyzetét, mert más trópusi egészségügyi körzethez tartoztak.

— Nos, emberek — mondta Huysum tanár — akkor lássátok be, hogy nem tudtok semmit, hanem valaki fellázított benneteket. Legyen eszetek és menjetekek nyugvóhelyetekre. Biztosítalak benneteket, hogy mindent szigorúan kivizsgálunk.

A tömeg már-már megnyugodni látszott. Ekkor hirtelen egy mangófa árnyéka mögül félelmetes alak ugrott elő. Csapzott fehér hajkócai szörnyű görbeségű és valami rémes kór által szivacsosra roncsolt orrot lengtek körül. Bozontos fehér szemöldök mögött egy gyilkos fekete szempár szikrázott. Fogatlan szájából undorító nyál folyt, mikor — fonnyadt, vékony, per-

gamenes ajkát szétfeszítve — vérfagyasztó sikolyt hallatott — és szörnyűséges szitkok bugyborékoktak elő a fekete torokból. Szörnyűségek, átkok és fenyegetődzések, melyek megdermesztették még azt is, ki nem értett a bennszülöttek nyelvén.

— A boszorkány! — kiáltott a csendőr és nem tudta többé türtőztetni ijedt félelmét.

S a boszorkány valóban ijesztő volt. A boszorkány félelmetes volt és a barna fejek büvölten szegződtek felé. S mintha álomban volnának, hirtelen kavarogni kezdett az elébb már csendes és megjuhászodott tömeg. Kavarogni kezdett, szinte vonaglott a büvöletben, majd újra öklök és husángok, bambuszok és kőbalták emelkedtek a fejek fölé és megkezdődött a roham a palánk ellen, a roham, mint dühös, ketrecbe zárt párdúcok végső erőfeszítése... és a palánk hajlott, recsegett, ropogott, majd hirtelen, mint egy szinpadi diszlet, egész hosszában kidőlt, utat engedve a hömpölygő barna áradatnak...

A betegek halálos ijedtségben rohantak ki ágyaikból. Egy törtlábu fiu üvöltve kuszott a terrasza, egy eskóros öregasszony ott fetrengett az udvar porában, más betegek az ablakokból ugráltak ki és rohantak hanyathomlok a hátsó kapu felé... S a kavargó ember-tömeg között ijedt madarakként röpködtek a fehérkabátos ápolók és ápolónők, lefogva, csitítva, félrehurcolva az örvényező betegeket. És ekkor a kint ostromló tömeg bezudult az udvarra, mint az áradat s alig torpant meg egy pillanatra, mikor Huysum tanár riasztólövést adott le a levegőbe.

Csak két ember maradt nyugodtan. Az egyik Párkány doktor volt, aki a gyermekágyas asszonyok szobája előtt állott, kezében a revolverével, hogy megvédelmezze betegeit, ha kell élete árán is. A másik Takyo doktor volt, a bennszülött orvos, aki keresztbefont karal állott a terraszkorlátjánál és mozdulatlanul szemlélte e kísérteties jelenetet.

Ekkor, a vérfagyasztó orditozást és sikongatást is tulharsogón, felhangzott a csendőrségi riadóautó vész-

dudája. Nem telt bele egy fél perc és a gépkocsi elérte a kórházat.

Huysum professzor még minig ott állott a lámpa alatt, de most már nem a kidőlt palánkra, hanem a lámpavas kiugró dudorába kapaszkodva. Egy kőhajítás homlokra érte és a sebből lassan szivárgott a vér. Ha a csendőrautó egy percet késik még...

De nem. A kistermetű, de roppant szívós erejű bennszülött csendőrök, egy izmos hollandi tiszt vezetése alatt, pillanat alatt rajvonalba fejlődtek. Nem is kellett fegyvert használniuk. A gumibot megtette a magáét. Vijjogva, káromgva, mint valami sötét hollóhad, rebbent szét a tömeg, két-három gumibotos sebessültet hagyva a szintéren...

A rémségek éjszakája nem ért ezzel véget. Ki-mondhatatlan fáradságba került a felizgatott betegek megnyugtatója, az összeesettek felszedése, lefektetése, lecsillapítása. Egyesek eltűntek az éjszakában, talán falujukig szaladtak rémületükben vagy alélton hullottak a földre a dzsungelek mélyén.

Mikor a rend úgy ahogy helyreállott, a hollandi csendőrtiszt őrszemeket állított a kórháztelep köré és óvatosságból két patrult küldött ki, részben, hogy a valahol tévelygő, vánszorgó betegeket összeszedjék, részben, hogy az izgága boszorkány vagy a többi felbujtó nyomára leljenek.

Mig Párkány doktor szobáról szobára járt s hol egy megnyugtató befeckendezést adott, hol egy felfakadt sebet kezelt, hol altatóporral segített a kinlódó betegeken, hol csak megnyugtató, biztató tekintetével csillapította a feldult kedélyeket, addig Huysum tanár az orvosi szobában Takyo doktorral tanácskozott, miközben a bennszülött orvos fürge, ügyes kézzel tisztította meg a tanár homloksebét, hogy egy fémkapoccsal összehuzza a tátongó fejbőrt, a vérzést is végleg elállítsa. Aztán gondosan kötést tett a tanár homlokára.

— Ninesenek fájdalmai, mélyen tisztelt tanár ur? — kérdezte Takyo, részvétellel hangjában.

— Semmi az egész — intett a tanár — sokkal na-

gyobb gondot okoz nekem ez a rejtélyes mai eset mind-
azzal, ami alkony óta bekövetkezett.

Kopogtak az ajtón.

— Tessék! — kiáltott a tanár.

A hollandi esendőrhadnagy lépett be és bokáit ösz-
szeesapva tisztelgett.

— Tanár ur, megengedné egy pillanatra?

— Ó, máris megyek — sietett Takyo doktor közbe-
vetni és sietve távozott a szobából.

— Nem bánom, hogy ez a bennszülött kiment —
kezdte a hadnagy. — Kellemesebb, ha önnek referál-
hatok, tanár ur.

— Tessék, hadnagy ur, foglaljon helyet.

— Köszönöm. Nem szeretem tudniillik a benn-
szülött népség előtt kiteregetni a mi fehér ügyeinket,
még ha orvos és tanult ember is az illető bennszülött.
Legkevésbé, ha nem a fehér ember előnyére szól,
amit mondanom kell. Ezekben a sárgákban akkora a
káröröm...

— Nos, beszéljen csak, hadnagy, miről van szó?

— Két mozzanatra kell felhivnom tanár ur figyel-
mét. Az egyik, ami talán nem volna a legsúlyosabb,
hogy patruljaím jelentése szerint az ügy a bennszü-
ltek között még nincs elintézve. Az izgalom még nem
ült el. A fekete boszorkány még mindig izgatja a tö-
megeket és félős, hogy újra támadásba mennek át. De
hisz ez, mondom, a kisebb baj volna. Ezzel a csöcselék-
kel el tudnánk bánni és a zavargásokat még csirájában
el lehetne fojtani. De másról is van szó.

— Gyujtsen rá, hadnagy — szakította félbe a pro-
fesszor, inkább talán, hogy leplezze saját izgalmát,
melyen már csak nehezen tudott uralkodni, annál is
inkább, mert fejsebe következtében némi láz is bor-
zongatta az öreg tanár hátát.

— Köszönöm, tanár ur. A lényege a mondaniva-
lómnak, hogy ajánlatosnak tartanám, ha ezt a főorvost
itt, valamilyen ürüggyel eltávolíthatnók egy időre a
kórházból.

— Valamilyen ürüggyel? És miért?

— Egyébként ürügy nem is kell. Meg kell neki mondani — és ezzel éppenséggel nem mondunk neki hazugságot —, hogy a bennszülöttek izalmát tekintve, ajánlatosabb lesz őt védőőrizetbe helyezni a csend-őrörsön. S ezzel a bennszülöttek felé is megmutatjuk, hogy mi nem ismerünk kiméletet, ha az igazság ki-kutatásáról van szó.

— Letartóztatni? S erre oka van, hadnagy?

— Nem, tanár ur, ez nem letartóztatás. Minek azt a csunya szót használni? Védőőrizet és talán csak egy-két napról van szó. Csak addig, míg itt nyugodtan le-folytatjuk a vizsgálatot. Lefolytatjuk, jobban mondva lefolytatja ön tanár ur, míg én e munkában csak se-gítőtársa akarok lenni.

Huysum tanár döbbsen nézett a hadnagyra.

— Mi okot lát fennforogni ily erélyes eljárásra, hadnagy?

De a csendőrhadnagy válasz helyett kérdéssel for-dult az öreg orvos felé.

— Miféle nemzetiségű ez a főorvos, tanár ur? Va-lami balkáni, nem?

— Nem, magyar ember. Amikor magyar gyereke-
ket hoztak Hollandiába üdülni, ő mint fiatal és sze-génysorsu medikus egy ilyen vonatot kísért, hogy szükség esetére első segéllyel szolgálhasson. Megismer-
kedtem vele, hisz én tevékeny részt vettem annakide-jén e gyermeküdtetések megszervezésében. Nagyon tetszett nekem a fiatalember nyugodt, finom modora, roppant eszessége és korát messze túlhaladó orvosi tájékozottsága. Fiatal medikusról volt szó, aki nem egy orvosi kérdésben többet tudott akárhány kész or-vosnál. Megtudtam, hogy a kis Párkány teljesen sze-gény szülők árvája és mikor tanulmányait befejezte — egyébként kitüntetéssel fejezte be — magamhoz vet-tem segédnek az amsterdami kórházba. Nemsokára ki-neveztek ide Jávába, a batáviai egészségügyi kerület főfelügyelőjévé. Párkány velem jött. Másfél évig alattam működött a batáviai kórházban.

— S hogy volt vele megelégedve, tanár ur? — kér-kezdte a hadnagy.

— Legnagyobb mértékben. Azaz valamit nem szerettem benne. Csak egyvalamit: tulságosan nagy becsvágyát, tulság munkadühét, mely éjjeleit is nappallá tette. Dehát lehet-e a munkaszeretet tulság? Vethetem-e szemére egy fiatal tudósnek, hogy tulsokat dolgozik?

A hadnagy pár pillanatra elgondolkozott.

— A tanár urnak volt róla tudomása, hogy ez a fiatal főorvos a betegeket valami oltószerezettel kezeli?

— Igen. Azaz nem. Most tudtam meg. Most számolt be nekem Párkány kísérleteiről.

— Tehát a tanár ur ezekről előzetesen semmit sem tudott. S ez nem képezi fegyelmi vétség tárgyát?

Huysum tanár egy pillanattal habozott.

— Hát — kétségtelenül. Igen, ez fegyelmi vétség.

— Lám, tanár ur — folytatta a hadnagy — ön ezt a fiatal orvost mint féktelenül becsvágyót jellemzi. A becsvágy elragadta őt. Előbb fegyelembontóvá tette, utóbb, bizonyára akaratan kívül, sokszoros gyilkossá. S mikor már benne volt a gyógy-gyilkosságok sorozatában, nem volt számára menekvés visszafelé...

— Mit mond az Istenért, hadnagy!

— Csak gyanakszom, nem tudok bizonyosat. De nekem hivatásom a gyanakvás. S ami most még gyanu, holnapra talán már bizonyosság lesz... Egyébként minden tanár ur tárgyilagos vizsgálatától függ. Én itt csak alárendelt szerepet játszom...

— Beszéljen világosabban, hadnagy! — kiáltott a tanár s idegesen pattant fel ültéből.

— Mindjárt, tanár ur. Mindjárt, mihelyt azt a Parkani doktort, vagy hogy híjják eltávolítottuk innen, ha tanár ur megengedi.

A tanár visszahanyatlott székébe és gondolkodva tömkölte meg pipáját. Végül határozott hangon szólalt meg:

— Tegye hadnagy, amit kötelessége parancsol önnek.

A tanár kinézett az ablakon. S tekintete ismét találkozott egy csodálatos, mélytüzű szempár ígésző né-

zésével. A bennszülött ápolónő volt. A tanár gyorsan kinyitotta az ablakot.

— Halló, nővér!

A fiatal nő megállott.

— Hogy is hívják magát?

— Gua nővér — felelt a megszólított, lágy, sötét hangon.

— Nos, Gua nővér — szólt a tanár — hívja kérem ide Párkány főorvost.

II. Takyo.

Mikor Párkány az orvosi szobába lépett, izgalmát nem tudta teljesen türtőztetni. Egy pillantást vetett Huysum tanárra, egy pillantást a csendőrhadnagra és tisztában volt a helyzettel.

— Hivatott, tanár ur?

— Igen barátom, kérettem. Szeretném, ha nem értené félre a helyzetet. Egyébként üljön csak ide mellem...

— Köszönöm, tanár ur! — Párkány biccentett fejével és a tanár mellé ült. Egy negyedpercenyi néma csönd állott be, de egy örökkévalóságnak tűnt a fiatal orvos előtt. Végre Huysum tanár torkát reszelve megszólalt.

— A csendőrhadnagy ur bizonyos jelentéseket kapott kiküldött őrseitől...

A hadnagy, mintegy megerősítésül igenlőleg rázta fejét.

— De talán öneki magának adnám át a szót.

— Főorvos ur, itt valamilyen bujtogató vagy bujtogatók a kórház ellen izgatják a tömegeket. Jobban mondva éppen az ön személye ellen. Felesleges mondanom, ugye, hogy az ön kitűnő munkássága minden bírálaton felül áll, hisz egyébként nem is élvezhetné Huysum tanár ur bizalmát. De itt tisztán közrendészeti szempontokról van szó. Én itt meg lehetős kis karhatalommal egy igen népes és nagy kiterjedésű terület bé-

kéje felett vagyok kénytelen örködni. Önnek még nem lehetett alkalma megismerkedni a maláji faj szörnyű természetével. Alázatos, megadó és dolgos a köznapi életben, de lázadó, kegyetlen és vérszomjas, ha egyszer a szenvedély, a vak, ostoba szenvedély erőt vesz rajta.

Párkány némán és egyetlen arcizmának megrándulása nélkül hallgatott. Izgalomnak most már nyomát sem árulta el.

— Amíg a bujtogatókat ki nem nyomoztam, ártalmatlanná nem tettem, nem tudok az ön életéért, a kórház nyugalmaért, az ápolók s a betegek testi épiségeért felelni. Bármily ártatlan is ön benne, az ostoba, fellázított esőcselék dühe ön ellen irányul. Nos, hogy önt és a kórházat megvédjem, arra kérném, jöjjön velünk csak egy-két napra a pandongi csendőrszere, ahol uriembernek megfelelő védőőrizetbe vesszük.

Párkány doktor megremegett. Felállt és határozott, szinte éles hangon szólt:

— Felesleges a szószaporítás. Ön védőőrizetbe akar venni, hogy nyugodtabban nyomozhasson ellenem. Megteheti, hatalmában áll. De egy valamire szeretném figyelmeztetni. Nem igaz, hogy e vidék népe ellenem volna. Akiket a vén boszorkány fellázított, azok idegen munkások, kulik, akiket messzi vidékről utépítésre hozattak ide. Ha az itteni parasztságot megszerveznék, jobban védené az meg a kórház épségét, mint önök, a csendőrség, minden fegyverükkel! De tudom, hogy nem erről van szó. Nincs mitől félnem. Megyek.

Párkány a zsebébe nyult és elővette kulcsesomóját.

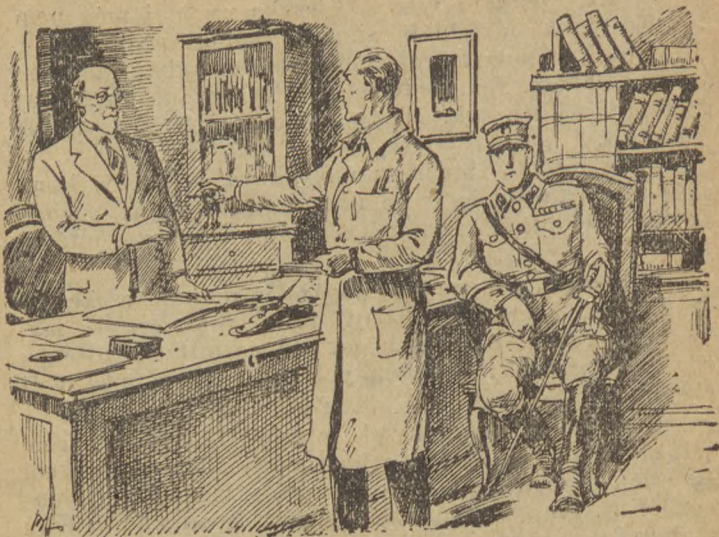
— Tanár ur, átadom önnek a kulcsokat. Ez itt a műszertár kulcsa, ez a kartotékáé, ez az amerikai kulcs pedig a székesszekrényt nyitja.

A hadnagy felállt és két csendőrt hívott be.

— Várjon, hadnagy, — szólt a tanár. — Ne a rendőrségi autón kísérik a főorvos urat a csendőrszere, hanem az én magánautómon.

— Ezt készséggel megtehetem — felelt a hadnagy s kis gunyos mosoly játszott a bajsza alatt.

— Letartóztatták a fehér orvost! — egy pillanat alatt terjedt el a hír az ápolószemélyzet között, a

Tanár ur, átadom önnek a kulcsokat.

betegszobákban, s pár óra múlva, mire a hajnal derengeni kezdett, már a környező falvakban is tudták.

— A fehér orvos megmérgezte a betegeket!

Ki hitte el, ki nem? nehéz megállapítani.

Mikor Huysum tanár másnap, rövid pár órás nyugtalan álom után, felkelt, hogy a vizsgálatot a rejtélyes halálesetek ügyében megindítsa, bennszülött szolgája azzal a hírrel fogadta, hogy mindenki csak a magyar orvos letartóztatásáról beszél.

— Szó sincs letartóztatásról — tiltakozott bosszusan a professzor, — itt esupán védőőrizetbe vétel történt, a doktor ur érdekében, érted? A doktor ur holnap-holnapután már vissza is fog jönni.

A tanár sorra járta most a termeket, megvizsgált minden beteget és rendelkezett, kit miképpen ke-

zeljenek. A tegnapi vészes éjszaka nyomai még nem tűntek el. A láztáblák alapján könnyű volt megállapítani, mennyit rosszabbodott átlagban minden beteg állapota. Behegedt sebek kifakadtak, megszűnt fájdalmak kiujultak. Még egy koraszülésről is tettek jelentést.

— Sajnos, — mormogta a tanár, — ha Párkány még oly ártatlan is, a tegnapi esetnek nem szabad megisméltódnie s ezért mégsem volt felesleges eltávolítása.

Talán saját megnyugtatóására is mondta ezeket az öreg tanár, mert egyébként mindenütt csak a legnagyobb rendet és tisztaságot tapasztalta, a betegek eddigi kezelésével is legnagyobb mértékben meg volt elégedve.

Utoljára a sárgalázások termébe lépett. Itt pusztult el tegnap egyszerre a hat bennszülött. Ma reggel egvetlen új beteget hoztak, egy alig tizenötéves teherhordófiut. Hunyt szemmel feküdt, homlokán sűrűn gyöngyözött a veriték és testét félelmetesen rázta a hideg.

— Kininnel kezeljük! — adta ki a rendelkezést a tanár, akit most Takyo doktor kísért ellenőrző útján. — Az adagolás ismeretes, ugye.

— Hogyne, tanár ur! A batáviai egészségügyi intézet rendeleti közlönyének előírása szerint...

— Most pedig, — szólt a tanár — térjünk át a vizsgálatra. Ápoló! — intett magához egy fehérköpés bennszülöttet — az udvaron láttam az elébb a haagnagy urat. Kértem magamhoz, az orvosi szobába. Kérem Takyo kollégám, kövessen ön is.

Mikor a három férfi együtt volt az orvosi szobában, Huysum tanár az íróasztal mögé ült, melynél Párkány szokott volt dolgozni, s az íróasztal elé ültette Takyot, míg a csendőrhadnagy az ablaknál álló széken foglalt helyet.

— Ismételje el, kedves Takyo doktor most előttem is, amit tegnap a csendőrhadnagy urnak vallott. Meg akarom jegyezni, hogy én az ön vallomásáról, az ön ki-

kötésének megfelelően, már csak Párkány doktor távo-
zása után értesültem.

Takyo hümmögött, aztán szerényen megjegyzte:

— Nem szeretném, tanár ur, ha félreértene. Én
nem akarom Párkány doktor kárát. Sőt, ha tényleg azt
kivánja a tanár ur, hogy minden részletre kiterjedően
mondjam el észleleteimet, volna egy fontos kérésem,
melynek teljesítésére szavát kérném, tanár ur.

A tanár felhuzta szemöldökét és csodálkozóan nézett
a bennszülött orvosra.

— Egy az igazságnak megfelelő vallomásnak nem
lehetnek feltételei — hangsúlyozta a tanár.

— Bizonyára nem — ismerte el Takyo — és mégis,
végtelenül megkönnyitené nekem a tanár ur a vallo-
mást, ha ígéretet tenne, hogy bármily eredmény-
nyel is végződné a vizsgálat, Párkány doktornak ko-
moly bántódása ne eshessen.

— Itt még nem tartunk, kolléga — intette le a pro-
fesszor a bennszülöttet. — Biztos lehet benne, hogy én
akarom legkevésbé a főorvos vesztét. De ebben a pere-
ben csak az igazság érdekel, semmi egyéb. Kérem, ne
szabjon feltételeket és ne legyenek hátsó gondolatai.
De ha megnyugtatom, úgy közölhetem, hogy ameny-
nyiben büneset nem forog fenn és a hadnagy ur nem
látja szükségesnek a hivatalból való eljárást, én Pár-
kány doktornak rendkívüli érdemeiért a fegyelmi vét-
séget el fogom nézni!

Takyo elmosolyodott. A tanár élesen tekintett rá.

— Most pedig halljuk, mit tud ön a Párkány-féle
szérumról és annak alkalmazásáról.

— Előre kell bocsájtanom, hogy az oltószer miben-
létéről, összetételéről, természetéről Párkány doktor
sohasem nyilatkozott. A szekrényt, melyben az oltó-
szert tartotta, személyesen őrizte, s tudtommal e szek-
rényhez csak egyetlen kulcsa volt. A kulcsot mindig
magánál hordta.

— Önnek milyen tudomása van a Párkány doktor
által feljegyzett kétszáztizenegy kóresetről?

— Párkány doktor nem tájékoztatott felőle.

A tanár összeráncolta homlokát.

— Igen, Takyo doktor, ezt vallotta ön tegnap a csendőrhadnagy ur előtt is. Ezt roppant súlyos valomásnak tartom. Annál meglepőbbnek is egyuttal, mert hisz ön Párkány doktor kartotékalapjain, melyeket minden egyes betegről vezetett, saját aláírásával igazolta a feljegyzések helyességét.

Takyo csodálkozva ugrott fel. Szinte kereste a szót s meglepetten siklott tekintete hol a tanár, hol a hadnagy felé.

— Én az aláírással?! Sohase láttam a kartotékalapokat! Hisz éppen ezt nehezményeztem, hogy én, az alorvos, az asszisztens, bele se tekinthettem Párkány doktor hivatalos munkájába...

— Hogyan, Takyo doktor, ön nem írta alá a kartotékalapokat?! — pattant fel a tanár, s azzal már fel is kelt és kulesával kinyitotta Párkány íróasztalának oldalsó szekrénykáját. Kihuzta a dobozt, melyben szép rendjével sorakoztak a sárgaláz eseteit feldolgozó beteglapok. A tanár benyult a dobozba és az asztalra rakott egy csomót.

Takyo lassan nyúlt utána, minden egyes lapot gondosan megtekintett és némán tette vissza az asztalra.

— Nos? — kérdezte türelmetlenül a tanár.

— Ez nem az én aláírásom! — felelt Takyo lassan, szinte ünnepélyesen.

— Eszerint az ön aláírását hamisították?

— Nyilván, tanár ur. Ez nem az én aláírásom. A főorvos ur nekem a beteglapokat sohasem mutatta meg. Legfeljebb távolról pillantottam meg őket, amikor dolgozott rajtuk. De természetesen tapintatom tiltotta, hogy éppen akkor közeledjem a főorvos ur íróasztalához...

— Mindenesetre vegyünk íráspróbát! — szolt az ablak felől a csendőrhadnagy. — Doktor ur, írja csak le egynéhányszor a nevét. És talán lesz itt a kórházban egy-két régebbi okirat is, melyen az alorvos ur aláírása látható.

Takyo elővette töltőtollát és egy lap papírra sebesen vagy tizszer egymásután odakanyarította a ne-

vét. A professzor közben fellapozta a betegkönyhnaplót, melyet az orvos vezetett. Minden lap végén ott állott Takyo aláírása. Még a hozzá nem értő is megállapíthatta, hogy a kétféle aláírás, a kartoték-lapokon szereplő és a naplóban lévő, valamint a Takyo által most szállított aláírások egymástól elütöttek. A hasonlóság feltűnő volt ugyan, de könnyen meg lehetett állapítani, ha az ember figyelmét felhívták rá, hogy a kartotékabeli aláírásokon valami mesterkélt vonás volt, mely kétségtelenül magán viselte a hamisítás bélyegét.

A tanár nagyot lélekzett. Homlokát előntötte a pir. Szeretett volna valami kiutat találni ebből a szörnyű gyanúkkal teli helyzetből.

— Takyo doktor, — szólt — ön még egy gyanút hangoztatott tegnap a hadnagy ur előtt. Azokra a bizonyos tifuszbetegekre vonatkozóan.

— Igenis, tanár ur. Hogy tudniillik az a bizonyos tifuszbajrány, melyről tudtommal Párkány doktor a batáviai központnak is külön jelentést tett, a valóságban nem volt tifuszbajrány, hanem sárgaláz. A tifuszbajban elhalt betegek sárgalázatos betegek voltak. És még valamit. Amennyire én, csekély tudásom szerint megítélhetem, az itt felsorolt kétszázötveneg betegnek, aki közül kétszázöt állítólag felgyógyult, a valóságban talán csak a fele volt sárgalázatos...

— Mit mond! — kiáltott fel izgatottan Huysum tanár. — hogy a többi nem volt sárgalázatos, tehát nem sárgalázból gyógyult fel?!

— Ugy van tanár ur... E vidéken roppant gyakori a heves lázzal járó gyomorrontás, amit a bennszülöttek könnyen tévesztenek össze a sárgalázzal, hisz kezdeti tünetei igen hasonlóak. Egy alapos diéta, ricínusz és citromos tea, hamarosan gyógyulást hoz...

— Szörnyű, szörnyű, dehát mindez egy elvetemült stréber körmönfont csalássorozata volna?! Ide züllhet az ember, az orvos?!

Takyo némán hajtotta le fejét:

— Ön tul szigoruan ítél, tanár ur. Párkány doktor mindennek dacára kitűnően teljesítette kötelessé-

gét. Talán ő maga is hitt széruma használhatóságában, talán egyszerűen öncsalást követett el. A túlfeszített munka hatása alatt. És aztán, úgy tudom, egyetemi tanszékre pályázott...

— Ákozott dolog, hogy nem exhumálhatjuk azokat a tifuszos betegeket! Hisz itt minden bennszülött halottat elégetnek! — kiáltott a tanár. — De a tegnapi hat hullát még ma felboncolom és megállapítjuk a halál közvetlen okát. A megfelelő hullarészeket pedig felküldjük Batáviába a vegyvizsgáló állomásra. Boszszantó csak az, hogy a leggyorsabb intézkedés esetén is tíz napot vesz igénybe, amíg biztos eredményt tudunk. Nos és nincs itt valaki, aki Párkány mesterkedéseiről többet tud? — kérdezte most hirtelen a tanár.

— Nem hinném — rázta a fejét Takyo.

— Ki kísérte Párkányt a beteglátogatásokra?

— Gua nővér — felelte Takyo.

— Gua nővér, az az érdekes, szép arcu ápolónő, aki tegnap is itt settenkedett az ablak alatt?

Takyo elpirult, majd titokzatosan mosolygott.

— Mit tud Gua nővérről, doktor? — kérdezte most hirtelen a hadnagy.

— Igen ügyes, megbízható, eszes teremtés. Az ápolás és a segédkezés minden terén bevált.

— Hátha ő többet tud Párkány eljárása felől?

— Az lehet — jegyezte meg halkán Takyo — ő bizonyára tud egyet mást.

— Megbizott Párkány doktor Gua nővérben?

— Ó... — intett Takyo.

— Milyen viszony volt Párkány doktor és az ápolónő között? — hangzott most a hadnagy újabb kérdése.

Takyo hallgatott.

— Kedves Takyo — szólt a tanár némi nyomatekkel — itt nem lehet elhallgatni semmit. Önnek orvosi és emberi kötelessége elmondani azt, amit tud.

Takyo lehajtotta fejét és még mindig hallgatott.

— Alorvos ur, — csapott most a hadnagy ököllel

az asztalra — én mint a hatóság képviselője követelem
öntől, hogy beszéljen!

Takyo vállát vont a és halkán megjegyezte:

— Gua nővér a főorvos ur szeretője!

III. Gua nővér.

Egy óra multán az alorvos székén az ápolónő ült.
Most is vele szemben a tanár, az ablaknál a csendőrtiszt.

— Csak néhány kérdést, Gua nővér! — kezdte a tanár. — Mit tud ön a sárgaláz-oltószertel kezelésről?

— A befecskenkezéseket rendszerint én adtam, tanár ur, mindig pontosan betartva a főorvos ur előírását.

— Az oltószertel készítésénél ön jelen volt?

— Részben.

— Van fogalma, miből készült az oltószertel?

— Az istállóban vannak tengertel nyulaink, amelyeket a főorvos ur beoltott. A tengertel nyulak májából készített valami kivonatot.

— Hogy milyen alkatrészei vannak az oltószertelnek egyébként, arról nincs tudomása?

— Nincsen. De Párkány főorvos ur igen gondosan járt el mindig. Egyébként tanulmányozta a bennszülöttek gyógymódjait is.

A tanár feszült érdeklődéssel nézett az ápolónőre.

— Erről beszéljen!

— Csak annyit tudok, tanár ur, hogy engem is gyakran kérdezett, nem tudnék-e neki közelebbit mondani a mi javasasszonyaink gyógymódjairól.

— És maga mit mondott neki?

— Elmeséltem, hogy az én szülőfalumban van egy öreg boszorkány, aki valami növény nedvével gyógyítgat és véneink azt mondták mindig, hogy csak ő tudja gyógyítani a sárgalázatot.

— És?

— És akkor egyizben megkért, kerítsem neki elő a

boszorkányt, beszélni szeretne vele. Ezt meg is tettem. Ott a palánk mögött találkozott a főorvos ur a javasasszonnyal és hosszan beszéltek egymással. Vagy egy félórai beszélgetés után a főorvos ur beküldött egy kulit hozzám, hogy küldjek ki a főorvos urnak egy forintot...

— Ezt mindjárt jegyzőkönyvbe vesszük! — kiáltott a hadnagy. — Ezt a vallomását megismétli, nővér!

— De kérem, hadnagy ur — dadogta a lány elvörösödve — ennek a találkozásnak semmi következménye nem volt! A főorvos ur utána kijelentette nekem: már ismeri a boszorkány titkát. Lehet, hogy a javasasszony varázsszerében van valami hatékony elem, de nagyon veszedelmesnek tartja egyuttal, mert súlyos mérget tartalmaz.

A hadnagy és a tanár jelentőségteljesen néztek össze.

— Még egy kérdést, Gua nővér — szólt a tanár. Ön pontosan ismeri a sárgaláz tüneteit?

— Ó, tanár ur! Kisgyerek korom óta! De hisz itt nálunk minden kuligyerek tudja, milyen a sárgaláz! Egyébként sokszáz esetet láttam már életemben. Batáviában is a klinikán, ahol kiképeztek...

— Nines róla tudomása, vajjon Párkány doktor tifuszos beteget nem tévesztett-e össze sárgalázzal?

— Ez ki van zárva! — állította Gua határozottan. Hisz volt sajnos tifuszbetegünk elég...

— Szóval a maga nézete szerint azok tifuszos betegek voltak?

— Kétségtelenül, tanár ur.

— Még egy kérdést: ismerte ön a sárgalázásokról vezetett kartotékát?

— Csak látásból, messziről. Párkány főorvos ur nem mutatta meg nekem. Azt csak együtt tanulmányozták mindig Takyo doktor urral.

— Takyoval? És erről közvetlen tudomása van?

Gua zavartan nézett körül.

— I... igen...

— Igen vagy nem?

Gua hallgatott.

— Hm — mormogott a hadnagy ravaszul — pedig szegény Párkány körül nagyon szorul a hurok, ha kiderül, hogy Takyo nem tudott a kartotékáról...

— Pedig tudott róla! — ugrott fel most székéről magából kikelve Gua. — Tudott róla! — és a szép barna lány szeme úgy szikrázott, mint valami vad párducé a dzsungel éjszakájában.

— Miből következtet erre?

— Láttam!

— Láta? Jelen volt?

Gua elpirult és lehajtotta fejét.

— Mondja, Gua nővér — pattant fel most hirtelen a hadnagy — mióta szeretője maga Párkány doktor-nak?!

A barna lány, mint egy macska felugrott, vadul nézett a hadnagy szeme közé és sziszegve vágta a szemébe:

— Hazudik! Hazudik! Soha nem voltam Párkány doktor szeretője!!

A leány melle zihált, arca vörös lett, majd elsápadt. Kifejezése megváltozott és hidegen, szurós szemmel nézett a hadnagyra, majd a tanárra.

— Nos hát — szólt roppant nyugalommal. — Igen, szeretője vagyok Párkány főorvos urnak. Három hónapja!

— Három hónapja jegyezte el Párkány doktor Straaten ültetvényes lányát... — tette hozzá szárazon a hadnagy.

— Straaten barátom lányát?! — riadt fel a tanár. — De hisz ez szörnyüség! És épp az én ajánlólevellemmel kereste fel Párkány, mikor idekerült, Straateneket! Erről az eljegyzésről tudomásom sem volt!

— Nem is lehetett, tanár ur, — jegyezte meg a hadnagy. — Mert mint kinyomoztam, éppen az ön ellenőrző utja alkalmából akarta a család nyilvánosságra hozni az eljegyzést, melyet eddig titokban tartottak...

A két férfi nem látta e pillanatban a szép barna lány arcát, mely elrettentő volt. Micsoda torz gyűlölet, micsoda vad elszántság tükröződött rajta!

Ebben a pillanatban kopogás hangzott az ajtón. Egy libériás bennszülött sofőr állott kinn, levéllel a kezében.

— Straaten ur küldi e sorokat Huysum tanár urnak és azonnali választ kér!

IV. Egy uriember védőrizetben.

Huysum tanár autója gyors lendületben gördült a pandongi csendőrörs bambusznádépülete elé. De ezuttal nem a tanár szélesvállu, őszbajszos alakja lépett ki a kocsi belsejéből, hanem két csendőr s mögöttük egy szikár fiatalember, az összecsisódult dologtalan népség nem kis ámulatára. A fiatalember gyors léptekkel követte a bennszülött csendőröket a lépcsőn. Utjuk legelőbb is egy szűk irodahelyiségbe vezetett, ahol egy altiszt átvette az írásbeli parancsot. Kétszer is átböngészte, míg megértette és fejcsóválva tett eleget az intézkedésnek.

— Ezt az urat — adta ki az utasítást — bevezetitek a hadnagy ur szobájába, lezárjátok az ajtót és dupla strázsa fog az ajtó elé állni, értettétek?

A csendőrök annyit értettek, amennyi kellett, hogy Párkány doktorból uri fogoly váljék, a hadnagy ur szobájának megkülönböztetett tisztelettel kezelt foglya.

Párkány nem nézett körül e kissé rideg kényelemmel berendezett és mindenféle magazinból kiszedett színes képpel diszitett szobában. Ledült egy karszékbe és cigarettára gyujtott. Most nem tudott gondolni semmire sem. S még félig sem szitta el cigarettáját, mikor úgy tűnt neki, hogy már egy örökkévalóság óta foglya e tisztí szobának. Pedig ez az első két perc fogságának legkellemesebb ideje volt. Még kábult volt és gondolatai még nem ostromolták kinzó élükkel tudatát.

Hirtelen felugrott. Cigarettáját eldobta és izgatottan gyujtott egy másikra.

— Meddig fog ez tartani? Egy órát, két órát, egy napot, kettőt, amíg itt tartanak?

Hirtelen gyötrő fájdalommal elétáruult mindaz, amit kórházával s a nyomorúságos kis dzsungel faluval, melyben eddig élt, maga mögött hagyott. Igen, a falutól nem messze állt egy urilak. Ebben a varázsos kerttel övezet kis trópusi palotában ma estére ünnepség készült... Aztán elvonultak lelki szemei előtt összes féltett betegek. Mi lesz velük a kiállott izgalmak után? És mi lesz az egész kis kórházzal, dolgos, fegyelmezett személyzetével, munkás életével, ápoló kis kerteskéjével?

A szobában halvány villanyláng égett. Aludni! Ki tudna aludni, ebben a fülledt, feszült, kínzó trópusi éjszabában?

Párkány felugrott ültéből és fel s alá járt a szobában. Fel s alá járt, meddig, nem tudta. Tán hosszú órákig. Aztán hirtelen levetette magát a diványra és magára akarta erőszakolni az alváshoz szükséges nyugalmat. Nem gondolni semmire, senkire! Hisz szüksége van az erejére! Nem gondolni élőkre és halottakra, tündérekre és boszorkányokra, betegekre és ápolókra, professzorokra és csendőrökre. Aludni! Aludni! Ó, de ha lehetett volna aludni!

Párkány hunyt szemmel feküdt sokáig, de álmatlanul. Mikor felnyitotta szemét, már derengett. Eloltotta a villanylámpát. A szoba előtt ott járt fel s alá a poszt. Párkány kopogott az ajtón. Az ajtó kinyílt. A nyílásban két kíváncsi csendőrare meredt rá, két kíváncsi barna kulifej.

— Hozzatok vizet mosdani! — szólt Párkány.

— Ó uram, — felelt a csendőr — nekünk nem szabad elhagynunk a posztot. Majd ha az altiszt ur rendelkezik.

— És mikor rendelkezik az altiszt ur?

— Reggel nyolckor, ha bejön.

— Hát ki parancsol nektek most? Nincs itt altiszt?

— Itt az őrsvezető ur.

— Hát szóljatok neki!

— Nem lehet, uram.

— Miért nem?

— Mert itt kell állnunk az ajtó előtt. Ez nem fogda, amit erős zárral le lehetne lakatolni, ez a hadnagy ur szobája!

— És nem elég, ha az egyik vigyáz és a másik megy szólni?

— Ó uram, nekünk parancsunk van...

Párkány látta, hogy ezekkel ugyan nem megy sokra és becsapta az ajtót.

S így teltek az órák, mind kinzóbb egyhanguságban, mind nyomasztóbb egyedüllétben. Ha Párkány nem tudta volna, hogy a hadnagy szobájában időzik, még azt hitte volna, hogy megfélekeztek róla. És vizet nem kapott, csak egy csésze teát és száraz kenyeret reggelire. A hadnagy ur nyilván elfelejtett afelől rendelkezni, mi jár egy ilyen előkelő uri fogolynak, aki nem közönséges gyanúsított, hanem védőőrizetben van...

Végre délfelé nyílt az ajtó és gyűrötten, beretvátlanul, kiizzadtan belépett a hadnagy.

— Főorvos ur, — kezdte, — mint látja, saját szobámat állíttattam az ön rendelkezésére. De most fel kell vennem a kihallgatást. Előbb azonban, ne vegye rossz néven, kissé rendbe kell magam szednem. Nem volt szerencsém saját szobámban tölthetni az éjszakát, mint önnek, hanem talpon voltam, alig egy óra hiján. Most el fogják önt vezetni a tárgyalószobába. Ott kissé kényelmetlenebb ugyan, de csak önön mulik, hogy ne kelljen túl soká időznünk ott.

Párkány meglepetten, döbbsenten tapasztalta, mennyire megváltozott a hadnagy hangja vele szemben és balsejtelmektől gyötörtén követte a most belépő csendőrt. Egy szűk folyosón mentek végig és egy kis kopár irodaszerű szobába léptek. A fojtó megleget szerencsére a zümmögő szellőztetőkészülék enyhítette. A szobában egy kopott asztal állt, emellett egy másik, kisebb asztal, az asztallal szemben lóca. Erre ült Párkány.

És két teljes óra telt el, míg végre ismét kinyílt

az ajtó és belépett a hadnagy. Friss ruha volt rajta, frissen volt beretválva és illatos cigarettát szitt. Mögötte egy kis töpörödött egyenruhás emberke lépdelt. A hadnagy a nagyobb asztal mögé ült, az emberke a kisebb mögé és papirost meg töltőtollat rakott maga elé.

— Megkezdem a kihallgatást, főorvos ur!

A hadnagy mindenre kíváncsinak látszott. Elmondatta magának a fiatal magyar orvos egész élete történetét. Mintegy részvétteljes, baráti érdeklődéssel látszott hallgatni. Egész viselkedése más volt, mint az előbb.

— Nézze, kedves doktor ur, hisz ez az egész kihallgatás tulajdonképpen csak formáság. Engem, az igazat megvallva, roppantul érdekelnek az emberi sorsok. És a tudomány, a tudomány! Mennyi mindent köszönhetünk mi például az orvosi tudománynak. Ha az ember elgondolja, mily siralmasan elmaradott itt a bennszülöttek között az egészségügy, azaz mily elmaradott volt, mielőtt mi fehérek átvettük az uralmat és kórházakat építettünk, orvosokat küldtünk a malájiak közé...

Párkány néma mozdulatlanságban hallgatta a hadnagy fejtegetéseit a tudományról és a fehér ember jótéteményeiről.

— Mondja, doktor ur — szólt most a hadnagy roppant érdeklődéssel arcán — hallott-e már ön is arról a feltevésről, melyet állítólag egyes tudósok hangoztatnak, hogy a maláji nép körében elterjedt babonás gyógy szokások közül akad egy s más, mely nem is oly használhatatlan?

Párkány hallgatott.

— Mi az ön véleménye efelől?

— Mindenből és mindenkitől lehet tanulni.

— Bizonyára önnek is vannak ilyirányu tapasztalatai...

— Alig, — felelte Párkány szárazon.

— Alig? Hm. Pedig önt tudtommal élénken érdeкли a bennszülött boszorkányok kotyvasztóművészete...

— Ön rosszul tudja. Engem nem érdekel élenken a bennszülött boszorkányok kotyvasztóművészete.

— És az ön találkozása a hirhedt javasasszonnyal?

— Ahá, már tudom, mire céloz a hadnagy ur. Igen, valóban érdeklődtem ennek az asszonynak a gyógyszerrei iránt. De meggyőződtem róla, hogy bár nem teljesen értéktelen, de annál veszedelmesebb kotyvasztékok.

— Vegye ezt jegyzőkönyvbe! — fordult most hirtelen a csendőrhadnagy a töpörödött emberkéhez, aki szaporán írni kezdett.

— Elismerem, főorvos ur — folytatta aztán nyájas hangon — hogy ez egészen mellékes körülmény. Csupán pedantériából jegyeztetem fel. Mondja csak, kedves doktor ur, meg tud ön különböztetni egy tifuszesetet egy maláriástól?

— Ezt a kérdést nem értem — válaszolt kissé ingerülten Párkány.

— Nem fordulhatna elő, hogy ön tisztára ügybuzgalomból, összetéveszt egy sárgalázás halottat egy tifuszsóssal?

— Most kezdem sejteni, mit akarhat tőlem, hadnagy ur. Nos: teljesen ki van zárva, hogy egy tifuszos beteget sárgalázással téveszthessek össze vagy fordítva. Azt hiszi, hogy megtört volna maga mellett Huysum tanár, ha ilyen tévedések nálam lehetségesek lennének?

— Hm. No és ha készakarva tévedett volna?

Párkány elsápadt.

— Ezt kikérem magamnak — mondta halkan.

— Hm. Kár. Pedig tanuvallomás van rá.

Párkány felugrott és bosszusan az asztalra csapott:

— Ide azzal a tanuval!

— Csak csendesen, doktor ur! Itt nem ez a szereposztás. Szükség esetén majd én csapok az asztalra, ön azonban maradjon csak szépen illedelmes és feleljen kérdéseimre. Meg kell állapítanom, hogy Haysum tanár ur csak az ön kiváló erényeit ismerhette, de minden nagyszerű tulajdonságát a főorvos urnak mégsem ismerte. Például roppant rajzkészségét sem.

— Mit?

— Ügyességét a rajzművészetben vagy mondjuk: az írás művészetében. Még pontosabban: az aláírás-művészetben. S a legpontosabban: aláírások hamisításában!

Párkány sápadtan, némán bámult a hadnagyra. Sokáig nem tudott egy szót sem szólani. A hadnagy szurón nézett a szemébe. Aztán egyszerre csak könyved mozdulattal előhuzta cigarettatárcáját és rágyújtott.

— Tessék! — megkínálta Párkányt.

— Nem! — utasította vissza Párkány. — Nem kell az ön cigarettája. Mondja meg, mit akar azzal a hamisítási váddal? Mit hamisítottam?

— Nézze, kedves Párkány, ne komédiázzon itt. Maga jobban tudja, mint én. Hányszor hamisította Takyo doktor aláírását?

Párkány felhőrdült:

— Én, hamisítani?! Én, Takyo aláírását! Uram, mikor, hol?

A hadnagy intett az ajtóban álló csendőrnek.

— Hozza be az irattáskámat!

Párkány agyában tulfűtött izgalomban kavargotak a gondolatok. Érezte, hogy életének legszönyebb percei következnek.

A csendőr behozta a barna táskát. A hadnagy felnyitotta és az asztalra teregette a jólismert kartotékalapokat. Aztán a lapok mellé helyezte a papírt Takyo aláírásaival.

— Ime Takyo aláírása — mutatott a hadnagy a papírlapra — és ime a hamisítványok! — és ezzel Párkány elé tárta a kartotékákat.

Párkány meredt szemmel tekintett hol a papírlapra, hol a kartotékákra. Kezébe vette mindegyiket és vizsgálni kezdte az aláírásokat. Vizsgálni, oly módon, mintha most valami titok nyitjára tudna jutni.

— Nos? — mosolygott gúnyosan a hadnagy. — A hamisítások jók, de távolról sem elég jók, doktor ur!

Párkány hátrahanyatlott a székébe.

— Tehát okirathamisítással vádolnak... Aztán hirtelen felegyenesedett. — Kijelentem — kérem jegyzőkönyvbe venni, kérem jegyzőkönyvbe venni... Kijelentem, kijelentem, hogy a kartotékalapokat Takyo doktor személyesen írta alá! Naponta! Naponta!

— Van rá tanuja? — kérdezte a hadnagy nyugodtan.

— Tanu? Tanu? — Párkány révetegen nézett maga elé. — Tanu, az nincs, a tanu, az Takyo maga... Megkérdezték Takyót?

A hadnagy kacagott.

— Meg. Bár fölös óvatosságból. A hamisítás nyilvánvalóbb semmint hogy ehhez még külön tanu is kéne! Vagy kételkedik benne?

Párkány hirtelen az asztalra csapott.

— Van ám még egy lehetőség!

A hadnagy gunyos kíváncsisággal nézett Párkányra.

— Nos?

— Az aláírások ezen a papírlapon hamisítványok, nem a kartotékák aláírásai!

— Ne erőlködjön, doktor ur, kár a gőzért! Volt annyi eszünk összehasonlítani e papírlap aláírását a betegápolónapló aláírásaival is, melyet tudvalevően Takyo doktor vezetett.

Párkány lehajtotta fejét.

— Ne busuljon — kedves doktor — fujta most a füstöt a hadnagy Párkány arcába. — Mi az a kis magánokirathamisítás a méregkeveréshez képest?

— Hát ez meg mi?

— Kár volt a vén boszorkány gyógyszerével kísérletezni, eleven embereken! Tudja meg, hogy boszorkányoknak börtönben a helyük, akár sárgák, vénék és írás-olvasástudatlanok, akár egyetemi bizonyítvánnyal rendelkeznek és kórházi főorvosok!

— Mit akar ezzel mondani? Dehisz ez szörnyűséges! Mi közöm nekem a boszorkány mérgeihez?!

— No, nem sok, csak éppen hogy belekeverte az oltószerebe! A Par-ka-ni féle híres szérumba!

A hadnagy gunyos kíváncsisággal nézett Párkányra.

— Ez merő valótlanág és vakmerő állítás, melyet könnyű megeáfolnom! — kiáltott Párkány.

— Hátrább az agarakkal, főorvos ur! — döngette most az asztalt a hadnagy. Olyan sulyos gyanuval terhelten, mint ahogy most ön ül előttem, csendesebbnek illik lenni, értette?

Párkány mélyen elpirult, keze ökölbe szorult, de aztán roppant erőfeszítéssel leküzdötte indulatát. Hídeg nyugalommal szólt:

— Mire alapítja hadnagy ur állítását?

— Egy olyan szakértő közlésére, akinek illetékeségét ön is el fogja ismerni. Ez a szakértő Huysum tanár ur!

— Hol a tanár ur! Beszélni akarok vele!

— Majd eljön annak is az ideje. Egyelőre elégedjék meg annyival, hogy ma délelőtt, mielőtt idejöttem,

Huysum tanár egy üvegnyit a maga oltószereiből próbaképpen vegyileg megvizsgált. Mint mondotta, a szérum alkatrészeit még nem tudta egészen kivizsgálni, ahhoz finomabb eszközök kellenek, azt majd Batáviában fogják elintézni. De annyit már kétségtelenül megállapított, hogy az üveg egy rendkívül erős mérget tartalmaz, bennszülöttek által ugynevezett „hajnalcsillag” virág mérgét, amiből a javasasszonyok kutyasztják szereiket. Az üveg többet tartalmazott e méregből, mint amennyi egy emberélet kioltásához elegendő!

— Borzalmas! — suttogta Párkány. — Borzalmas! Nem tudok védekezni! Nem tudok mit mondani! — Aztán hirtelen kitört belőle az indulat: — Ártatlan vagyok! — kiáltotta. — Ártatlan vagyok!

Már nem győzte lelke szörnyű feszültségét és görcsös zokogásba tört ki. Percekig tartott, míg újra uralkodni tudott érzelmein.

— Érzem, hadnagy ur, hogy az ön gyanuja indokoltnak látszik. Itt borzasztó véletlenek vagy borzasztó bűntények játszanak ellenem közre. Ártatlanságom tudatában csak egyet mondhatok, egyet kérhetek: folytassa le a nyomozást minden irányban és ne hanyagoljon kérem el egyetlen szálát sem, mely tisztázhatná ezt a szörnyű esetet.

— Az én szerepem hamarosan végetér, doktor Párkány. Megírom jelentésemet Batáviába és vagy onnan jön ki a vizsgálóbíró, vagy önt fogják a batáviai ügyészségre rendelni. Addig persze előzetes letartóztatásba helyezem. Kérem üritse ki zsebeit és fűzze ki cipőjéből a zsinórt!

*

Van Dirken csendőrhadnagynak a batáviai csendőrpárhuzamhoz intézett írásbeli jelentéséből:

„...Mindezek után pedig a Párkány-féle bűneset a következőképpen rekonstruálható:

Párkány dr. féktelen becsvágyában fel akart találni valamilyen csodaszert, mellyel a sárgalázat gyógyíthatná. E célból még a bennszülöttek kezdetleges és veszedelmes gyógymódjait is tanulmányozta. A fekete

boszorkánynak nevezett javasasszonytól megvásárolta annak kotyvasztékát, melyet ez a sárgaláz ellen használni szokott és ezt keverte a saját maga által készített oltószerebe is. Nyilvánvalólag nem ismerte fel a szer szörnyű mérgező hatását. Mikor első kísérletei nem sikerültek, nem adta fel a harcot, hanem elvetemülten mindenféle csaláshoz folyamodott. A kartotékákat rendszeresen hamisította, hamis adatokkal töltötte ki a beteglapokat és maga írta alá Takyo doktor nevét. A kartotékalapokat nyilván Batáviába akarta küldeni és ravasz gonosztevők módján, megfélemlített arról a körülményről, hogy Takyo doktort is meg fogják kérdezni a találmányra vonatkozóan. A sárgalázás betegeket, ha látta, hogy állapotuk súlyos, tifuszosoknak minősítette és fordítva, a könnyen gyógyuló gyomorhurutosokat sárgalázásaknak. Huysum tanár becslése szerint, ha a Takyo doktor által szolgáltatott értékes adatokat vesszük tekintetbe, száztizenkét maláriás beteget kezelt Párkány doktor, s ezek közül negyvenegy halt meg, tehát több, mint amennyit e vidéken a sárgalázás halálozások kitenni szoktak, ami a boszorkány mérgének kevésbé óvatos alkalmazásának tulajdonítható.

Mindezek után tisztelettel kérem a parancsnokság intézkedését, nevezett előzetes letartóztatásban lévő dr. Párkány eddigi főorvossal szemben követendő további eljárásra vonatkozóan...

V. Menyasszony van a házban.

A libériás soffőr nesztelenül lépet a hatalmas dolgozószobába, melynek mennyezetén három nagy légesavar gondoskodott állandó szellőről, mely a trópusi hőséget kellemesen elviselhetővé tette.

Íróasztala mögül egy őszbeesavarodott szakállú, keskenyfejű ur pillantott fel:

— Nos, átadta leveletem Huysum tanár urnak?

— Igenis, Straaten ur!

— És mit üzent a tanár ur? Jön?

— Igenis, Straaten ur, azt mondta, hogy jön, mi-helyest csak lehet. De hogy nagyon fontos, nagyon sürgős dolga van és legfeljebb ha délutánig készül el. De akkor biztosan jön.

Straaten felsóhajtott.

— Jól van, Nasim, mehet. Aztán lassan felkelt, pár lépést tett szobájában fel s alá. A szoba padlóját fantasztikus mintájú jávai szőttesek borították s falairól meseállatokat és álomfuresaságu alakokat ábrázoló batikselymek csüngtek alá.

Azután félretolta az elfüggönyözött üvegajtót, mely szobáját egy másik helyiségtől elválasztotta. Ez egy hatalmas fedett veranda volt, kényelmes nyug-ágyakkal és bódító illatu virágokkal, embernagyságu porcellánvázákban.

— Minnie fiam, Minnie, gyere csak!

Karsu, szőke fiatal lány ugrott fel egy nyug-ágyból:

— Visszajött a soffőr? Irt Huysum tanár?

— Gyere fiam, gyere, még türtőztetned kell ma-gad egy kissé. Huysum nem irt semmit és csak azt üzente, hogy mihelyt lehet, jön.

— Biztosan ezt üzente? Igazán ezt üzente?

— Igen, igen, elhiheted.

A karsu lány gyengéden hajtotta fejét apja vál-lára:

— Miért nem árulod el, mit mondott neked a csendőrhadnagy?

— Nem mondott semmit, fiam. Semmit, ami ben-nünket érdekelhetne. Biztosított felőle, hogy a vizsgá-latot a legnagyobb tárgyilagossággal fogja lefolytatni és hogy Párkánynak semmi bántódása sem lesz.

— Vizsgálat! Miféle vizsgálatot folytat ez Árpád ellen? Miért kell vizsgálatot lefolytatni?! Mit követett el, szegény? Irigyek rá, esküszöm, Papi, irigyek rá! Mert mint szegény magyar fiu ilyen sokra vitte és azt a nagyszerű felfedezést tette!

Straatennak elborult a homloka.

— No csak légv türelemmel, gyermekem. Az izga-

Iommal nem használsz semmit. Sem neki, sem magadnak.

— De Papi, te tudsz valamit, amit elhallgatsz előlem! Te tudsz valamit, Papi! Mért nem beszélsz, mért kinzol! Hisz a bizonytalanság, a gyanakvás mindennél rosszabb!

— Várd meg, gyermekem, míg Huysum bácsi jön. Nem lehet egy ilyen kis csendőrhadnagy beszédére adni.

A szegény lánykából kitört a rég elfojtott zokogás és könnyek áztatták az apa vállát...

A sofőrnek ezalatt sok dolga volt. Ma még ötszáz kilométert kellett megtennie. Széles, nagy körzetben összesen husz ültetvényes családnak kellett átadnia Straatenné urhölgy levelét, hogy rosszsulléte miatt a ma estére tervezett eljegyzési ünnepséget pár nappal el kellett halasztani. Közben megérkezett Batáviából a mit sem sejtő dzsesz-banda és egy teherautó, melynek jéggel hűtött belseje pompás pástétomok és parfék tornyosodó sokaságát rejtette. Sok dolga volt a „gyengélkedő“ háziasszonynak, házvezetőnőjének és a főlakájnak, a „butler“-nek, hogy kifizessék, elküldjék a sok szállítót és ünnepségi szakembert, a dzseszeseket és a mixert, a szakácsokat és a pincéreket... Nem, nem ünnepelnek ma eljegyzést ebben a házban!

Egy óraker nem tálták még a villásreggelit. Meg akarták várni Huysum tanár érkezését. De fél kettő lett és két óra a szakácsnő tördelte kezét, hogy összefonnyad a gombásfelfújt és odaég az ürücomb. A rosztbif már negyedangoles sem volt és elolvadt a fagylalt. De Huysum tanár még mindig nem jött és senkinek sem volt kedve asztalhoz ülni, senki sem volt éhes a bennszülött szolgaszemélyzeten kívül.

Végül három óraker begördült a kapun a tanár autója. Minie eléje sietett a kertbe és két kézzel fogta meg Huysum bácsi kezét:

— Ugy vártuk, ugy vártuk, oly türelmetlenül! És semmit sem üzent, miért késik...

— Kedves gyermekem — szolt a tanár, zavart mo-

sollyal — végtelenül sajnálom, hogy ennyire megvá-
rattam önöket, de remélem, már régen ebédelték?

— Nem, amig legkedvesebb vendégünk nem volt
közöttünk!

Eközben felértek a hatalmas terrasra, melyet a
fedett verandától üvegfal választott el. Az üvegfal
ilyenkor, a déli hőségben, állandóan sűrű vízfüggöny
folyt alá, így hűsítve a mögötte lévő helyiséget. A
szellőztetőkészülékek is megtették a magukét és így
Straatenék villájában tűrhetőbb volt a trópusi forró-
ság, mint a kevésbé módos európaiak bungalowjaiban.

— Mily kellemes hűvös van itt! — kiáltott fel a
tanár. — Milyen más itt a levegő önöknél! — és
szeretettel szorította meg a ház asszonyának és
a ház urának kezét, akik most vendégük üdvözlésére
siettek a verandára. — Ilyen meseszerűen szép környe-
zetben az ember csak rózsaszínűen láthat, édes Minnie!

A lányka nehezen tudott uralkodni felindultságán
és az öreg tanár figyelmét persze, hogy nem kerülte el
barátja leányának lelki kínódása.

— Aggódom valakiért, Minnie, ugye? — mondta
komolyan.

Minnieből újra kitört a sirás és most édesanyjához
menekült, aki gyengéden simogatta meg lánya szőke
haját.

— Kedves barátom — szólt most Straaten —
ne vedd rossznéven, hogy eddig nem értesítettünk
afelől, mily meglepetést tartogatunk számodra... Le-
velemből azonban mindent megtudhattál.

— Köszönöm, Antonis, leveled nagyjában tájé-
koztatott. Bár derüesebb körülmények között vehettem
volna tudomást az örvendetes eseményről! Dehát nincs
okunk szomorkodni. Minden jóra fordulhat — és
Minnie oly fiatal! Annyi öröm vár rá még az életben!

Ezek a vigasztalásnak szánt szavak megdermesz-
tették a vért a fiatal menyasszony ereiben. Pontosan
megérezte, hogy vőlegényének ügyei nem állhatnak
jól, hisz a tanár szavaiból semmi biztatás sem
csendült ki. Az anya felindultan nézte lánya vergő-
dését és nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze:

— Dehát mi van tulajdonképpen Párkány doktorral? Mivel vádolják, mi lesz a sorsa? Egy szót csak édes tanár ur, egy szót csak!

Huysum felvonta szemöldökét.

— Lehet, hogy fiatal barátunk valami meggondolatlanságot követett el, hogy tulfeszített idegei a munka hajszolt iramában kissé felmondták a szolgálatot. Ha hibát követett is el, úgy bizonyára csak tévedésről lehet szó. Valamilyen gyógyszer téves adagolásáról. És egészen biztos, hogy az ügy elbírálásánál nagyszerű érdemeit és fiatal korát tekintetbe fogják venni. Egyébként azt hiszem, úgy tíz nap alatt minden eldül és csak addig kell türelemmel lennünk.

— Tíz nap! — sikoltott fel Minnie. — Tíz nap! És mi lesz tíz napig Árpáddal?!

— Semmi baja sem lesz, kedves Minnie, semmi baja sem lesz! — csititgatta Huysum tanár. — Pusztán védőőrizetben van és úgy bánnak vele, mint valamilyen magasabb esendőrtiszttel, aki ellenőrző uton van. A csendőrhadnagy saját szobáját engedte át neki, tehát láthatja, hogy semmi különösebb aggodalomra sincs ok.

— Légy okos, kislányom — csititgatta Straatenné még mindig zokogó gyermekét, — hisz te már kiskorodban is hős tudtál lenni és mosolyogva viseltél minden fájdalmat! Gondolj csak arra, mikor leestél a lóról és sinbe tették a karodat! Milyen kis hős voltál te akkor!

Minnie erőt vett magán, lesimitotta haját, megszáritotta könnyeit s átvette a házikisasszony szerepét.

Az ebéd szóltan volt. Csak itt-ott diskuráltak valamilyen közönyös témáról, a batáviai hangversenyszezonról vagy a tavalyi pamutszüret értékesítéséről.

Ebéd után a két férfi felkelt, hogy átmenjen Straaten dolgozószobájába. Az ajtónál Minnie oda-simult apjához és a fülébesugta:

— De aztán mindent, mindent megmondasz nekem, édesapám!

— Légy nyugodt, gyermekem! — nyugtatta meg az apja.

Odabenn aztán gondterhessé vált a két férfi arca. Szivarra gyújtottak. Az inas rozspálinkát töltött szódával, majd Straaten intésére elhagyta a szobát. Egyedül maradtak.

— Nos? — kérdezte Straaten száraz hangon.

— Nem jól áll az ügy, barátom. Még magam sem tudom, mit mondjak el, mit nem... De — barátom vagy és hallgatni tudsz. Kell is, hogy baráti lélek előtt könnyíthessek a terhemem. Mert nem is mondhatom neked, mily kínzó fájdalommal érintett engem Párkány ügye. Én szerettem ezt a fiut, mintha édes gyermekem lett volna. Szívenem viseltem sorsát és el voltam tökéelve, hogy mindenképpen egyengetni fogom pályafutását.

— Igen, ő ezt tudta, — jegyezte meg Straaten — és nem egyszer hangsúlyozta, hogy minden, szinte fiui tisztelet mellett, melyet irántad érez, bántja önérzetét, hogy tulságosan látszol támogatni őt. Saját erejéből akarta megcsinálni szerencsáját.

Huysum bólintott.

— Ez az. Ez a becsvágy, ez az ugylátszik féktelen becsvágy! Mindenáron meg akarta mutatni, hogy rendkívüli teljesítményre képes. Ez idézte elő bukását.

— Bukását! Dehát ennyire biztos, hogy ez a fiatalember, a lányom vőlegénye vagy tán csak a volt vőlegénye: bukott ember?

— Csodák történhetnek és így kiderülhet még, hogy Párkány többé-kevésbé ártatlan. De én a magam részéről ebben a csodában nem hiszek. Nem hihelek. Szörnyű tévedések terhelik a szegény fiu lelkét. Sulyosan vétett az orvosi etika ellen, sulyosan az emberienség ellen, bár lehetetlennek tartom, hogy tisztára elvetemültségből. Ő alighanem maga meg volt győződve arról, hogy jót tesz.

— Tehát így állunk! — kiáltott fel Straaten. — Keserű csapás! Szegény, szegény kis Minniem! Hogy fogja ezt a szörnyű megpróbáltatást elviselhetni! Dehát, ha muszáj lennie! — Egy pillanatig szótlanul meredt maga elé, majd friss rozspálinkát töltve ba-

rátja poharába, megkérte, hogy beszéljen, mondjon el mindent.

Huysum tanár töviről hegyire beszámolt a boszorkányéjszaka eseményeiről s arról, mint forgott ő maga is életveszélyben. Beszámolt a kartotékalapok aláírásairól, Takyo kihallgatásáról és a szérum vegyi elemzéséről.

— És kizártnak tartod, hogy tévedtél az elemzésnél? — kérdezte Straaten.

— Kizártnak. Kétszer ellenőriztem, háromszor ugyanazon eredményre jutottam. Persze a teljes és pontos vegyi elemzést megfelelő eszközök híján csak a batáviai intézettől várhatom. De afelől nem vagyunk és sajnos nem lehetek kétségben, hogy az oltószer mérget tartalmaz, mégpedig az ugynevezett „hajnalcsillag” mérgét, amit az itteni javasasszonyok kis adagolásban gyógyszerként, nagyobb adagokban pedig öreg férfiak és meghalni nem akaró örökhagyók jobb-létre szenderítésére használnak.

— No de... és ha más keverte a mérget az oltószerbe? Bosszúból, féltékenységből? Hátha a maláji orvos?

— Látod, én is erre gondoltam legelőbb. De e föltevés ellen szól az aláírások hamisítása. Sajnos, azt, vajjon a Takyo által említett betegek sárgalázban vagy tifuszban haltak-e el, megállapítani nem lehet. Általános tifuszbajjárvány tényleg nem volt e tartományban, de helyi járványok, mégpedig veszedelmes járványok nem tartoznak éppen a ritkaságok közé. Párkány nivóján álló orvos sárgalázatot tifusszal semmi körülmények között sem tévesztethetett össze. Az ápolók, akiket kihallgattam, nem vallottak egyértelműen és főleg nem világosan. Borzasztó baj ezekkel a bennszülöttekkel, hogy mihelyt valamelyik fajtestvérük valamilyen ügyben érdekelve van, vallomásaik megbízhatatlanokká válnak. Gyakran akaratukon kívül. Nem is akarnak Takyoval ellentétesen vallani. Az ő vallomásukat egyszerűen tekintetbe sem veszem és nem hiszem, hogy majd a vizsgálóbíró vagy az ügyész is sokat tudhatna velük kezdeni. Persze, majd

amennyire lehet, összeszedjük azokat a bennszülötteket, akik Takyo állítása szerint gyomorlázban szenvedtek és kihallgatjuk őket betegségük tüneteire vonatkozóan. De kétségtelen, hogy éppen kezdeti fokon az itteni gyomorláz roppant hasonlóságot mutat a sárgaláz tüneteivel. Persze, hogy semmit sem fogunk elmulasztani, ami Párkány javára billenthetné a mérleget...

— És a főápolónő? Annak rendkívüli intelligenciáját mindig dicsérte Párkány. Azt mondta, többet ér és ért két orvosnál.

Huysum elkomorodott.

— Gua nővér?

— Igen, igen, az!

— Őt is kihallgattuk. Szerettem volna erről nem beszélni, de elvégre férfi vagy és nem mai gyerek. Hadd tudjad hát ezt is. Kihallgattuk Guát. De vallo-mása nem nyomhat a latban. Sem Párkány javára, sem rovására. Gua Párkány szeretője volt.

Straaten felszisszent.

— A bennszülött ápolónő a szeretője volt?! És ez biztos?

— A lány maga bevallotta.

Straaten bosszusan verte le szivaráról a hamut.

— Ha ez igaz, gyalázatosan becsapott engem ez a fiatalember. Elvégre nem kellett volna szerelmi ügyeiről beszélnie előttem. Más fehér embernek is van színes szeretője, de hallgat felőle. Párkány azonban becsületszavát adta, hogy Minnien kívül nincs senkije, semmiféle nővel nem érintkezik, bennszülött nőkhöz közeledni nem volna képes, a család szentségét, a nő erkölcsi tisztaságát mindenek felett becsüli és egyetlen vágya, hogy Minnievel családot alapíthasson. Tehát ez is hazugság és általás volt csupán?

— Tudja Isten — mormogta Huysum — a mai fiatalság szerelmi ügyekben nem ismer őszinteséget. De talán mi sem voltunk különbek.

— És ha hazudott az a nő?

— Nehezen tudnám megérteni, miért kellett volna hazudnia. Egyébként oly mértékben felindultnak lát-

szott, hogy kevés kétség maradhatott szerelmi érdekeltségét illetően.

— Egyébként ez a nő tudtommal Dieris lelkész növendékei közé tartozott. Dieris és Párkány gyakran dicsérték a nő eszességét és lelki felfogó készségét... Bár várj csak... most, hogy visszagondolok rá, úgy rémlik, hogy az utóbbi időben Párkány feltűnően került, hogy Gua nővérré vonatkozóan nyilatkozzék. Most, ha visszagondolok azokra a vasárnap délutáni beszélgetésekre... tényleg Párkány mindig elhallgatott, ha Guáról volt szó. Már nem dicsérte úgy, mint azelőtt. Ez alighanem megerősíti, amit mondasz, lehet, hogy ezidőben már viszonyuk volt...

Az inas belépett:

— Dieris lelkész ur van itt!

— Jőjjön be, jőjjön be! — kiáltott Straaten és felállt.

Fehér szalónkabátos, papkülsejű ur lépett a szobába, hófehér hajú, de délceg termetű, jóságos kékszemű férfi.

— Engedjék meg az urak, hogy bemutassam önöket egymásnak!

— Ó, hisz volt már szerencsém! — nyugtotta kezét Huysum tanár. — Ismételten találkoztunk már, ön a lelkek istápolója és megmentője, én a testek orvosa...

— Tanár ur, mindig különös örömömre szolgál, ha önnel találkozhatom. Higyje el, az ön egészségügyi munkája, azok a nagyszerű gyógyintézetek, melyeket szigetünk az ön lankadatlan munkájának köszönhet, nagyon megkönnyíti nekünk, hittérítőknek, a lelkek megnyerését. Ó, bárcsak mindig kórházakkal és iskolákkal terjesztené a fehér ember az európai kultúrát, nem pedig fegyverekkel és pálinkával!

— Kedves Dieris lelkész, éppen önt idéztük az elébb, azaz több beszélgetésünket azokon a vasárnap délutánokon, amikor együtt üldögtünk egy-egy órát hármasban Párkány doktorral és eldiskuráltunk, kiki a maga munkájáról.

— Hisz éppen Párkány doktor ügye érdekelné engem is! Mikor meghallottam, mi történt vele, hogy őri-

zetbe vették, azonnal félbeszakítottam körutamat és siettem ide olyan tempóban, ahogy csak kis Fordom szusszából kitelt.

Huysumnak most gyorsan Dieris lelkészre kellett tájékoztatnia az események felől és a derék öreg pap percekig nem talált szavakat, hogy megdöbbenésének kifejezést adjon.

— És én még sem hiszek, nem tudok hinni Párkány bűnösségében! Megcsalna legjobb ösztönöm, egy élet tapasztalatai hazudtolnának meg! Hisz ennek az embernek hite van, ez a munkájáért él-hal! S tévedni tévedhet, persze hogy tévedhet, még emberéletem is olt-hat ki tévedésből — de bűnös mulasztásból, hazugsággal kedvéért — nem, ezt Párkány Árpádról nem hiszem el!

— És Gua nővér? — kérdezte Straaten, aki nem titkolt megkönyebbüléssel fogadta Dieris lelkész ki-jelentését. — Tudott ön Gua és Párkány viszonyáról?

— Nem, nem tudtam. De ebben sem vagyok biztos. Bár azt el tudnám képzelni, hogy ebben a szörnyű trópusi forróságban egy fiatal egészséges ember nem bírt ellentállani a csodálatosan szép szemek varázsá-nak. Ő, sok jószándéku európai esett ezeknek a barna virágoknak áldozatul. S nem egy viszony házassággal végződött s nem egy ilyen házasság öngyilkossággal. De Gua esete — nem, Gua esete sem lehet tucateset. Rendkívüli teremtés ez a Gua! Rendkívüli lélek, hig-y-jék el az urak.

— S miben áll a rendkívülisége?

— Bámulatos az eszessége, fogékonysága a keresz-tény tanokkal szemben. Ilyen finom és biztos érzéket párosulva a nőiességét meghazudtoló éleseszűséggel nem tapasztaltam még bennszülötteknél. Igen, Gua nővér kedves gyermekem, akit én Krisztus oltárához vezethetni reméltem. De azt akartam, hogy meggyő-ződésből váljon kereszténnyé, a hit teljes szilárdságá-ban és biztonságában, nem úgy, mint annyi bennszü-lött, akiről a keresztség nem tudja lemosni pogány vol-tát. De Gua!

— Ritkán hallottam valakiről ily elragadtatással beszélni, nagytiszteletű uram — jegyezte meg Huy-

sum tanár. — Ezek szerint megbízhatónak tartja Guavallomását?

— Megbízhatónak-e? Látja kedves professzor, erre a legnehezebb válaszolnom. Sokat gyönyörködtem ennek a leánynak minden vadsága mellett oly gazdag lelkületében, de a mélyére nem láthattam soha. Nem tudom, mit rejt az a lélek legsötétebb rétegeiben. De én beszélni akarok vele. És beszélni fogok Párkánnyal is. Már sietek is hozzá. Megyek, egy pillanatig sem habozok!

S ezzel az öreg lelkész frissen felpattant és sietett a terrasz felé.

— Nem, jó barátom — állott elébe Huysum tanár, — nem engedhetem meg, hogy ebben a forró délutáni naphan ismét utnak induljon. Tulságosan veszélyezteti egészségét. Nincs európai, aki ilyenkor utha kelne. Várja meg az alkonyt, kérem.

De Dieris lelkész hajthatatlan maradt.

— Isten hivatalt adott, egészséget is adott hozzá és én nem vagyok közönséges „fehér“ mértékkel mérhető. Én már egy életet töltöttem el ezen a szigeten és ha az első öt év alatt bele nem pusztultam a trópusi nyavalyákba, most már annál kevésbé kell féltennem magam!

VI. A fogoly látogatót fogad.

— Hadnagy urnak alássan jelentem, egy fehér pap ur van odakünn.

Van Dirken csendőrhadnagy álmosan nyitotta fel szemét és enyhén nyújtózott egyet — enyhén, nehogy patakokban szakadjon róla az izzadság e délutáni forróságban.

Félszemmel karkötőórájára nézett:

— Hat óra! Nem vagyok szolgálatban! Csak este héttől nyolcig fogadok újra feleket! Elvégre nekem is kell pihennem, aludnom! Hol az alhadnagy?

— De hogy éppen a hadnagy urral akart a pap ur beszélni. Nagyon erősködött.

— Miféle pap?

— Olyan magas fehérhaju, már járt erre többször is, azt mindig nagy tisztelettel fogadta a hadnagy ur.

— Csak nem Dieris nagytiszteletű ur?

— De olyasvalamit mondott, igen, az lehet!

— Az más, akkor gyorsan engedje csak be!

A hadnagy felkelt, kissé rendbeszedte gyűrött ruházatát és pár lépést tett az ajtó felé, mikor Dieris lelkész már be is lépett.

— Ó, kedves hadnagy, igazán sajnálom, hogy jól megérdemelt nyugalmában zavarom meg. Hallottam mily nagy és felelősségteljes munka vette el éjjeli álmát!

— Parancsoljon velem, nagytiszteletű uram! Csak nem a Par-ka-ni féle eset érdekli önt is? — A hadnagy még mindig csak törve tudta kiejteni a nehéz magyar nevet.

— De igen, kedves hadnagy. Beszélni szeretnék Párkány főorvos urral.

— Beszélni? Már megbocsát lelkész ur — ez nem megy.

— Miért nem, hadnagy ur?

— Mert ellentmond a szabályoknak. Előzetes letartóztatásban lévő személlyel nem beszélhet senki, csak hatósági személy és nagytiszteltű uram, bármily kiváló személyiség is, mégsem képviseli a hatóságot.

— De hiszen Párkány doktor nincs előzetes letartóztatásban! Csak védőőrizetbe vették!

A hadnagy mosolygott.

— Védőőrizetbe, igen. De ma dél óta előzetes letartóztatásban van. A gyanúkok oly súlyosak ellene, hogy már nem lehet vele úgy bánni, mint valami vendég uriemberrel. Elvégre súlyos gondatlanságból okozott sokszoros emberöléssel és szintugy sokszoros magánokirathamisítással van vádolva, nem kevésbé orvosi eszkijének megszegésével!

— De oly biztos ön, hadnagy ur abban, hogy e vádak helytállóak?

— Biztos? Semmi sem biztos. A rendőrségen semmi sem biztos. Amíg a főtárgyalás meg nem hozza a verdiktet, addig nincs bizonyosság és aki szemem

előtt ütötte le édesanyját, az is csak vizsgálati fogoly és vádlott, de nem bűnös.

— Nem így értettem, hadnagy. Felelni tud érte lelkiismerete előtt, hogy ezt az embert fogságba helyezte? Nem inkább szabadlábon kellett volna védekezni hagyni?

— Legkevésbé sem. A nyomozás nincs lezárva és a nyomokat könnyen eltüntethetné, a tanukat ki-taníthatná.

— Jól van, hadnagy, ön kötelességét teljesíti. De azért engedje meg mégis, hogy beszéljek Párkánnyal.

— Minden tisztelem mellett, mellyel önnek adózom, lelkész ur, nem engedhetem meg.

— És az ön jelenlétében sem beszélhetek vele? Ezt csak nem tiltja a szabályzat?

— Ezt sem szabad...

— Tudja mit, hadnagy, hagyjuk az egészet. Én majd telefonon érintkezést keresek felsőbb hatóságával és megszerzem az engedélyt. Isten áldja.

Dieris lelkész sarkon fordult és távozott. Egyenesen a postára sietett. A posta zárva volt. Hétkor nyitnak, mondta egy ott őgyelgő bennszülött. Héttől nyolcig lesz nyitva. Dieris lelkész beült az autójába és várt. Multak a percek és negyedórák. Végre hét órakor, mikor hirtelen alkonyodni kezdett, — a trópusi alkony mindig hirtelen jön — megjelent a postamester bennszülött altisztjével és kinyitatta az ajtót.

— Sürgős beszélgetést kérek a batáviai csendőrfőnökséggel! — szól Dieris lelkész.

— Tessék kikeresni a számot!

Dieris lelkész kikereszte a csendőrfőparancsnok számát. Öt perc múlva már jelentkezett Batávia. A telefon hevesen csöngetett. De a kívánt szám nem mozdult.

— Akkor felhívjuk a helyettest! Vagy a központi ügyeletet!

A központi ügyelet jelentkezett.

— Halló itt Dieris lelkész, misszió főfelügyelő! Kérném a legmagasabb ügyeletes csendőrtisztviselőt!

A legmagasabb ügyeletes tisztviselő egy őrnagy volt. Dieris lelkész előadta kérését. A hadnagy előírta

sosan járt el, jegyezte meg az őrnagy. Ő, az őrnagy, megadhatná ugyan az engedélyt, de még csak két hónapja van posztján és sajnos nincs szerencséje a lelkes urat ismerni, nem tudhatja, tényleg ő beszél-e a drót másik végén.

— De a főparancsnok ur és helyettese is jól ismernek!

— Végtelenül sajnálom, a főparancsnok ur szabadságon van, a helyettese a golfpályára ment, de az is lehet, hogy kirándult. Hogy melyik golfpályán van? Azt nem lehet tudni. Lehet, hogy az angol főkonzulén, de lehet, hogy a kék-fehér klubbén. De a tiszti golfpályára is szokott járni. Azonban holnap reggel, ha parancsolja...

Dieris lelkes látta, hogy nem tehet semmit e felsőbb hatalmak ellen és sóhajtván csapta le a kagylót. Hiát így holnap reggelig várnia kell.

Holnap reggelig! Sok idő volt ez a derék, melegszívű misszionárius számára, de mily rettenetes idő egy pandongi előzetes letartóztatásban lévő fogolynak! Hisz ez a fogda éppenséggel nem volt európai foglyok befogadására készítve és benne tartózkodni pokoli kint jelentett!

A szegény fogoly nyitott szájjal kapott levegő után, mikor a szűk oduba kísérték, mely a sütő-kemenceszerű forráságban ijesztő és tűrhetetlen helynek tűnt. Mikor bezárult mögötte az ajtó, kétségbeesve látta tehetetlenségét. Az alig háromszor másfél méternyi keskeny cellában mindössze egy prices volt. A padlót undok fereghalmaz népesítette be. A földön agyagkorsó állott vízzel. Szörnyű szomjuság gyötörte és mohón nyult a korsó után. A víz meleg volt és poshadt. Mégis ivott belőle, de az nem enyhítette szomját. Az ablak sűrű vassal és amögött faráccsal volt elzárva, világosság alig szüremlett keresztül, a szellőzés még éjszaka is lehetetlenné vált.

Párkány Árpádot ellepte a verejték. Inge, ruhája merő víz volt. Hiába rántotta le magáról a nedves ruhát, a hőség csak nem engedett. S mindehhez járul-

Párkány mohón nyult az üveg felé.

tak kinzó gondolatai, tehetetlenségének fojtogató tudata.

Hét órakor egy csendőr lépett a cellába. Ha a fehér fogoly ur parancsolja, hozathatnak neki vacsorát saját költségére a klubból.

— Nem kell vacsora, csak valami hideg italt kérek, gyorsan, gyorsan és nem kaphatnék váltani való fehérneműt?

A bennszülött csendőr távozott s jó öt perc múlva visszatért. Hogy a fehérneműért majd holnap küldethet az ur, ma már nem lehet, de italt, azt kaphat.

Ismét eltelt vagy egy negyedóra és a csendőr megjelent egy üveg jeges szódával. Párkány mohón nyult az üveg felé és kiitta tartalmát, egyszerre és gyorsan.

— Halló, csendőr! — kopogott az ajtón — hozzon még egy üveggel.

Csak hosszú dörömbölésre került elő egy barna legény, de egy másik. Hogy közben leváltás volt, most már csak a legszükségesebb poszt maradt itt, annál is inkább, mert razziaznak a falvakban és most már nem mehet senki vizért. Tetszett volna mindjárt két üveggel hozatni. A multkor is lefüleltek valami fehér matrózt, az mindjárt egy egész hordóval rendelt jégbe-hűtött limonádét, mert hát pálinkát, azt nem engedtek hozatni.

Besötétedett. A cellában nem égett világosság és kintről sem szüremlett be fény. Csend volt köröskörül, halálos csend, csak a bogarak futkosása, seregése hangzott. Párkány ledőlt a pricesre és nyitott szemmel feküdt sokáig, kinzottan, gondolatok nélkül. Ujra gyötörte a szomjuság, újra az agyagkorsóhoz nyult és nagy kortyot vett a szájába, hogy azután undorral kiköpje. Nemesak hogy poshadt és büzös volt a víz, de valami puha, nyálas állat hullája volt benne. Visszafeküdt a pricesre és eltökélte, hogy aludni fog. Aludni fog, mert aludnia kell, mert erőre van szüksége holnap is, mert ki tudja mit hoz a holnap!

Nagysokára elaludt. Nem is sejtette hány óra lehetett, mikor elnyomta a jótékony, áldott álom. Elaludt és mélyen aludt, anélkül, hogy álmodott volna.

Egyszerre csak érezte, hogy rázzák a vállát. Nem birt felocsudni, tulságosan ur volt felette még az álom. De újra és újra megrázták. Talán mondhatott valamit, maga sem tudta mit. És ekkor egyszerre két forró, lágy ajak érintését érezte száján s két kéz megfogta halántékát, két forró, erős, száraz kis kéz.

Felnyitotta szemét. A földön zsebvillanylámpa szórta szét sugarait. Ez volt az első, amit meglátott. A prices mellett egy alak állott. Egy sötét női alak.

— Gua! — kiáltott fel Párkány és hirtelen felült.

— Pszt! — intett a lány és tenyerével befogta a fogoly száját. — Egy hangot sem! A maga életéről van szó!

— Gua, — suttogta most Párkány — hogy került maga ide! Gua, mit csinál itt?!

— Megvesztegettem az őrét. Nem oly nagy dolog.

De baj lehet belőle, ha észreveszik. Ha az a mafla hadnagy fel találni ébredni...

— És ha az őt elárul?!

— Engem? Soha! Egyébként a saját bőrét is kockáztatja. De mondom, megvesztegettem és ő most legjobb barátunk. A magáé és az enyém.

— Gua — mondta Párkány — és még mindig nem értette egészen a helyzetet — maga utánam jött? Mit kíván tőlem, hogyan tud segíteni rajtam?

A leány leült a pricesre, megsimogatta Párkány verejtékező homlokát és két hatalmas könnyesepp gördült ki a szeméből.

— Szegény főorvos ur, hogy szenved! De micsoda pokoli hőség van itt! Látja, gondoltam magára! — és egy kis utitáskából fényes termoszuveget szedett elő. — Ez oltja a szomjat és fel is frissíti.

Szódavíz volt kevés rozspálinkával. Párkány möhön itta a jeges folyadékot és érezte, hogy visszanyeri erőit.

Gua zsebkendőjével megtörölte Párkány arcát.

— Ugy, most nézzen nyugodtan a szemembe. Nincs sok időnk! Egy-kettőre itt a reggel. Majd az egész éjszaka itt ólálkodtam, míg hozzá tudtam férni a poszthoz. Folyton járnak-kelnek a patrulok. Szerencse, hogy a hadnagy horkol, az alhadnagy pedig nagy mafla.

— Maga vakmerő, Gua és az életével játszik! Az életével, mert ha börtönbe vetik, azt nem bírná ki a szervezete!

— Én kibírnám, én itt születtem! Én mindent kibírok! — A lány odakuszott a pricesen Párkány mellé és végigsimított a haján. Az orvos, mint aki hirtelen felismeri a való helyzetet, döbbenetén nézett a lányra és önkéntelenül visszahúzódott.

— Gua, — sugta, — köszönöm, hogy idejött, hogy szomjamat oltotta, hogy a veszélyt vállalta értem, de mit akar tőlem, Gua, mit akar?!

A lány fejét a férfi mellére fektette és hallgatott.

— Gua, ugye mi elhatároztuk, hogy el fogjuk feledni azt az egy estét, azt az egyetlent, mikor oly

gyöngé volt és én oly csúnyán kiméretlen. Ne idézzo fel újra az emlékeket, Gua, nézze, ebben a szörnyű helyzetben, amikor az életemért kell küzdenem, a magam és egy másik ember becsületéért...

Gua átölelte a férfi nyakát és mélyen a szemébe nézett:

— Gua, — sugta mind izgatottabban és hevesebben Párkány, — hisz maga tudja, hogy nem vagyok érzéketlen a maga egyetlen szépsége iránt, de tudja azt is, hogy én nem teszek különbséget nő és nő között. Számomra nincs bennszülött lány, aki jó szeretőnek, de akit nem veszünk feleségül. Én, ki tudja, talán még élettársul is tudtam volna magát választani, de elköteleztem magam, a szívem nem szabad, én már mást elvenni nem tudok csak azt a lányt, aki a menyasszonyom és akiért élni és halni kész vagyok!

Gua megremegett.

— Tudom, tudom, tudom, mindent tudok! És nem törődöm vele! Hiába csikartad ki tőlem az ígéretet, hogy sohasem közeledem hozzád szerelemmel! Hiába löktél el magadtól azon az estén, mikor oda akartam magam adni neked, nem kérdezve, cserébe adsz-e mást a szerelemnél! Az én érzésem erősebb mindennél, érte? Erősebb, hatalmasabb, ellenállhatatlanabb! Nincs akadály, értsd meg! Számomra nem akadály az ember, az isten, az élet, a halál! Én szeretlek, te fehér óriás te, és az én szerelmem útján nem fordulhatok vissza! Érte? Itt már nincs visszavezető út! Itt csak előre van! Áttörni az utolsó akadályt is!

— Nem értlek, Gua — szólt Párkány és fürkészően nézett a lány szenvedélytől égő, csodálatosan mély szemébe — nem értem, mit akarsz, ebben a kétségbejítő helyzetben, ezen a szörnyű helyen, ebben a válságos órában...

— Tudod, mi vár rád, Árpád? — a lány arca végső rémületet fejezett ki. — A halál vár rád, érte? Nem, nem a halálbüntetés, hisz az jobb volna neked, hanem öt vagy hat év fogság. Öt vagy hat év fogság, itt — az a halál, Árpád! Pedig én meg foglak menteni! És nem kívánok semmit tőled, csak hogy szeress! Nem,

ne végy el feleségül, nem akarok a fehér főorvos hit-
vese lenni és megvetett az európaiak között! Nem, én
nem akarok pályádon gát lenni, én semmit sem aka-
rok tőled, csak pár év, vagy egy év, vagy egyetlen
hónap szerelmet! Mert szeretlek, mert nincs e földön
és nem lesz soha ember, akit náladnál jobban sze-
retnék! Mert érted odadobtam már mindent, becsü-
letet, lelkiismeretet, az új hitet is, melynek jelét már-
már felvettem volna... Mindent érted, te büszke, te
törhetetlen férfi!

És a lány izzó szenvedéllyel ölelte magához a fog-
lyot, karcsu teste remegett az izgalomtól.

— Értesz, Árpád, értesz?

— Nem, nem értek. Nem érthetlek. Tudom, hogy
a szerelem elhomályosítja eszedet. Nekem józannak
kell maradnom itt is, ebben a szomorú helyzetben is.
Én verekszem az életemért és egy másik, nekem ked-
ves lény boldogságáért. Nem szabad, hogy a szenvedé-
ly urrá legyen felettem.

A lány felegyenesedett és karját keresztbe fonta.

— Józanság? — mondta most hidegen. — Józa-
nabb vagyok náladnál. Mit tudsz te! Tehetetlenül ha-
dakozol erők ellen, melyeket nem ismersz, pusztán
vélt igazságodban bízva! Nem ismered fel ellenfeled
erejét!

— Ellenfelem erejét? Ki az én ellenfelem?

A lány nevetett.

— Látod, te józan, te tudós, te orvos! — Te csak a
betegeidet látod és szőke menyasszonykádat! Te csak
a pulzusokat nézed és a kék eget! Te vak bolond! Ide-
jössz a dzsungelbe a te egyenes európai eszeddel! Azt
hiszitek ti fehérek, elég a gépfegyver és a repülő-
bomba, a kórház meg a misszió és azzal meghódítja-
tok magatoknak a világot? Igen, de meddig? Meddig
marad a tiétek?!

— Jól tudod Gua, én nem ismerem a politikát. Én
a hivatásom embere vagyok.

— Igen, ez az, ez az!

— Most pedig követelem, hogy világosan beszélj
és ismétlem: józanul! Ki az én ellenfelem, akire célzol?

A lány a férfi szemébe nézett és kacagott.

— Találd ki, te eszes, ki lehet?

— Takyo...? — sugta Párkány, mint egy révületben.

— Hát igenis, Takyo! Hát igenis Takyo! Takyo, aki a kezemben van, az én kezemben, érted? Aki ki van nekem szolgáltatva, mert mindent tudok felőle! Mert ő azt hiszi, hogy az övé vagyok, hogy őt szeretem! Mert ő akar itt főorvos lenni és még több, még sokkal több! És Gua a felesége lenne, érted? Érted, mi! Dobok cserébe egy hónap szerelemért? Mindent és mindenkit és ha vízbe kellene fojtanom egy egész szigetért; megtenném!

— Gua, te kétségbeejtesz, mit beszélsz! De beszélj hát, beszélj, mondd el, mit tudsz!

— Mindent! eleget ahhoz, hogyha akarom, börtönben maradj, ha akarom akasztófa alá juttassam ellenségedet.

— Mit tudsz hát, mit tudsz?!

— Hallgass ide! Takyo mérgezte meg a hat betegedet, amikor hallotta, hogy jön a tanár ellenőrző útjára. Ki akarta robbantani a botrányt! Takyo bérelte fel a boszorkányt, hogy lázítsa fel a csőcseléket! Takyo már összeköttetésben áll bennszülött ujságírókkal, hogy követeljék szigorú megbüntetésedet! Követelni fogják, hogy ne tegyenek kivételt egy fehér emberrel és legyenek ugyanoly szigorúak vele szemben, mintha egy színes volna! Tudod, hogy a helytartó mennyire fél megbolygatni a békét fehérek és barnák között! Nos, téged áldozatul fog dobni, meglásd! Te leszel majd a példa, amelyikre hivatkozhat. Hogy nem tesz kivételt, akár fehérről, akár színesről van szó! És te nem is vagy hollandus! Mit neki az az idegen, még ha fehér is, ugye? A szegénységből szedtek fel, az ismeretlenségből, jól tudja ezt Takyo, te mondtad el neki! El fog hagyni mindenki, meglásd! A fehérjeid mind borzadva elfordulnak tőled! A menyasszonyodat Európába küldik majd felejtetni és egy gazdag hollandi lesz a férje! Te pedig elpusztulsz a jávai börtönben, mint egy kártékony féreg!

— Borzalmas vagy, Gua, borzalmas! Ha mindez igaz, leány, ha ez igaz?! És te türod, hogy az igazság titok maradjon! miért nem szaladsz és teszel jelentést! Gua, ha szeretsz, nem szabsz feltételt! Ha igaz, amit mondasz, elő kell állnod vele, szörnyeteg vagy, Gua, ha nem teszed!

— Mit akarsz? Áruljam el fajtestvéreimet? Érted, hogy feleségül vehessed a fehér lányt?! Hohó, tulsokat követelsz tőlem! Tulbecsülöd nemességemet! — a lány kihívó lett és ördögi kegyetlenség ütött ki arcán, majd hirtelen ellágyult újra, szemét elöntötte a könny és zokogva borult a férfi térdére. — Én szeretlek, nem érted? Én mindennél jobban szeretlek téged és akarlak, akarlak, ha csak egy hónapra is, egyetlen hónapra! Esküdj meg, hogy egy hónapig boldoggá teszel, adsz nekem egy gyermeket! És akkor hagyj el és vedd el azt, akit nálamnál jobban szeretsz, légy vele boldog egy életen át és én soha, soha többé nem közeledem feléd. Elmegyek Bali szigetére ápolónőnek, feleségül vétetem magam egy bennszülöttel és örökre eltűnök szemed elől. De a te gyermeked az enyém lesz!

Párkány az ellentétes érzésektől feldultan nem tudta mitévő legyen. Igérjen meg kétségbeesett helyzetében mindent a lánynak? Az életéről van szó és az igazság kiderüléséről! De hátha a lány hazudott? Ki ismeri ki magát e sötét lélekben! Ki tudja, mi itt a hazugság, mi az igaz! Ha Takyo gyilkolt, ám lakoljon! De hátha ez a lány képes volna Takyot ártatlanul is odadobni prédául, csak hogy elérje célját, szerelmét! Nem tud ez a lány igazán szeretni, különben nem tűrné, hogy egyetlen napig, egyetlen éjszakát szenvedjen az, akit szeret! Ki hihet egy ilyen szegény asszony-állatnak, akit már a saját pogány vallásának szellemeiktől való félelme sem köt, de aki még nem is keresztény és nem számol be bűneiről az egyetlen igaz Istennek?

— Gua — mondta végül tompán. — Ha szeretsz, ha igazán szeretsz, nem szabsz feltételt. Akkor nem engeded, hogy itt pusztuljak. Akkor vallod az igazat a

vizsgálóbíró előtt. Akkor, ha szeretsz, Gua! Mert ha nem így cselekszel, nem szeretsz, érted? Nem szeretsz!

Párkány felpillantott és észrevette, hogy a zseblámpa fénye halványodik. Halványodik, mert dereng a világosság odakinn. Hány óra lehet? Hisz e cellában nappal sincs világos!

— Nézd Gua, későn van, menned kell!

Gua mint egy álomból ébredt.

— Igen, világosodik. Mit mondtál te? Hogy ha szeretlek, elárulom titkom, még ha nem is leszel az enyém soha? De ki mondta, hogy szeretlek? Hátha nem szeretlek? Hátha gyűlöllek? Hátha csak vesztedet akarom, halálot, kínládásodat és annak a lánynak a kínládását, akit te szeretsz? A szerelem, az más. A szerelem az megfér a gyűlölettel. Gyűlöllek, tudod-e, gyűlöllek!

A lány szeme lázban égett. Nem volt már semmi természetes, semmi a józan emberiből tekintetében. És egész testében reszketni kezdett. Reszketni, mint akit betegség gyötör.

Letérdelt a fogoly elé, átfogta lábát és a szemébe nézett:

— Azt mondod hát, ha szeretlek, megteszek érdekedben mindent, minden feltétel nélkül... azt mondd...

Ebben a pillanatban kívülről hangok zaja hallatszott. Hirtelen kinyílott a cellaajtó. Világosság ömlött a szűk helyiségbe.

Az ajtónyílásban ott állt a csendőrhadnagy. Mögötte pedig Dieris lelkész. És egy fiatal lány. Minnie.

VII. Sárga láz.

— Most vezessék be azt a lányt! — adta ki a parancsot a hadnagy.

Két csendőr között megjelent Gua. Kendőjébe csavarodott arca tüzelt, szeme lázasan izzott. És egész testében reszketett.

— Üljön le!

Gua leült.

— Hogy került maga abba a cellába?

A lány hallgatott.

— Miért nem beszél? Ha nem beszél, lecsukatom. Nem csinállok sok teketóriát magával. A tömegcellába kerül, a tetvesek és ótvarosok közé, pedig maga már szeretet fürödni, ugye?

A lány meredten hallgatott, de tovább rázta a hideg.

— Ne komédiázzon itt, hallja! Van nekem eszkö-
zöm, hogy megszólalásra bírjam!

A lány hallgatott.

— Ki magának ez a Par-ka-ni? Szeretője, mi? A cinkosa is, mi?

A lány még mindig konok hallgatással válaszolt.

— Hát majd megszólalásra bírom magát! Altiszt!
Altiszt!

Az altiszt bejött.

— Verjék vasra azt a fehér foglyot a hármass cel-
lában és kísérik át az izzasztóba. Nem kap inni, érti?!

— Igenis, hadnagy ur! — az altiszt sarkon for-
dult.

— Állj, te barom! — kiáltott rá a hadnagy. —
Hát hol a bilincs?

Azzal a szekrényre mutatott. Az altiszt kinyitotta
és előszedett egy nehéz, régimódi, szörnyű vasgolyók-
kal súlyosbitott láncot.

— Nem, ne! — sikoltott a lány. — Ezt ugysem
bírna ki! Ne, inkább engem, inkább engem!

— Hát akkor ki vele, valljon! — szólt a hadnagy
és intett az altisztnek, hogy várjon. — Akar vallani?

— Akarok.

— Hát először is: hogy került ide?

A lányon mind jobban erőt vett a reszketés. Leg-
nagyobb erőfeszítéssel tudta csak vacogó fogai közül
kiszorítani a szavakat.

— Megve... veszte... gettem... az... őrt.

— Megvesztegette. Ugy. Mivel?

— Pá...pálinkával... é... és pé... pénzzel...

— Hm. Szép dolog. És most azonnal mondja meg: mióta szeretője ennek az embernek, ennek az orvosnak?

Ebben a pillanatban a lány izzón tüzelő orcája elsápadt.

— Beszéljen, ne komédiázzon! — kiáltott rá a hadnagy.

A lány szótlanul lefordult a székről s a földön aléltan terült el. Csak a hideg rázta, kegyetlen kezével, a halálos, forró hidegség.

— Mi ez? — kiáltott a hadnagy. — Mi ez, ez is komédia?

Az altiszt odaszaladt az alélt lányhoz és a hadnagy is felugrott. Letérdelt a lány mellé és megfogta homlokát.

— Hisz ez lázas! — kiáltott. — Ez lázas, ez tényleg beteg! Még ez kellett nekem! Alhadnagy, azonnal szóljon ki a szakasznak, amelyik a kórházba megy felváltásra, ne induljanak, amíg ezt a lányt fel nem rakják az autóra. Vigyék azonnal a kórházba. Aztán elkülönített helyen fektessék le és senkivel sem szabad érintkeznie, csak az orvossal, értette?

A szakaszvezető őrmester bejött és előtte megismételte a hadnagy az instrukcióit. A betegszoba előtt állandóan strázsa álljon. Senki az orvoson és a hatósági személyeken kívül a szobába nem mehet. Mihelyt a lány kihallgatható állapotban van, tegyenek jelentést és a hadnagy azonnal autón odaszalad.

Két markos legény megfogta a lányt és hordágyra fektette. A csendőrségi riadókocsin, úgy ahogy, helyet szorítottak neki. A lány önkivületi állapotban volt, mikor félórai rázós utazás után a kórház előtt megálltak. Az őrmester leugrott a kocsiról és sietett jelentést tenni Takyo doktornak.

— Valami foglyot hoztunk, aki beteg.

— Miféle foglyot?

— Valami nőt.

Takyo szórakozottan ment az udvarra, miközben a csendőrök leemelték a kocsiról a hordágyat.

— Mi ez, mit jelent ez? Hisz ez Gua! Gua nővér, Gua!

Takyo ijedt kiáltására több ápoló és ápolónővér szaladt elő az épületből és kíváncsian vette körül a hordágyat.

— Gua nővér! Gua nővér! — futott szájról-szájra a hír.

— Senki nem közeledhet hozzá, csak az orvos ur! — rendelkezett az őrmester. — Parancs! Azonnal elkülönített szobába fektetni! Strázsa vigyáz rá éjjelnappal. És mihelyt ki lehet hallgatni, éresíteni kell a hadnagy urat, a pandongi csendőrörsön!

— Mit jelent ez, ember?! — kiáltott Takyo. — Mi történt vele! Hisz ez beteg! Mi baja?! Mit csináltak vele? Azonnal a különszobára!

Most két izmos ápoló markolta meg a hordágyat és egy-kettőre egy kis betegszobába vitte az alélt leányt. Nyomon követte őket egy bennszülött csendő, aki vigyázott, hogy az ápolók azonnal hagyják el a szobát és aztán az ajtó elé állt.

Takyo a lány homlokához nyult, aztán megfogta pulzusát. Ó, jól ismerte ezt az arekifejezést a betegen! Nem volt kétség benne, halkan mormolta maga elé:

— Sárgaláz...

Sárgaláz! Kötelességszerűen felkelt és az orvosi szobába sietett. Huysum professzor nem hagyta el a helyet, amióta a kórház vezetője távozott. Amíg Batáviából meg nem érkezik az ideiglenes főorvos, ő látja el itt a nehéz és idegfárasztó tisztséget: a kórház vezetője és a nyomozás orvosi szakértője volt egyben.

— Professzor ur! Egy új betegünk van! Új sárgalázás betegünk!

Huysum felnézett iratai közül.

— Ki az? Miért oly felindult, Takyo kolléga?

— Gua nővér! Érthetetlen módon! Gua nővér! És csendőrök hozták!

— Mit beszél! Gua ma nem jött szolgálatba. Hisz tegnap este eltűnt, ugye?

— Igenis, tanár ur, eltűnt. És most csendőrök hozzák, betegen!

— Csendőrök, honnan?
— Nem tudom, magam sem tudom. Most hozták és őrzik a különszobában! Sárgaláza van!
— Azonnal kinint! — rendelkezett Huysum tanár.
— Egyébként jövök már magam is.
Mikor a két orvos a szobába lépett, a lány felnyitotta szemét. Magához tért.
Takyo orvosságos ostyát és pohár vizet tartott elé.
— Vegye be, Gua nővér, vegye be gyorsan!
— Mi ez, mi van ebben? — kérdezte a lány reszketve.

— Kinin! Vegye be Gua, vegye be gyorsan!
— Sárgaláz...! — suttogta a lány és az orvos karjaiba hanyatlott. Nagynehezen még belé öntötték az orvosságot, aztán ismét eszméletlen lett.

— Sulyos esetnek látszik! — mondta a tanár és elővette hallgatósövét, hogy megvizsgálja a ziháló lány szívét és tüdejét. Takyo izgatottan leste, mit mond e kór legnagyobb szakértője.

— A szíve még jó. Ha sikerül a lázat kellőképpen csökkenteni, kilábol. De soká fog tartani. Mintha újra terjedne a járvány! Hány betegünk van most?

— Ismét négy — felelt Takyo.

— És az egyik majorból jelentettek egy egész beteg családot! — tette hozzá a tanár. — Hogy fogjuk elhelyezni őket? — Felkelt. — Hát két óra múlva ismét egy adag kinint!

A tanár kimeneteközben az ajtóban a posztba ütközött.

— Hát maga mit áll itt?
— Parancsom van! Őrzöm a lányt!
— Kifől van parancsa?
— Az őrmester urtól!
— Hol az őrmester?
— Most váltják a posztokat.
— Ha visszajön, azonnal küldje hozzám az orvosi szobába.

Mikor a tanár az orvosi szobába nyitott, valaki felugrott egy székből. A pap volt.

— Nagytiszteletű uram! Ön itt? És ily feldultan?

Mi történt, mi van megint ebben az ördögös dzsungelben?

— Bocsásson meg, tanár ur, hogy így berontok a szobájába. De kérem kell, hogy azonnal fáradjon át Straatenhoz. Valamit csinálni kell szegény Minnievel. Talán valami megnyugtató injekciót vagy mit!

— Hogyan, beteg? Vagy az izgalmak? Hisz tegnap oly erősnek látszott!

— Igen, tegnap! De tegnap óta! El kell mondanom mi történt. Most csak pár szóban, később majd bővebben.

— Beszéljen, Dieris, beszéljen!

— Tudja, hogy tegnap hiába próbáltam Pandongból összeköttetést találni a csendőrfőparancsnoksággal.

— Tudom, hisz mesélte.

— Hazajöttem és elhatároztam, hogy reggel hétkor felhívom a helyettes főparancsnokot, akit jól ismerek, a lakásán, még mielőtt hivatalába megy és engedélyt kérek tőle Párkány meglátogatására. Straatenéknak beszámoltam utam eredménytelenségéről és arról is, hogy ma hétkor már Pandongban leszek és onnan telefonálok Batáviába, hogy egy percet se kelljen veszítenem. Mikor, ma reggel negyed hétkor kijöttek a házból — mert Straatenéknél aludtam — és be akarok szállni autómbe, látom, hogy bent ül Minnie. Sápadtan, kisírt szemekkel. Hogy velem akar jönni és ha csak egy kicsit is szeretem, nem hagyom egyedül itt. Anyjának hagyott pár sort és mire anyja felkel, tán már vissza is leszünk. Sajnos, nem tudtam ellentállni.

— Ugy látszik ez a kislány végtelenül szereti azt a szerencsétlen fiút — mormogta a tanár és mintha valami önvád rejtőzött volna hangjában.

— Igen, végtelenül szereti! Végtelenül! Ezt nem fogja kiheverni soha!

— Hát csak beszéljen tovább, mi történt?

— Rövid leszek. Hétkor már megvolt az összeköttetésem. Álmából vertem fel a helyettes főparancsnokot magánlakásán, de tőlem nem meri rossz néven venni. Elég az hozzá, hogy hét óra öt perckor már

megszólalt a csendőrörsön a telefon és megérkezett a legfelsőbb parancs: Dieris főfelügyelőnek szabad bemenet és bepillantás a nyomozás minden mozzanatába! Amit akartam tehát. Minnie a nyomomban volt. Ó, én azt hittem, hogy Párkányt a csendőrhadnagy saját szobájában tartja! De nem volt úgy. A fogdába zárta.

— Ehhez nem volt joga! — pattant fel Huysum.

— De, sajnos, azt hiszem joga volt. Mindegy, elég az hozzá, hogy szegény Minniet a szűk folyosón rosszullét környékezte. Megkapaszkodott a karomba és magánkívül volt az izgalomtól. De aztán hősiesen összeszedte magát. A cella előtt valami gomolyag hevert. A csendőrhadnagy, aki velünk ment, rávilágított. A poszt volt, aki ott aludt az ajtó előtt a földön. A hadnagy bosszusan félrelökte. „Hát ennek ki adott inni?” De már nyitotta is az ajtót. Tanár ur — képzelje milyen kép tárult elénk, a szűk, füledt, sötét cellában!... Ott ült Párkány a prícesen, ijedt szemmel tekintett felénk és a földön ott kuporgott előtte Gua nővér!

A tanár elképedten nézett a hittérítőre.

— Hát az hogy került oda?

— Nyilván leítatta a csendőrt. Első gondolatom Minnie volt. Erősen a karomba kapaszkodott és nem szólt semmit. Sápadt volt és néma. De szemében valami átszellemült fény csillogott. Sohse láttam még ilyen szépnek. A rabra nézet rendületlenül. A helyzet szörnyű volt. Vissza kellett vinnem a lányt az autóhoz. Nem akart. Ráparancsoltam. Vonszoltam magam után. Az autóba ültettem és meghagytam a sofförnek, hogy ne mozduljon mellőle, magam meg szaladtam vissza az épületbe. Időbe tellett, amíg a hadnaggal beszélni tudtam, amíg kinyitatta a cella ajtaját. Párkány még ép úgy ült, mint azelőtt. De a lány már nem volt ott. Ó, az a lány! Annak a lánynak a kifejezése! Hisz én ismerni véltem jól ezt a teremtest, mondtam, lelki gyermekem volt hosszú időn át és megnyerhetni véltem egyházunknak, a keresztyénségnek! De amikor most a tekintetét láttam — ó, borzasztó tud lenni egy ilyen bennszülött leány nézése! Valami boszorkányos

igézet van benne! Én megértem Párkányt, megértem szegényt, de azért megbocsátani még én sem tudok neki...

— Mit mondott Párkány?

— Mikor beléptem, megfogtam a kezét. „Párkány” mondtam, „eljöttem magához, de amit itt látnom kellett, az megdermeszt. Mit keresett ez a lány magánál?” Párkány úgy nézett rám, mintha révületben volna. „Nagytiszteletű ur...” suttogta. „Borzasztó, ami körülöttem történik. Hat halott! Hat halott és miattam, érte, miattam!”

— Így mondta: miattam?

— Igen. „Párkány”, mondtam, „adja a magyarázatát ennek a jelenetnek, kérem az Isten szerelmére, ne titkoljon előttem semmit, én barátja akarok maradni, bármi is terhelné lelkiismeretét!” S erre a szegény fiu, akiről még most sem tudom, bűnös-e vagy csak gyenge, gyarló ember, mint mi mindnyájan, megfogta a kezem és szinte esengve szólt: „Vigyázzon Minniere, csak erre az egyre kérem, vigyázzon Minniere! Borzasztó, mi történik itt körülöttem! Miért jött Minnie, miért? S ez a lány, ez a szegény lány! Hát én tehetek erről, erről is én!” Ebben a pillanatban a bennszülött ör benyitott. Hogy a soffőr azt mondja, a kisasszony ráparancsolt: engedje azonnal a börtönbe. „Minnie! Menjen, menjen, nagytiszteletű ur, menjen, ne hagyja Minniet! Ne engedje a hadnagyot! Vigyázzon a bennszülöttekre! Vigyázzon Minniere!” Ilyesmit kiabált utánam, míg én siettem vissza a kocsihoz. Minnie az izgalomtól szinte eszméletét veszítette. Igyekeztem megnyugtató szegénykét és most már nem maradt más hátra, mint hazahozni. Szép lassan mentünk, nehogy tulságosan megrázza őt az út. Rögtön ágyba fektettük. Borzasztó állapotban van. Nem akart magához venni semmit. Feketekávéval akartuk erősíteni, konyakkal, de mindent visszautasít. És egy szót sem beszél, egyetlen hangot sem hallat! Most csak maga segíthet itt, kedves tanár!

— Jól van, jövök.

Az öreg tanár előkészítette fecskendőjét, egy-két

inüszert, orvosságot tett táskájába és ment a pap után, ment az autóhoz, mely néhány perc alatt a Straaten-villa elé röpítette, mely könnyedén, előkelően pompázott a trópusi kert buja pálmái és virágágyai között.

*

— Minnie!

— Doktor bácsi...

— Én vagyok az, Minnie. Csak nincs baj, kislány? Minnie felegyenesedett ágyában. Sápadt volt, arca hófehér, szeme mint a világos égbolt, tág és ragyogó.

— Doktor bácsi, üljön le. Nem vagyok beteg, Doktor bácsi, csak nagyon elgyengültem. Nem bírok a testemmel. Pedig a szívem erős!

Az orvos a lány pulzusát fogta.

— Izgatott vagy, kislány. Majd adunk jó kis orvosságot, érted? És enni kell, hogy a tested is megerősödjön.

A lányka bólintott.

— Igenis doktor bácsi. Most már igen. Meg akarok erősödni. Én küzdeni akarok érte... Mert ő ártatlan! Doktor bácsi, én olyan biztosan érzem, én tudom, én esküszöm, hogy ártatlan! Az a nővér el akarja őt pusztítani! Életére tör! Ne higgyenek neki!

— Jól van, jól van, kislány, biztosan igazad van — csititgatta az orvos — ki fog derülni az igazság, csak légy nyugodt!

Minnie hirtelen kiszakította karját az orvos kezéből.

— Én felkelek! Hagyjanak felkelni! Én Batáviába utazom! A kormányzóhoz!

— Minnie — szólt most erélyesebb, de gyengéd hangon a tanár — lázas vagy, gyermekem! Ágyban maradsz, szedsz erősítő gyógyszert, eszel és felgyógyulsz! Értetted? Akkor elengedlek akár a világ végére is, mert okos és derék lány vagy. De előbb fel kell gyógyulnod, különben a szomszéd faluig sem jutsz el!

Minnie visszahanyatlott párnái közé.

— Igen — sugta — meg akarok erősödni... enni

*Doktor bácsi! Én küzdeni akarok érte... Mert
ő ártatlan!*

fogok... orvosságot szedek... Árpád ártatlan... meg akarják ölni...

Az orvos port öntött egy pohár vízbe.

-- Ezt idd meg, gyermekem. És jól takarózz be. Meggyógyulsz és talpra állasz...

A poszt félreállt az utból. Takyo doktor belépett a betegszobába. Gua mozdulatlanul feküdt. Az orvos most mellé ült az ágy szélére és mereven nézte a lányt. Figyelte lázas, ziháló lélegzetét. Leste a láz csökkenését, melynek a pokoli kórság törvényszerűségében be kellett következnie. És a kininnek is meg kellett tennie hatását, legalább is átmenetszerűen. Hogy meddig fog hatni, ki tudja azt? A láz emelkedik, csökken, ismét emelkedik, ismét csökken, támadja a szívet s az egész szervezetet, míg aztán a beteg teste

vagy urrá lesz a szörnyű kór felett és lassan, lassan, hónapok múltával és gyakori visszaesések után felgyógyul, vagy pedig...

A lány felnyitotta szemét.

— Takyo...

— Gua, Gua, édes kis Gua! Mi történt veled, mit tettél!

A lány csak most látszott magához térni. Összeráncolta homlokát. Aztán vagy egy percre némán, keményen gondolkodott.

— Takyo, oly gyöngé vagyok. Hagyj most magamra — suttogta — öt percre, tíz percre... Sárgaláz, ugye, sárgaláz...

— Igen, Gua, de nem veszedelmes. Kis mértékben van csak, Huysum mondta.

A lány komolyan nézett.

— Jó. Már kezd hatni a kinin. Jőjj vissza tíz peromulva.

Takyo kiment. Cigarettdőra gyűjtött s idegesen járkált fel s alá. Aztán eldobta a cigarettdőat és átsietett a kőrtérmeken. Utasításokat adott, egy-egy beteget futólágosan megvizsgált. A tíz percre letelt. Visszasietett a szoba felé. Hogyan fogja találni Guát?

Belépett és meglepetten állt meg az ajtóban. A lány arca megváltozott. Nyugodt volt és határozott s csak a láz rózsái orcáján árulták el súlyos betegségét. Szeme csillogott, a szakavatott látta bennük a kőrt, de tudatosak voltak ezek a szemek és fölénysesek.

— Gua, jobban vagy...

— Takyo, űlj ide mellém. Légy okos és férfi — sugta — Figyelj ide.

— Figyelek, Gua, de ne beszélj tulsokat, ne erőltessd túl magad!

— Tudod, honnan hoztak!

— Tudom, Gua és érthetetlen számomra. Mit akartál abban a fogdában, mit akartál a fehértől?

— Takyo, mielőtt a tied lettem, én azt az embert szerettem...

Takyo lehajtotta fejét.

— Tudom — mondta halkán — és azért is gyűlölöm, gyűlölöm őt úgy.

— Megesalt engem. Hitványul megcsalt! Megutáltam. Beláttam, hogy bennünket a fehérek csak kiszipolyozni és félredobni tudnak. Rabszolgáik vagyunk ma is, mint régen!

— Minden álszent önkormányzat és látszatszabadság ellenére! — sziszegte Takyo.

— Takyo! Nem szabad meghalnom, érted?! Nem szabad meghalnom! Te érted nem, Takyo! Szükség van rám!

Az orvos most hirtelen gyanút fogott.

— Mit kerestél nála, miért kellett odamenned?

A lány szeme felcsillant és pokoli kifejezést öltött.

— Neki biznia kell bennem, érted? Azt mondtam neki, hogy én őt megmenthetem, hogy én tudom, ki ölte meg a hat betegét!

— Gua!!!

— Igen, azt mondtam neki, én megmenthetem! Azt akartam, hogy szolgáltatassa ki magát nekem, mondjon el mindent, hogy fegyverünk legyen ellene! Az oltószerének a titkát akartam és azt akartam, hogy szökni próbáljon! El akartam rejteni s elraboltatni, hogy úgy tűnjön, mintha menekülne a rendőrség elől! Akkor minden gyanu ráirányult volna és soha, soha nem mossa magát tisztára!

— Gua, ha hinni tudnék neked! — Az orvos megszorította a lány kezét, oly erővel, hogy az feljajdult.

— Hagyj, Takyo, hagyj, ne bántsd! Már te is bánatsz! Hiszel nekem vagy sem, mindegy, ments meg, érted, ments meg, nekem élnem kell, érted?!

— Gua, hisz nem vagy oly beteg, Gua, maga a tanár mondta...

— Nem igaz, Takyo, én tudom, én érzem és ismerem ezt az ördögi kórt. Most jobban vagyok, de már érzem újra közeledni a szörnyű lázat! Már csak pár percem van hátra!

— Mindjárt hozok kinint, Gua!

— Meg akarsz menteni, meg akarsz menteni, Takyo?!

— Nem tudom, kím vagy te nekem, ördögöm-e vagy angyalom, de meg akarlak menteni, meg, és mindent megteszek érted, amit orvos és ember létemre tudok!

— Akkor fecskendezd be nekem Párkány oltó-szerét!

— Te örült! — kiáltott fel Takyo, — hiszen abban mérég van!

A lány nevetett.

— Mérég? Igen, mérég! De én tudom, melyik üvegben van mérég és melyikben nincs! Én tudom, Takyo, én tudom!

Az orvos ijedten pattant fel, homlokát kiverte a veriték.

— Te félrebeszélsz, Gua!...

— Te bolond! Mondtam, hogy légy férfi! Mit félsz, mit ijedezel? Én tudom, melyik üvegben van mérég és melyikben nincs. Én megismerem, bíz rám!

— Gua, te tudsz a méregről?!

— Tudok, Takyo, tudok!

Az orvos dermedten nézett maga elé és lehunyta a szemét.

— Most nincs itt annak az ideje, hogy ezt megmagyarázzam neked! Szeretsz, mondd, szeretsz?

Az orvos némán bólintott.

— Akkor megmented az életemet. Nem használ a kinin, érzem. Vagy bizonytalan, legalább is bizonytalan. De az ő orvossága, az biztos! Az meggyógyít, Takyo! Gyűlölöm azt az embert, Takyo és vesztét akarom, de az orvossága, az jó, az biztos, az csodát tesz!

— Gua, a mérég...

— Bíz rám, én tudom, csak siess, mert a láz urrá lesz felettem...

— Beszélj, Gua, beszélj!

— Ki nyult eddig az oltószeres üvegekhez?

— Csak Huysum.

— Te jelenvoltál?

— Jelen.

— És mind kivette?

— Nem. Csak kettőt vett ki.

— Honnan vette ki?

— A két legelsőt. Az egyik tartalmát ő maga vizsgálta, a másikat beküldte a vegyvizsgáló-intézetbe. Előbb mind be akarta küldeni, de a hivatalos légmentes dobozban, amiben a bűnjeleket és a hullarészeket a vegyvizsgálóba kell küldeni, nem volt annyi hely. Az edények a hullarészekkel elfoglalták a helyet. Így Huysum csak két üveget vett ki. A szekrényt pedig lepecsételtette a csendőrrel.

— Abban biztos vagy, — zihált a lány — hogy előlről vette mindkét üveget? És nem változtatott az üvegek állásán? Mindegyik a maga tokjában maradt?

— Igen, igen. Csak megszámlolta őket, előttem és a csendőrhadnagy előtt, aztán lepecsételték.

— Akkor jó, Takyo, akkor jó. A hátsó sorban lévő oltószer mind jó! Azok közül egyikben sincs mérég! Érted?!

Takyo elsápadt, szót sem szőtt, csak felállt.

— Gua, érted még életemet is kockáztatom. És annak az embernek az oltószere...

— Igen, az meggyógyít. De mit tehet ő róla? Csak gyógyuljak én meg, és akkor mindent, mindent eligazítunk!

— De ha felbontom a hivatalos pecsétet, akkor minden gyanu felém fog terelődni!

— Majd én magamra vállalom! — intett Gua. — Bizd rám, ahogy neked s nekem a legjobb! Ó, tudom én már, mit fogok mondani!

— Te szörnyű vagy Gua, félelmetes vagy!

A lány utolsó erejével felemelte fejét és mélyen a férfi szemébe nézett.

— Értem, énérettem! — sugta.

Takyo ment.

VIII. Az orvosság.

— A tanár ur itt van?

— Igen. Épp most érkezett vissza. De nem lehet bemenni, azt mondta, nem szabad most zavarni. Egy ur van nála.

— Miféle ur?

— Nem tudom, fehér ur, autón jött. Kint van az autója.

Takyo az udvarra sietett és onnan ki a kapu elé. Ott állt a nagy sűrű kocsis.

— Itt nem szabad parkozni! — kiáltott a sofőrre.

— De nekem nem szabad elmozdulnom.

— Nem érted, hogy itt nem parkozhatsz?! — rivallt most Takyo még hangosabban fajtestvérére.

— De az uram megparancsolta, hogy itt várjam.

— Ki az urad, hogy neked ilyen parancsol? Mindjárt csendőrt hívok.

A barna fiu vigyorgott.

— Hát, — ha a csendőr parancsol a vizsgálóbíróknak!

Takyo csak ezt akarta tudni. Sarkon fordult és sietett vissza. Ó, ha nem volna olyan sürgős-forgás ott a professzor ajtaja előtt, de hallgatóna mostan! Így nem volt más mit tennie, szórakozottan a kórtermekbe ment. Pedig minden idegszálával a távoli ajtót figyelte, az orvosi szoba ajtaját. De az csak nem akart nyilni.

Végre Gua szobájába sietett. A lány hunyt szemmel feküdt. Ismét urrá lett felette az emelkedő láz.

— Gua, sugta Takyo — Gua, végy be gyorsan kint! Még nem tudtam a szobába menni! Bent van a tanár!

A lány nagy megerőltetéssel kinyitotta szemét. Nem is lehetett tudni, hallja-e a hozzá intézett szót. Takyo gyorsan elkészítette az orvosságot és beadta a betegének. Aztán újra kisietett.

S ismét megkezdte türelmetlen körutját a kórter-

mekben s ki-kinézet az udvarra, egy-egy cigarettaszívásra.

*

— S az oltószert hol tartotta a főorvos?

— Itt, vizsgálóbíró ur, ebben a szekrényben.

— Ahá, hivatalos pecsét. Ezt a csendőrhadnagy pecsételte le, ugye!

— Igen.

— Megállapítom, hogy a pecsét érintetlen. Jegyzőkönyvbe veszem. Igy. — S pár mondatot irt az előtte lévő papírlapra. — S most felbontjuk a pecsétet.

A vizsgálóbíró erős kézzel leszakította a pecsétet és szétvágta a zsinórt, mely a zárat a pecsét alatt összekötötte.

— Nézzük csak meg, hány üveg van itt még?

— Tizennyolcnak kell lennie.

A vizsgálóbíró belenyúlt a szekrénykébe és az üvegeket szép óvatosan marokra fogva maga elé rakta.

— Kettő, négy, hat, — kezdte számolni — ... tizen-négy, tizenhat, tizennyole... Rendben van, igen. S a kulcs kinél volt?

— Párkánynál. Itt a kulcsosomó.

— Melyik a kulcs?

— Ez az amerikai záru itt.

— S ezt a kulcsosomót a főorvos mindig magánál hordta?

— Feltételezem. Legalább is úgy volna rendjén. Ha nem az ő kezében volt, az orvosnál kellett lennie. De az orvos azt vallja, hogy őrá sohasem bízta az oltószeres szekrényt a főorvos.

— Ahá. Jó, majd erre vonatkozóan is kikérdezem a főorvost. Mindenesetre kár, hogy a főápolónő... Hm. Mi szerepe lehet neki a dologban? Ludasnak látszik, annyi biztos.

— Számomra igen megnyugtató, hogy a vizsgálóbíró ur veszi kezébe a nyomozást. A csendőrhadnagy derék fiúnak látszik, de kissé nyers és tapasztalatlan. Azt hiszem, még sohasem nyomozott komolyabb fehér bűnügyben.

— Mindenesetre körültekintőek leszünk. Az sincs

teljesen kizárva, hogy a főorvost csak súlyos mulasztás terheli és persze az az aláíráshamisítás... Bár azt is felül kell majd vizsgálnom.

— Bizom önben, vizsgálóbíró ur.

— Én persze egészen pártatlan vagyok és afelől biztosíthatom; én sohasem kérdezem, fehér ember-e a gyanúsított vagy színes. Előttem az egyremegy. A fő az igazság kiderítése. S ez tőlem telhetően menni fog.

— És most kihallgatja Takyo doktort?

— Az alorvost? Nem. Előbb mégis a főorvost. Visszamegyek Pandongba. A hadnaggyal nagyjában már befejeztem. A helyszínt ismerem, s ami a fő, a tanár ur megadta nekem az utbaigazítást. Most kihallgatom a főorvost. Aztán visszajövök, kihallgatom az alorvost, az ápolószemélyzetet és ha lehet, a főápolónőt. Ez körülbelül holnap lesz. Holnapután meglátom, kell-e szembesítéseket eszközölnöm, akkor idehozom a főorvost. Aztán három nap múlva, remélem, befejezem a helyszíni nyomozást és a gyanúsítottat átszállítjuk Batáviába. A gyanúsítottat vagy a gyanúsítottakat. Meglátjuk. Azt a gyalázatos boszorkányt még mindig nem találták meg. A bennszülöttek látszanak rejtegetni a dzsungel mélyén. Pedig de szeretném már egyszer ráhuzni a vizes lepedőt! Na, egyre megy.

— És az oltószeres üvegek?

— Azt most mégse viszem el. Minek? Majd ha visszautazom Batáviába. Most szépen visszarakjuk és lepecsételjük újra a szekrényt.

S a vizsgálóbíró marokra fogta az üvegeket és rakta őket be, szép sorjába. Tízet a hátsó reteszbe s a maradék nyolcat az elülsőbe. Aztán bezárta a szekrénykét, a zárat körülspárgázta, lekötötte, a zsinórt pedig a hivatalos pecséttel lepecsételte.

— Hát majd ezt is bevesszük a jegyzőkönyvbe — mondta dolga végeztével — és tanár ur lesz oly kegyes aláírni. A személyzetnek pedig tudnia sem kell, ki volt itt.

A jegyzőkönyvet megírták, jegyezték, s a két ur-ember komoly, szívélyes búcsút vett egymástól.

— Kivánsága szerint, kedves tanár, majd a fogoly megfelelőbb elhelyezéséről gondoskodom. De a történetek után — fejezte be a vizsgálóbíró mondanivalóját — ugye nem hagyhatjuk a legszigorubb őrizet nélkül?

— Ez, sajnos, magától értetődik! — válaszolt a tanár szomorúan.

A vizsgálóbíró távozott és a tanár is trópusi síksaja után nyult.

— Vissza kell mennem szegény kis betegemhez! Vigasztalan szegény, vigasztalan!

A terrasszon Takyo jött a tanárral szembe.

— Átadom a gyógyszerkulesokat, alorvos ur! — szólt kurtán. — Félóra múlva visszajövök.

Takyo izgatottan sietett az orvosi szobába. Fülelt, hogy a tanár autója elindult-e. Most berregett a motor, most elindult, most fordult ki az udvarból, most az uton van, most ismét fordult...

Az oltószeres szekrény érintetlen volt... A pecsét rajta. Tehát nem bontották fel. Annál jobb. Egy pillanatig habozott még, aztán hirtelen elhatározással letépte a pecsétet. Az íróasztalon ott feküdt az olló. Takyo felvágta a zárat lefogó zsinórt. A kulcsot ismerte. Reszketett a keze, mikor kinyitotta. Ugy volt minden, amint tegnapelőtt hagyták: az elülső sorban nyolc üveg a hátsóban tíz. Tehát a hátsó sorban vannak a méregmentes üvegek, a gyógyszer. Kiemelt egyet a karesu üvegek közül. Ez négy adagot tartalmazott. Párkány előírása szerint ez a négy adag, négy egymásután következő napon befecskendezve, lassan, de megváltó biztonsággal eltünteti a lázat, kigyógyítja a beteget. Ha ez igaz...

Nem, Takyo nem volt hívó ember. Nem félté őseinek szellemeit, sem a vicsorgófogú bálványokat, a keresztények istene pedig nem mondott számára semmit. Nem, hite nem volt. És most mégis, most fogadalmat tett, ismeretlen Valakinek, szent és szilárd fogadalmat. Ha kigyógyul a lány, akkor ő ezentul egész életét a betegeknek akarja szentelni, az imádott asszonnyal oldalán. Hirtelen átsuhant lelki szemei előtt egy kép: valami még kisebb, még félreesőbb,

még veszedelmesebb vidéken levő trópusi kórház-állomás és betegek, vergődő barna fajtestvérek, kiszolgáltatottan a javasasszonyok kotyvasztékainak és a forró égőv pusztító lázainak, a nap szurásának, a kigyók marásának, a fekélyeknek és ragályoknak...

A szekrényt gyorsan becsukta. De előbb óvatosságból egy ugyanolyan üveget rakott a szekrénybe tizennyolcadiknak, amilyenben az oltószer volt, de vízzel töltötte meg. Aztán bezárta a szekrényt, a zár köré spárgát csavart s a pecsétet, úgy ahogy visszahelyezte. Mindenesetre első pillantásra nem lehetett felfedezni a betörést, s ez volt most a fontos. Időt nyerni, időt nyerni!

Aztán szaladt be, az ő betege szobájába.

A lány felnyitotta szemét. A kinin ismét hatni kezdett.

— Az oltószer... — suttogta.

— Itt az oltószer! Feltörtem a szekrényt! — szólt halkán Takyo.

— Honnan vetted?

— A hátsó sorból.

— Jól van.

Takyo bezárta az ajtót. Aztán gyorsan elővette a fecskendőt és kibontotta az üveget. Megtöltötte a fecskendőt a folyadék negyedével. Az injekciót a viszerbe adta.

IX. Kihallgatás.

— Igya meg ezt a jeges kávét, ez erősíteni fogja. És ha akar, rágyujthat.

Párkány keze a csésze után nyult. Igen, most szüksége volt erre a pár korty erősítő italra. Más-képpen nem bírta volna ki a roppant feszültséget, ennyi kin, ennyi izgalom után.

— Látom, — kezdte a vizsgálóbíró, alacsonytermetű, csontkeretes szemüvegű, gyorsmozgású emberke, — látom, főorvos ur, hogy megtörte magát a fogáság. Nézze, ez a lecke talán erősebb volt a kelleténél. Higgye el, nem vagyok ellenség. Én csak az igazságot

akarom kideríteni. Látja, épp most érkezett ide ismét a maga jóbarátja, a missziók főfelügyelője. Mihelyt a kihallgatás véget ért, beszélhet vele. Persze csak akkor, ha megfelelő eredményt tudunk elérni. Amit biztosan remélek. Hát mondja el csak szép sorjában, hogy mi történt itt a maga oltószere körül, a betegek körül, a halottakkal és a kartotékalapokkal, azokkal a jól látható hamis aláírásokkal; kérem, mondjon el mindent. Nagyon kérem, ne kiméljen esetleg valakit, hamis lovagiasságból, hamis barátságból, elvégre mindnyájan voltunk fiatalok. És nem egy uriember botlott életében. Hát ha egy kis fegyelmi büntetéssel mindent el lehet intézni? Elmegy innen, máshova, új életet kezdeni. Fiatal, tehetséges ember, mint maga!

Párkány, aki az utolsó napok szenvedései közepette szinte tíz évet öregedett, gyűrött, piszkos, borostás arccal ült a vizsgálóbíró előtt, most felegyeneseedett. Kemény és elszánt lett az arca. Hirtelen mintha csodás erő tért volna ereibe.

— Nem, vizsgálóbíró ur. Nem arról van itt szó. Ön azt mondja, hogy csak az igazságot akarja kideríteni. Nos hát az igazság, hogy én ártatlan vagyok! De nem, nem vagyok egészen ártatlan. Van egy bűnöm, amit mélyen, mélységesen megbántam. Igen, elragadtatott a hiuság. Súlyosan hibáztam és büntetést érdemlek érte. De ily szörnyűt! És hogy így szenvedjen az, akit magamnál is jobban szeretek! Nincs anyám már, nincs apám! Csak a menyasszonyom van! Az én életem nem fontos nekem, de az övé igen, érti, vizsgálóbíró ur, érti? De hiszen nem ez érdekli önt. Ön valomást akar, ugye?

A vizsgálóbíró feszülten figyelt. Mohón követte az előtte ülő fogoly minden szavát, minden mozdulatát, arcának minden izomrándulását.

— A hibám, melyet többnek érzek, mint hibának; hadd kezdjem azzal. Nem titok az már vizsgálóbíró ur előtt sem. Éveken át dolgoztam. És felfedeztem a sárgaláz gyógyszerét! Felfedeztem! Ó, mit jelent ez a boldogság, felfedezni egy gyógyszert, megtudni, hogy ezrek, tizezrek élete kezünkben van, hogy előre vittük

az emberi tudományt egy hatalmas lépéssel! S nyakára hágtunk a sárga rémnek! Így volt az már itt-
létem első heteiben, mikor bizonyosságot szereztem
afelől, hogy a szer hatékony! Már nem csak állatokon
próbáltam ki, hanem magamon is. Befecskendeztem
ereimbe a sárga... z mérget és mikor kitört rajtam, fé-
lelmetes erővel a kórság, meggyógyítottam magamat
saját oltószereimmel. Hisz tudtam, hogy hatni fog!
Hittem benne és nem hiába!

Párkány megtörölte verejtékező homlokát. A
vizsgálóbíró újra megtöltötte a fogoly csészéjét fekete-
kávával.

— Igyon, főorvos ur. És meséljen tovább. Tehát a
szer hatott.

— Igen és most követtem el a hibát. Türelmetlen
voltam, hű — tudja Isten! Mindenesetre tudtam, hogy
nem szabad ezt az új szert használnom, csak felettesem
beleegyezésével. De féltem megirni felfedezésemet Ba-
táviába. Féltem a hivatalos út hosszúságától. Féltem,
hogy talán berendelnék szolgálattételre Batáviába, ott
vizsgálják meg eljárásomat és félév is beletelik, míg
engedélyezik a használatát... Igen, féltem ettől a fél-
évtől. És egyedül akartam cselekedni, saját felelőssé-
gemre, a biztos siker tudatában... Nos hát, minék ker-
teljek? Én akkor már ismertem Straaten ur leányát és
halálosan belészerettem. Elhatároztam, hogy feleségül
veszem. Még nem tudtam, szeret-e ő is, de mindenképen
méltóvá akartam válni hozzá és a családjához. És fél-
tem itthagyni egy fél évre. Mi lesz, ha más fiatal
orvos jön ide? Mi lesz, ha a gyakori vendégek egyike-
másika megtetszik a fiatal lánynak? Mi lesz, ha elhó-
ditják tőlem?! Igen, ezek az orvoshoz, tudóshoz méltat-
lan gondolatok kioztak. És nem tettem jelentést fel-
fedezésemről, csak magamnak dolgoztam tovább... és
a betegeimnek!

— És jöttek a betegek, hozták őket, véget nem érő
sorokban. És egyszerre csak mind kigyógyult, mind!
Tetszik ezt érteni? Mind! A bennszülöttek már úgy
néztek rám, mint valami csodadoktorra. Nem volt
többé sárgaláz-halott ebben a kórházban! Tudtam, hogy

pár hónap mulva Huysum tanár, az én jószágos pártfogóm, ide jön ellenőrző körutra. Meg akartam őt lepni. Meg akartam őt lepni és neki ajánlani az oltószert. És ekkor történt a felfoghatatlan katasztrófa. Hat sárgalázás betegem hirtelen, egy nap leforgása alatt, meghalt. Meghalt mérgezési tünetek között. Később kiderült, mint a vizsgálóbíró ur bizonyára tudja, hogy a bennszülöttek által ugynevezett „hajnalesillag“ növény nedvének mérge ölte meg őket. Hogyan került ez a halálos mérge a vérükbe? Nem az én kezem által!

— Azt tudja, ugye, főorvos ur, hogy a mérget Huysum tanár ur az ön oltószerében világosan ki tudta mutatni?

— Tudom. Nos, a mérget valaki belekeverte az oltóanyagba!

— Ha így volna — tegyük fel, hogy így volna — kinek lett volna érdeke ez a szörnyű bűntény?

Párkány hallgatott, összeszorított ajakkal.

— Nem tud, vagy talán nem akar erre felelni?

— Nem tudok. Mert nem lehet józan ésszel elképzelni, hogy valakinek ilyen gazság érdeke lehetett volna.

— Jól van, erre még visszatérünk. De mondja csak doktor ur, mit akart ön a fekete boszorkánynak nevezett bennszülött javasasszonytól?

Párkány mosolygott.

— Igazán nem sejthettem, hogy az én tudományos érdeklődésem valami furcsa és következményekkel terhes gyanunak fog tápot adni. Nekem egyszerűen meggyőződése, hogy a javasasszonyok gyógymódjaiban, akár nálunk, Európában, akár itt a Keleten, néha van valami használható mag. Néha évezredek tapasztalata szunnyad egy ilyen falusi szer mélyén. Az orvos-tudomány már sokat tanult az ilyen ősrégi tapasztalati kincsek révén. Igen, engem érdekelt a bennszülöttek körében nagy tekintélynek örvendő vén banya titkának kiismerése. Miféle anyagokból kotyvasztja össze az ő sárgaláz elleni csodaszerét? Nos, megkerestem a kapcsolatot az öregasszonnyal. Hoszszas alkudozások után átadott nekem egy pár köb-

centiméternyit az ő varázsfolyadékából. Azonnal vegyi vizsgálatnak vetettem alá az anyagot és rájöttem, hogy egészen kis adagban tartalmazza a hajnalesillagnak nevezett növény nedvét. Több növénytani és vegyi szakmunka áttanulmányozása után arra a feltevésre kellett jutnom, hogy ez a méreg egészen kis adagokban hasonló hatást eredményezhet, mint a kinin. Csak persze nem oly biztos, nem oly ellenőrizhető módon. Nagyobb adagban pedig ennek a méregnek okvetlenül halálosnak kell lennie.

A vizsgálóbíró magasra huzott szemöldök alól fürkészett az orvos felé. Homlokán oly sűrűn soka-sodtak a vastag ráncok, mint a függöny redői.

— Vallja be, főorvos ur, hogy nem tudott ellentállni a csábnak és, talán csak látszólag egészen kis adagban, de hozzátett szérumához a hajnalesillag nedvéből!

— Határozottan tagadom!

— Viszont adatom van arra nézve, hogy beszerzett a hajnalesillag nevű növényből!

— A vizsgálóbíró urnak ezek szerint már rendelkezésére bocsájthatták a kórházunk portásától származó értesülést. Igen, egy izben beszereztem ezt a növényt. Abból a célból, hogy magam is ellenőrizzem, azonos-e annak nedve a vénasszony szerének alkatrészével.

— Be fogja látni, főorvos ur, — vetette most közbe a vizsgálóbíró, — hogy elég gyanuok halmozódott fel ön ellen! Tul jól akarta megcsinálni azt a szérumot, nem így van-e?

— Tagadom! — válaszolta Párkány nyugodtan.

— Tagadom, hogy lényegében más anyagot fecskendeztem volna betegeim vérébe, mint a megfelelően beoltott nyulak májkivonatát, megfelelő oldóanyagban.

— De ha így volna, elfogadható okát kellene adnia annak, hogy valaki más keverte a mérget az oltóanyagba, talán bűnös szándékkal?

Párkány elkomorodott.

— Borzasztóan meg kell szenvednem a szörnyű

gyanut, mely felém irányul. Megtehetem-e azt, hogy most én gyanúsítsak mást, aki ellen talán szintén lehetne a látszat szerint gyanuokokat gyűjteni, hogy mást tegyek ki azoknak a szenvedéseknek, melyeket én, félek, soha ez életben teljesen kiheverni nem fogok?...

— Hát nézzük csak, főorvos ur. Vegyük sorra az embereket, akikkel ön körül volt véve. Én szívesen segíték magán. Én nem gyanúsítottat akarok, hanem tettet! Legelőbb nézzük csak azt a vén boszorkányt. Feltehető-e józan ésszel, hogy az a boszorkány, talán valakinek a közvetítésével, mérget kevertetett az ön oltószerebe? Hogyan készült az az oltóanyag?

— Magam készítettem, rendszerint az éjjeli órákban dolgoztam rajta.

— Miért az éjjeli órákban?

— Ennek oka igen egyszerű. Nappal elfoglalt a kórház a sok-sok folyó teendővel. Az estéket pedig mindig Straaten ur családja körében töltöttem. Este tíz-tíznegyig voltam ott. Akkor visszajöttem a kórházba és dolgoztam, éjjeli kettő-félháromig.

— Ki tudott erről a munkáról?

— Az a két munkatársam, akinek értelmes segítségére szükségem volt. Az oltóanyag készítésénél Gua nővér állt rendelkezésemre. Nem minden éjjel, mert hisz neki néha inspekcója volt, azonfelül pedig kímélni is akartam. Sokszor dolgoztam segítség nélkül. Az oltás alkalmazását, a gyakorlati kezelést pedig Takyo doktorral egyetemben végeztem.

— Szembesíteni fogom önrel Takyot, aki kereken tagadja, hogy ön belevatta volna őt az oltási ügyekbe.

— Ha Takyo ezt tagadja, akkor valótlant állít!

— Itt tehát elérkeztünk a másik súlyos körülményhez, mely látszat szerint ön ellen szól.

— A hamis aláírások?

— Ugy van. Ki hamisította az aláírásokat?

— Az aláírások nem hamisak!

— A csendőrtiszt előtt ön is beismerte, hogy Takyo doktornak az aláírása nem egyezik a kartotékalapok aláírásával.

— Ez nem beismerés volt, hanem megállapítása annak, hogy tényleg kétféle aláírást tártak előm. Hangsúlyoznom kell: minden beteglapot maga Takyo írt alá!

— Gondolkozzon csak: nincs egyetlen tanuja sem, aki igazolhatná, hogy látta, amint Takyo egy ilyen kartotékalapot aláírt?

— Ó, ezen sokat törtem a fejem az utolsó két napon... de nem tudok emlékezni... Hisz valahányszor a kórházi körséta után Takyoval visszavonultunk, hogy átvizsgáljuk a beteglapokat és az új bejegyzéseket eszközöljem, kiadtam az utasítást, hogy ne zavarjanak, csak ha nagyon fontos az ügy!

— Volt-e Takyonak valamilyen oka, hogy önre féltékeny legyen?

Párkány ajkába harapott és hallgatott. A vizsgálóbíró torkát reszelte.

— Ez a Takyo, mondja csak... nem volt szerelmes Gua nővérbe?

Párkány hallgatott.

— Nos? Beszéljen kérem és csak az igazat mondja!

— Nem tudom. Talán. Talán, nekem úgy tűnt. De én nem vagyok emberismerő. Tévedhetek.

— Mielőtt önnek viszonya volt Gua nővérral, nem udvarolt Gua nővérnek Takyo? Vagy talán aztán is?

Párkány kiegyenesedett.

— Nem volt viszonyom Gua nővérral!

A vizsgálóbíró csodálkozó arcot vágott.

— Nem-e? Hát miért vallotta maga Gua nővér...

— Nem tudom. Nem értem. Én a test orvosa vagyok, nem a lelkeké. Talán nevetséges figurának tűnök, de én nem értek az emberi lélek furesa tekervényeihez! Nem vagyok idegorvos! Amióta élek, a munkának élek! Kisgyerekkorom óta óraadásból tartottam fenn magam. Végigéheztem a háborút és két forradalmat. Apám, anyám belepusztultak a gondokba! Nem értem rá az emberek furesaságaival foglalkozni. Tanultam, dolgoztam és jó emberek megsegítettek. Jó emberek, többek között nagyszerű hollandus jótevőim. — S itt

Párkánynak hirtelen könny szökött a szemébe. — Igen, a jóságos Huysum tanárra gondolok...

— Hm. Tehát nem volt viszonya Gua nővérrel... Mit keresett akkor magánál a cellában az a bennszülött lány, miért térdelt maga előtt, miért hozott magának italt és vesztegette meg az őrét? Miért, ha nem volt önök között semmi bensőségebb kapocs?

Párkány egy pillanatig hallgatott, aztán halkán megjegyezte:

— Gua ugylátszik szerelmes volt belém. Vagy legalább is azt állította. Vagy talán más érdeke lehetett? Nem tudom.

— Tehát egyoldalú, viszonzatlan érzések? Ön soha nem közeledett ahhoz a lányhoz? Soha nem tett neki semmiféle ígéretet?

— Soha. Éppen ellenkezőleg. Bár nekem tetszett ez a lány. És ki tudja, ha le nem foglalja szívemet és minden szabad gondolatomat az a másik fiatal lány, akinek aztán meg is kértem a kezét, talán nem is tudtam volna a csábításnak ellentállni. Igen, talán nem szabad elhallgatnom, hogy Gua egy alkalommal fel is kínálkozott nekem. Nem tudom, tényleg odaadta volna-e magát, ha én hajlandónak mutatkozom... talán csak játszott a tüzzel... nem szeretném e szerencsétlen lány női becsületét...

— Maga egy nagy... — a vizsgálóbíró az asztalra csapott és elharapta azt, amit mondani akart — Nos, főorvos ur, maga vagy egy héthájjal megkent csirkefogó, akinek a legsötétebb börtön sem elég eldugott hely, vagy pedig egy nagy kamasz. Ha nagy kamasz csupán, akkor mégse kellett volna annyit és mindig csak dolgoznia, nyitva kellett volna tartania a szemét... Dehát én nem azért vagyok itt, hogy magát kitanítsam. Mit keresett magánál az a lány a cellában? Ezt mondja kérem el, töviről-hegyire!

— Bocsásson meg, vizsgálóbíró ur, mindent nem mondhatok el!

— Miért, talán van valamilyen intim részlete a dolognak s cenzurázni akar? Kérem, csak ne feltse erkölceimet!

— Nem ugy, vizsgálóbíró ur. De az az érzésem, hogy ez a nő nem normális. Mintha valami furcsa, egészen beteg idegállapotban lett volna. Össze-vissza beszél szörnyűségeket...

— Hát ember, értse meg, hogy nekem ezekről az össze-vissza szörnyűségekről kell tudnom! Nem érti? Hát maga most nem a golfklub társalgójában ül, ahol az uriember óvakodik pletykákat továbbadni és kiméli még a kétes erkölcsű hölgyek hírét is! Értse meg kérem, hogy vizsgálóbíró előtt van és a kertelésnek, kímélgetésnek semmi értelme. Elvégre a naivitásnak is van határa és ha ezt a határt átlépi, abba a gyanuba esik, hogy csak tettefi magát és így akar a bírāja előtt rokonszenvet kelteni. Elvégre az is egyik módja a védekezésnek: adni az ártatlant, a mindig csak jó-hiszeműt!

Párkány elpirult. Érezte, mennyire igaza van a vizsgálóbírónak.

— Csak ismételhetem: nekem borzasztó az a gondolat, hogy esetleg ártatlanul gyanuba keverek valakit. De ha parancsolja, bíró ur, elmondom pontosan, ahogy vissza tudom idézni az emlékezetembe azt a rémes éjszakát.

E pillanatban berobogott a szobába egy esendőr:

— A vizsgálóbíró urat sürgősen kéri a telefonhoz: újabb mérgezés történt a kórházban!

X. A fekete boszorkány árnyéka.

Mikor Takyo az injekciót megadta, visszasietett az orvosi szobába. Bezárta maga mögött az ajtót, aztán újra kinyitotta az oltószeres szekrényt, előszedte az összes üvegeket és tartalmukat egy edénybe öntötte. S most a folyadékot jól összekeverte és újra megtöltötte vele az üvegeket. Aztán az üvegeket szép rendben visszatette a szekrénybe, tizet a hátsó, nyolcat az előlső sorba.

Mikor ezzel a munkával elkészült, ismét bezárta a szekrényt és ráillesztette a feltört pecsétet, hogy minél később derüljön ki a turpisság. Mindezt lázas gyor-

sasággal, mint egy önkivületben cselekedte. Nem, ez az ember nem volt többé ura idegeinek, tán elhatározásának sem.

Türelmetlenül járt fel s alá. Rótt a kórtermeket. A folyosón egyik cigarettát szitta a másik után. Félóra múltán halkán benyitott Gua szobájába. A lány aludni látszott. Feje a fal felé fordult.

— Gua — sugta Takyo — Gua, alszol...?

A lány nem felelt. Takyo az ágyhoz sietett. A lány arca félelmetesen zöldes színt öltött. Most, hogy közel jött hozzá és fölé hajolt, látta, hogy Gua nem aludt. Szeme nyitva volt. És fogával oly mélyen beleharapott alsó ajkába, hogy vékony sugárban kiserkedt a vér.

— Gua! Gua! Mi történt?!

A lány nem felelt, de arca eltorzult. És hirtelen éles sikoly tört elő torkából:

— Megmérgeztél!

A csendőr ijedten benyitott.

— Gua nővér! Gua nővér! — kiáltott Takyo, akiben érthetetlen módon volt annyi lélekjelenlét, hogy a csendőr láttán így szólítsa a lányt. — Mi baja van, mi történt?

A lány egyszerre görcsökben kezdett vonaglani.

— Az oltás... mérges volt... ugyanazok a tünetek, ismerem... mint a hat halottnál...

— Az oltószér! — sziszegte Takyo — a hátsó sorból, esküszöm!

— Elcsérélted! El akartál tenni láb alól, gyilkos!

— Szegény, — fordult Takyo feldultan a csendőr felé — halálán van szegény, valakivel összetéveszthet!...

— Morfiumot! — kiáltotta Gua borzalmas kinjai között. — Morfiumot, ha van benned csöpp emberség, mert megőrülök!

Takyo szaladt a fecskendőért. A folyosón dermedt arcok fogadták: az ápolók, ápolónők összesereglettek és betegek dugták ki fejüket az ajtók mögül. Takyo félrelökte őket. Hozta a megváltó morfiumot.

Az egyik fiatal ápoló, akit mindig azzal csufol-

tak, hogy oly nagy bámulója Gua nővér szépségének, a csendőr ellenzésével dacolva, benyitott a szobába:

— Takyo doktor, — kiáltott — szaladok a tanár urért.

— Nem! — kiáltotta Takyo — ne menj! Megtiltom! Nem engedem meg!

Aztán hirtelen észre tért.

— Menj... — mondta tompán.

Gua göresökben vonaglott, haját tépte, mardosta a száját... de a morfium hatni kezdett, lassan lecsendesedett, a göresök türhetőbbekké váltak.

Tíz perc volt-e, vagy egy óra, vagy egy örökkévalóság? Végre megjelent a szobában Huysum tanár fehér alakja. Takyo pedig villámgyorsan kisiklott az ajtón.

— Mi van magával, Gua nővér?!

A lány kétségbeesve nézett a tanárra.

— Nincs segítség... a boszorkány mérge!

— Mit beszél, szerencsétlen, hogy kerül magához a boszorkány mérge?

— Megmérgeztem magam... az oltószerrel!

— Miféle otlószerrel? A Párkány-féle szérummal?

A lány igent intett.

— Honnan vette?!

— A szekrényből...

— Az oltószeres szekrényből? Hisz az le van pecsételve?!

A lány igent intett.

— És maga vette ki?

A lány igent intett.

A tanár szaladt ki a szobából, egyenesen az oltószeres szekrényhez. A pecsét letörve! De az üvegek száma hiánytalan! Ám most, ebben a percben, nem volt más mit tenni, gondolkozni kellett valami ellenmérgen. A professzor villámgyorsan összevegyített három rendelkezésre álló orvosságot. Maga sem bízott a segítség lehetőségében, de nem volt szabad megkísérletlenül hagynia semmit sem.

Visszasietett a fecskendővel. Gyorsan beoltotta a lányt. És aztán sietett a telefonhoz, felhívni Pandon-

got. Azonnali beszélgetés, rögtön a vizsgálóbíró a készülékhez!

— Halló, itt Huysum. Maga az, vizsgálóbíró ur?!

— Igen, igen! Nos, miféle ujság, miféle mérgezés?

— Gua nővért megmérgezték! Az oltószerezzék-renyt feltörték! Jöjjön azonnal! Ki kell hallgatnia a szerencsétlen lányt, mielőtt még tulkész lesz!

— Jövök, jövök, máris!

Mindössze huszonöt percig tartott. A vizsgálóbíró megérkezett. És társaságában Dieris lelkész.

— Mi van, él? — kérdezte izgatottan Dieris.

— Él. Talán kissé jobban van. De alsó végtagjai zöldülni kezdenek. Ez a feltartózkodhatatlan vég jele. Talán még egy félórája van. Addig igyekszem majd injekciókkal életben tartani és fájdalmait elviselhetőkké tenni.

A vizsgálóbíró benyitott a betegszobába. A lány mellett egy bennszülött csendőr állott, bambán és borzadályos kíváncsisággal az arcán.

— Gua nővér, én a vizsgálóbíró vagyok, most ki fogom magát hallgatni!

A lány szeme megtörtségében is vadul fénylett.

— Nem... — nyögte — menjen, nem, nem kell... csak egy embernek, egy embernek... mindent megmondok... mindent... hol van, hol van...

— Ki az, kit keres, — Párkány főorvost?

A lány velőtrázóan felsikoltott.

— Nem! Nem Párkány főorvost! Nem akarom látni! Vigyék el, vigyék el!... Megöltem, megöltem!

— Térjen magához, Gua nővér — szólt csendesen a vizsgálóbíró. — Nincs itt a főorvos. Kivel akar beszélni?

— Dieris, Dieris...

— Jól van, gyermekem, itt van Dieris, velem jött!

A vizsgálóbíró kisietett a szobából.

— Dieris nagytitiszteletű ur! Isten sugalmazta önnek, hogy jöjjön velem! Magával akar beszélni a lány. Kérem, vegyen ki belőle mindent, ez most döntő valomás lesz! Nem hiszem, hogy túl fogja élni!

Huysum tanár besietett, újabb injekcióval. Utána Dieris.

— Menjen el a tanár! Dieris atyám! Dieris atyám! — és kétségbeesett, szivettépő zokogás rázta meg a görcsökben kinlódó lányt.

— Az injekció segíteni fog magán — szólt a tanár csendesen. Aztán Dierishez fordult, sugva:

— Ha szükség lesz rám, kérem csak szóljon ki gyorsan. Készenlétben állok a tüvel! — S ezzel távozott.

A csendőrt kiküldték. Az ajtó mögé azonban oda-telepedett a vizsgálóbíró, hegyezett ceruzával, hogy gyorsírással feljegyezzen minden szót, ami bent el fog hangzani.

Egy-két percig zokogott még a lány, hevesen, szívfacsaróan. Aztán megnyugodott. Ugylátszik az injekció hatása alatt.

— Gyermezem — hangzott Dieris jóságos hangja — mondj el mindent nekem! Ne hallgass el semmit! És ha hibát követtél el, e vallomásoddal még jóvá teheted.

— Ó... ha meghallgattam volna a tanítását... ha megtértem volna... ha felveszem a keresztséget... ma nem tartanék itt és nem terhelné annyi bűn a lelkemet... O, el fogok kárhozni!

— Bizzál gyermezem, Isten kegyelme végtelen és számba fogja venni pogány neveltetésedet! Mondj csak el mindent, teljes őszinteséggel!

— Atyám... gyilkoltam...

— Hallgatom, gyermezem, mondd csak, mondd...

— Szerettem őt, azt a fehér orvost, de ő nem akart meghallgatni... bosszút esküdtem... szerelemből, gyűlöletből... és én kevertem a mérget az oltóanyagába, én! Tízennégy üvegnyit megmérgeztem... én szereztem be a mérget a boszorkánytól... mikor hallottam, hogy jön a professzor... Nem tudom, hogyan követhettem el! Borzalmas! Hat szegény kuli! Hat fajtestvérem! Elvakított a szerelem, a gyűlölet...!

A vizsgálóbíró lázasan jegyzett, homlokáról patakzott a verejték. Ott állott Huysum is, remegve az izga-

lomtól. Az öreg tanár is minden szót hallott. Egyik kezében pipáját szorongatta, a másikban az injekciós tűt tartotta készenlétben.

— Csak nyugodtan könnyíts lelkeden, gyermekem — hangzott belülről a lelkész hangja. — Mondd, hogyan jutott birtokodba az oltószeres szekrény kulcsa? Vagy miképpen követted el a méregkeverést?

— Takyo üldözött szerelmével... és én úgy tettem, mintha viszonznám szerelmét... és odaadtam magam neki... és aznap, a professzor érkezése előtt, kiloptam zsebéből a kulcsokat...

— Tehát Takyo nem is tudott minderről?

A lány kinjai újra fokozódni kezdtek. Már csorgott a vér összeharapdált ajkából.

— Nem... — nyögte — nem... Nem bírom tovább, nem bírom!

A lelkész kisietett. Intett a tanárnak s ez megjelent az injekciós tüvel. Három perc múlva újra kint volt a folyosón.

— Már csak percek kérdése — sugta — a zöld foltek már elérték a mell tájékát.

— Nagytiszteletű ur... jó atyám... — hangzott most bentről a lány hörgő hangja — kérem, könyörögök... kereszteljen meg... ha el is kárhozom, hadd temessenek el keresztyének módján... Jaj! Bocssásson meg, bocssásson meg Párkány!

A lány hangja elcsuklott és hörgésbe fult. Már talán nem is volt öntudatnál, mikor felhangzott a pap felindultságtól remegő szava:

— Az Atya, Fiu és Szentlélek nevében...

XI. Még egy végrendelet.

— Meghalt... — állapította meg Huysum tanár. — Meghalt. Pedig még kellett volna egyről-másról beszélnie, e szegény bűnös leánynak!

Azonnal hozzáfogtak a holmija átkutatásához. És valóban, pogány faragások és batikkendők közé elrejtve találtak egy kis üveget, amilyent a javasasszo-

nyok használtak a vidéken. Kis agyagedény volt, titkos varázsjelekkel a hasán.

— Ez a bűnjelek közé kerül! — jelentette ki a vizsgálóbíró.

Ott ültek most hárman az orvosi szobában. A tanár, a hittérítő és a vizsgálóbíró.

— Még mindig rejtélyek előtt állunk. Vajjon lehetünk-e a lány vallomásának? Hogy köze volt a mérgehez, az biztos. Hogy Párkány nem mérgezett, hogy nem alkalmazta ő maga, tudva és szándékosan a bosszorkányszert, az, úgy tűnik nekem, szintén biztos. De mi köze volt mindehhez Takyonak... az aláírásoknak?

— Takyo! — döbönt fel a tanár. — Hol van Takyo?!

— Valóban, hol van Takyo? — ocsudott fel gondolataiból a vizsgálóbíró.

Dieris lelkész, az örökké friss, fiatalos aggastyán, már fel is ugrott székéről:

— Hé, ápoló, ápoló, hívja Takyo doktort!

Az ápoló távozott. Néhány pere eltelt. Az ápoló belépett és mélyen meghajolt.

— Takyo alorvos ur nincs itt.

— Nincs az épületben?

— Nincs. Egy nővér látta kimenni az udvarra. Igen izgatott volt.

— Keressék meg! — adta ki a rendelkezést a vizsgálóbíró. — S míg előkerül Takyo, meg kell néznünk, mi történt az oltószeres szekrény körül.

— Az, ugye kétségtelen, — jegyezte meg Dieris — hogy a lányt ugyanaz a mérge ölte meg, mint a hat halottat?

— Legalább is minden valószínűség mellett szól. Egyébként a lány kijelentése... — szólt a tanár.

— A lány kijelentése szerint ő maga vette ki az oltóanyagot a szekrényből. De az lehetetlen! Hiszen fel se tudott keln! És őrizték a szobáját az egész idő alatt! — jegyezte meg a vizsgálóbíró.

Az oltószeres szekrényben a három férfi tizennyolc tüveget talált.

Az üvegek száma érintetlen! — állapította meg a tanár. Ha csak...

— Ha csak...? — folytatta a vizsgálóbíró a tanár gondolatát. — Ha csak a tettes nem csempészett az elhasznált mérég helyett egy másikat a többi közé!

— S ki lehetett a tettes? — kérdezte Dieris.

— Csak Takyo! — jelentette ki határozottan a tanár. Ehhez kétség sem fér. Másnak nem volt bejárása ebbe a szobába, sem a beteg ágyához.

— De miért adta kedvesének ezt a halálos oltást, Takyo? — vetette most fel Dieris lelkész a kérdést.

— Erre a titokra kell választ kapnunk, magától Takyótól, — szolt a vizsgálóbíró. S ezzel fel is kelt. — Feltétlenül utána kell néznünk, hol van ez az ember. Meg ne szökjön és kárt ne tegyen magában! Csak ő vethet teljes világosságot erre a titokzatos ügyre.

Aki épkézláb ember, mind az alorvos keresésére sietett. A lakására elszalajtottak egy kullit, ott nem volt. Nem volt a klubházban sem. Az utcán nem tudott róla senki, a kapuban a poszt nem látta távozni.

— Tanár ur, tanár ur! Itt az alorvos ur! — jelentette végre lelkendezve egy bennszülött ápoló. S szaladt ki abból a bódészerű kis helyiségből, mely a tengerinyulak istállójából nyilott. Ebben a bódében végezte mindig Párkány a nyulakon a szérum előállításához szükséges műtéteket.

— Az alorvos ur bezárkózott az istállóba! Kopogtattam, azt mondta, hogy mindjárt kijön!

A vizsgálóbíró és a tanár sietett az istálló felé. A lelkész másmerre kereste Takyot. Most odaérték az istálló ajtajához. A tanár bekopogott:

— Takyo kolléga! Ön itt van?

Nem jött válasz.

— Takyo kolléga, nyisson ajtót! — zörgetett a tanár és már támaszkodott is neki az ajtónak, de az nem engedett. Belülről pedig nem hallatszott semmi nesz.

— Nyisson azonnal ajtót! Itt a vizsgálóbíró beszél! — kiáltott most az erélyes kis emberke, de mindhiába.

Most Dieris nagytiszteletű is ideérkezett és vele két-három izmos ápoló. Nekidültek a deszkaajtónak és az engedett. Ebben a pillanatban bent egy lövés dördült el. S az ajtó is recsegve összeroppant.

Az istálló padlóján ott feküdt a bennszülött orvos, borzalmasan szétrocsolt fejjel. A ketrecekben ijedten bujtak össze a nyulak...

— Megölte magát! — kiáltott fel a vizsgálóbíró. Valóban, jól célzott, szájlövés volt, mely szétvetette az egész koponyáját.

— Meghalt! — állapította meg a tanár.

— Ide nézzenek, itt egy irás! — szakította félbe a pillanatnyi csendet Dieris lelkész és egy levelet lobogtatott a kezében. — Ez a levél itt feküdt a padkán!

— Mindenki hagyja el a helyiséget! — parancsolta harsány hangon a vizsgálóbíró. — Persze a tanár ur és a nagytiszteletű ur kivételével!

A kiváncsi bennszülöttek, akik mind nagyobb számban sereglettek egybe, kelletlenül kullogtak ki.

— Bármennyire is izgat e levél tartalma, — jelentette ki a tanár — egy percre se hagyhatom felügyelet nélkül a kórházat! Se főorvos, se alorvos, se főápoló! — és sietett az udvaron át az épületbe, ahol az ablakokban és ajtóknakban ismét feltűnt egy-egy beteg rettegő, nyugtalan arca.

A vizsgálóbíró feltépte a levelet és lázas érdeklődéssel futotta át. A hosszú papírlapot ő fogta az egyik szélén. Dieris lelkész a másikon.

E levélben pedig kusza, de jól olvasható írással a következő állott:

„Uraim! Végre rendelkezem! Minden tulajdonom arra fordíttassék, hogy ellenértékéből siremléket emeljenek Gua nővérnek. kit e világon a legjobban szerettem.

„Most pedig, mikor elhatároztam, hogy végzek magammal, hogy megadom hitvány életemnek a kegyelemdőfést, vallomással tartozom minden bűnőn, minden mulasztásom felől. Ime, minden szépítés nélkül büneim története.

„Szerettem azt a lányt és gyűlöltem az európai orvost. Gyűlöltem, mert a főnököm volt, bár fiatalabb

nálamnál. Mert fehér ember létére élvezte a gyors előmenetel minden lehetőségét. És meghódította annak a szívét is, akit én szerettem olthatatlan szenvedéllyel és akiért mindenre képes voltam. Ez a fehér főorvos beavatott engem találmányába. És valami csunya ösztön fellázadt bennem az ellen, hogy én alárendelt szerepet vigyek e szerencsés ellenlábasom mellett. Még nem alakult ki bennem semi különös terv, de elhatároztam, hogy a beteglapokat elferditett aláírásai fogom ellátni, hogyha egyszer talán előnyösnek tűnne számomra, letagadhassam, hogy én irtam alá. Mindig ügyeltem arra, hogy az aláírásnál ne legyen jelen tanu.

„Nem igaz, hogy Párkány főorvos tifuszbetegeknek nyilvánított sárgalázásokat és sárgalázásoknak gyomorbetegeket. Ellenben igaz, hogy az ő szere hoszszu ideig csodálatosan és csalhatatlanul hatott. Mindjobban kezdtem belátni, hogy tehetetlen vagyok vele szemben és talán őszintén szolgálatába állottam volna, ha biztos lettem volna az én Guám birtokában...

„És ekkor valami csodálatos és érthetetlen módon hirtelen hat betegünk meghalt. Ki mérgezte meg? Nem tudom. De első gondolatom az volt, hogy talán most, most először Párkány főorvos követett el, talán az oltóanyag készítése körül valami vigyázatlanságot. S a látszólag igaz érvek már maguktól adódtak ellene. Most eljönni éreztem a bosszu óráját. A bosszút — miért? Mert másvalaki szerencsésebb volt nálamnál, már azzal, hogy fehér embernek született és nem malájinak. Igen, mindent el akartam követni, hogy elbuktassam.

„És már rohantam a vén banyaért. Ismertem rejtekét. Nem is titkolom többé: ott, ahol a rizsföldeket öntöző csatorna a pálmaligetbe fordul, van egy szikla. A szikla mögött nyílik egy barlang: ott a vén boszorkány titkos tanyája, fölbéreltem, hogy csóditse össze a kulikat és Gua segítségemre volt. A banya boldogan lázitott, hisz gyűlölte a fehér orvost, gyűlölte, mert az gyógyított, elhódította tőle hívőit és gyűlölte, mert

nem akarta igénybevenni az ő javasasszonyi tudományát.

„Minden egyéb már ismeretes. A vég pedig elmaradhatatlanul bekövetkezett. Gua megbetegedett. És betegágyán rimázkodott, hogy mentsem meg életét egy Párkány-féle oltással. Csak most, ebben a percben tudtam meg, hogy Guanak köze volt az oltóanyag megmérgezéséhez, hogy egyáltalán tervszerűen történt az a borzadály. Hogy ki a tettes, most se tudom, nem akarom hinni, hogy Gua lehetett, ő, aki bevallotta, hogy tud a méregről. És tudni vélte, melyik üveg a mérgezett, melyik nem.

„Már nem voltam észnél. Elvesztettem minden ítélőképességemet. Feltörtem a pecsétet. A hátsó üvegsorból vettem elő egy üveggel, abból, amire Gua azt mondta, hogy nincs megmérgezve. Rosszul tudta! Elcserélték vagy ő feledkezett meg róla!”

A vizsgálóbíró keze egy pillanatra lehanyatlott:

— Így hát én vagyok oka akaratlanul a lány halálának! Én cseréltem össze az üvegeket, mikor megszámloltam Huysum tanárral a szekrény tartalmát!

„S ekkor következett még egy utolsó gáztettem — folytatódott a sötét önvallomás. — „Átvillant agyamon, hogy az üvegek egy része mérget tartalmaz, a másik része nem. S így ha majd megvizsgálják az összes üvegek tartalmát, kiderül, hogy nem az egész anyag volt mérges, hanem hogy a mérget egy bűnös kéz keverte egyes üvegekbe.

„Kopognak az ajtón. Befejezem. Agyonlövöm magam.”

— Huysumhoz! Párkányhoz! — kiáltott a lelkész. — Minniehez, Minniehez! Bíró ur, gyorsan, gyorsan intézkedjen!

De a vizsgálóbíró nem lehetett kihozni a sodrából.

— Előbb lepecsételjük e helyet és őrszemet állítunk eléje. Aztán majd szabadlábra helyezzük a gyanúsítottat! Ön pedig, lelkész ur, menjen a szerencsétlen boldog szép leányhoz. Ez lesz a szereposztás!

XII. Álom.

— Minnie! Minnie lelkem! Dieris bácsi van itt! Beszélni akar veled! A jó Isten küldötte! Medlátod, jó hírt hoz neked.

A lányka tágranyilt szemmel nézett anyja arcába. Sápadt volt. A bánat, a fájdalom, a lelki kín lesorvasztotta orcáiról az ifjuság viruló rózsáit. Ott ült most is félig besötétített szobában, térdén a bibliával. Ez volt most egyetlen olvasmánya, egyetlen vigasza.

Nesztelenül, mosolyogva lépett be az öreg Dieris.

— Mit olvas az én leánykám? Höpp, de hisz ez éppen Dániel históriája! Akit az oroszlanbarlangból mentett ki az Ur!

— Dieris bácsi, — suttogott a lány, hirtelen felcsillámló reménységgel hangjában. — Vannak még csodák?

— Csodák, kislányom ninesenek ma közöttünk. De vannak csunya álmok és van ezekből az álmokból csodálatos ébredés, Isten nagy-nagy kegyelméből.

— Álom? Dieris bácsi, rossz álom?

— Igen, kislányom! Ezek az utolsó napok a te csunya rossz álmod. Mindnyájunk csunya rossz álma. És most felébredünk egy szép, egy csodás valóságra!

— Dieris bácsi, beszéljen, beszéljen!

— Hogy mit álmodtunk? Feledjük el! És te, a földkerckség legszomorubb, elhagyatott kislánya a világ leboldogabb menyasszonya lehetsz. Egy hűséges vőlegény boldog menyasszonya!

A lány kimondhatatlan izgalomban, de félig még hitetlenül ugrott az öreg pap nyakába:

— Igaz ez, Dieris bácsi, igaz ez?!

— Hát gyermekem, ha beéred egy álmos, mosdatlan, beretvátatlan, de talpig bescületes és példátlanul tehetséges vőlegénnyel, akkor öltözz szépen fel és gyere át velem a kórházba, talán épp most hozzák kicsiny diadalmenetben a főorvos urat — nem, hisz fejemet tenném rá, hogy a főorvos ur nemsokára tanár lesz Batáviában vagy talán valahol Európában —

hátha éppen Hollandiában, mondjuk a leydeni egyetemen?!

*

A hajó lassan uszott lefelé a Dunán. A sötétlő égen feltűntek az első csillagok. A csónakházak előtt vidám, karsu regatták, sürgő-forgó csónakok. Néha egy-egy motoros bugása hasított az estélyi csendbe. Aztán gyárak körvonalai következtek, magas házak világítottak ki az est homályából és egyszerre csak kibontakozott a maga ezeregyéjszakai tündéri pompájában a városok városa, a csodálatos nyáréji Budapest, ezer fényével, királyi várának ragyogó koronájával, a citadella gyémántos diadémmjével, a part szikrázó gyöngysorával...

A hátsó fedélzeten fiatal pár állt, szorosan egymáshoz simulva.

— Ez a te hazád, Árpád, — sugta elragadtatva a fiatal szőke asszonyka. — Ez az álomváros?! Óh mily szép, mily gyönyörű! Ez nem is valóság, Árpád, ez álom, álom, álom...

— Álomok is megvalósulhatnak, Minnie. S akkor már nem álom többé, hanem valóság.

A hajó kikötött. Az utasok sűrű sorokban özönlöttek a hidon a part felé. A parton pedig egymásután villámlottak fel a magnéziumfények. Éles fényszóró világított aztán hirtelen a fiatal párra, aki épp most lépett a partra.

— Kérem ott félremenni, hölgyeim és uraim! Felvétel lesz! Kérem el az utból!

Egy svájcisapkás izgatott sovány fiatalember sürgött-forgott a tömegben.

— Kérem, Párkány tanár ur, hangosfilm-felvétel lesz a heti hirdető részére! És Newyorknak is tovább kell adnunk! Kérek egy pár üdvözlő szót a budapesti közönséghez és talán egy-két mondatot a sárgalázoltószerről! Előbb magyarul kérem, aztán angolul! Csendet kérek, csendet kérek! Felvétel!! Nagyságos asszony, csak így mosolyogni, kérem!

V É G E.

Mindenki detektív!

Revolverlövés
a filmfelvételnél

A filmgyárban olyan mo-
zidarabot vesznek fel, mely
a vadnyugaton történik. A
két főszereplő beszélgetését
hirtelen revolverlövésnek
kell megzavarni kívülről.
A rendező utasítást ad az
egyik segédjének, akinek
kötelessége az ilyen dolgok
elvégzése, hogy adott jelre
süsse el a vaktöltéses re-
volvert. A jelenetet kipró-
bálják. Sikerül. Aztán meg-
kezdődik a felvétel, berreg
a masina.

A segédrendező várja a
megbeszélt jeladást. Ott áll
a díszletek mögött, előtte az
asztalon apró tárgyak, kö-
rülötte három villanylám-
pa, melyekre most nincs
szükség, nincsenek is be-
kapcsolva. A felvétel fol-
yik, a jeladás elhangzik,
a segédrendező elsüti a
pisztolyt. De a férfi főszere-
plő játéka nem sikerült.
A rendező leállítja a mun-
kát. Ujra kezdik. És hatszor
egymásután így megy.

Mikor hetedszer ismételik
meg, a segédrendező ijed-
ten veszi észre, hogy a re-
volverben nincs több go-
lyó. Ha ömiatta kell, a jele-
netet megismételni, elcsap-
ják az állásából. A felvevő-
gép berreg. A rendező
megadja a jelet a revol-
verlövésre és ebben a pillá-
natban — csodák-csodája —
a lövés elhangzik. Hogy
történhetett ez? Ha nem
akarja sokáig törni a fejét,
fordítson.

vágta. Egy ügyes detektívnek mindent tudni kell. Azt is, hogy a földhöz vágott villanykörte éppen úgy hangzik, mint egy revolverdörrenés.

A revolverlövést a közönség a moziképen nem látja, csak hallja, hiszen a szobán kívül történik. A segédrendező tudta, hogy csak a hang a fontos. Az utolsó pillanatban, de a legutolsóban szemébe ötlött az asztalon egy villanykörte. Felkapta és teljes erővel a földhöz

A következő regény:

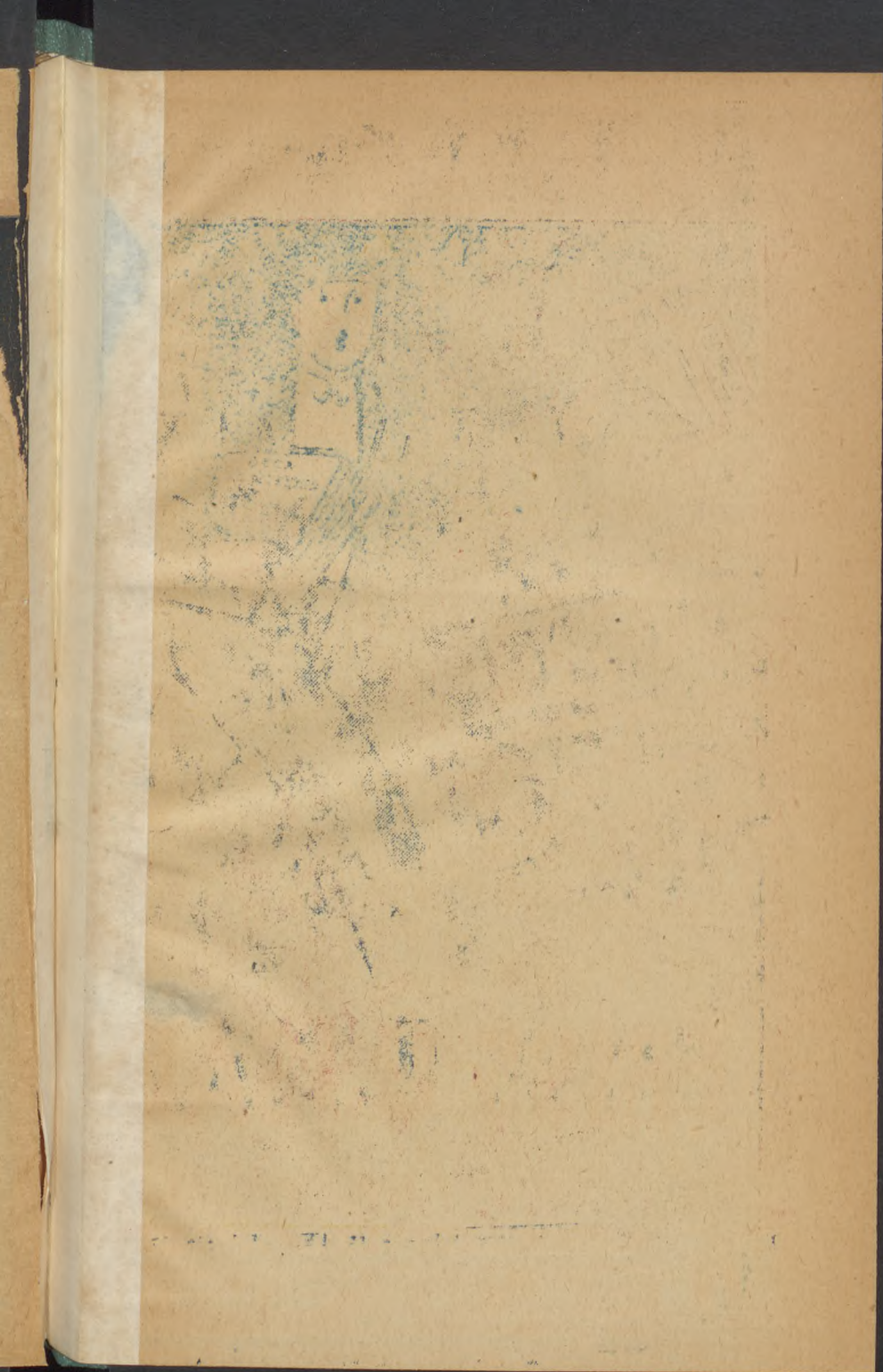
Csütörtökön, február 27-én
jelenik meg.

A cirkusz királynője

Írta: **Dobay László**

Egy vándorcirkusz belső életébe világít be az író ebben a regényben mesteri színekkel. Érdekes, változatos, izgalmas cselekmény és egy szép, küzdelmes szerelem lebilincselő története.

Szines címlappal — A szöveg között számos képpel

FRISS ÚJSÁG

BUDAPEST VI. NAGYMEZŐ UCCA 3

Budapest, 1936 február 12. IV. évfolyam 72. szám

Kiadja a Hazai Hírlapkiadó Rt., Budapest, VI., Nagymező uca 3.
Felsős kiadó: Dr. Révay Róla. Felsőbb kiadó: Duka A.
A nyomdát fel: Dr. Uj István.

KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ R-T., BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ U. 3. NYOMA

